

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

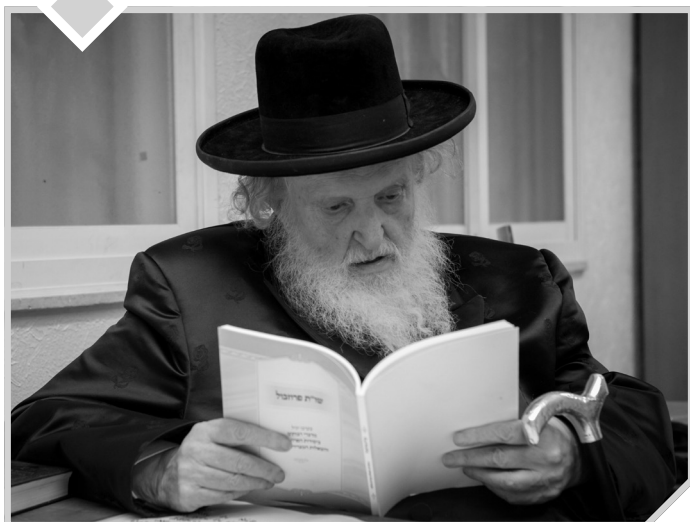
תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 389

פנינים לפרשת ואתחנן

בהיותי אצל האדמו"ר הרה"ק בעל ה'דברי יואל' מסאטמאר זצ"ל, דיבר לפני קבוצה ממקורביו שבזמנינו, שאנו חיים בהסתר פנים, אנו זוכים לשכר רב על כל קיום מצווה מתוך עמידה בניסיון, והוסיף שלאחר זמן ביאת משיח צדקנו שיתגלה כבוד שמים, לא יהיו ניסיונות תקפים כמו שיש לנו היום בגלות בהסתר פנים. ואחד ממקורביו שאל אותו...

ראב"ד העדה החרדית, פוסק הדור, מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, על נסיונות ואמונה

"בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו" (דברים ד', ל')

"לעתיד לבוא אין ישראל נגאלים אלא מתוך חמשה דברים הללו, מתוך צרה דכתיב 'בצר לך' הרי מתוך צרה, 'ושבת עד ה' אלוקיך' הרי מתוך תשובה, 'כי אל רחום ה' אלוקיך' הרי מתוך רחמים, 'ולא ישכח את ברית אבותיך' הרי מתוך זכות אבות, 'ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים' הרי מתוך הקץ". (ב"ר ב, כ"ג)

מבואר כאן שבאחרית הימים יבואו צרות גדולות, עד שמתוך הצרות ישובו ישראל בתשובה, ומתוך כך יגאלו על ידי רחמים וזכות אבות וכמבואר במדרש. וכבר אמרו חז"ל (סנהדרין צז:): על אחרית הימים "הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב".

האחרונה שאפשר עוד לעשות תשובה, שהרי לאחר ביאת משיח כשיקוים "ומלאה הארץ דעה את ה'" וכולם ישתוקקו לעבוד את ה', כבר לא נחשב תשובה מעלייתא, וכד' הרמב"ם (פ"ב מהלכות תשובה ה"א) דתשובה זהו דוקא כשהוא באותו מצב שעושה העבירה, אבל לאחר שנגלה כבוד ה' ודאי אין היצר אותו היצר. ובזכרוני שבהיותי אצל האדמו"ר הרה"ק בעל ה'דברי יואל' מסאטמאר זצ"ל, דיבר לפני קבוצה ממקורביו, שבזמנינו שאנו חיים בהסתר פנים, הרי אנו זוכים לשכר רב על כל קיום מצווה

וכן כתב הרמב"ם (פ"ד מהלכות תשובה ה"ד) "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכבר הביטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין".

והדברים הללו אמורים באופן מיוחד לדורנו, אשר בעוה"ר סבבנו צרות רבות מבית ומחוץ, ובוודאי כל הצרות הללו הם בחינת "קול דודי דופק". שהקב"ה ממתין לנו שנשוב בתשובה על ידי הצרות הללו, ועי"ז ישלח לנו את משיח צדקנו, ועל כן יש לנו להזדרז לשוב בתשובה, ובפרט שעכשיו באחרית הימים זוהי התקופה

הגר"ח קרא מה שכתוב שם, ולפתע החל להשתעל חזק מאוד. לא ידעתי מה קרה למרן, מספר הת"ח, אך כשהתבוננתי בפניו ראיתי שזה לא שיעול אלא בכי חזק... מי שמכיר את הגר"ח, יודע שכאשר הוא בכה כל גופו היה מזדעזע!

מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א על הזעקה והבכייה של המון העם שעלה עד לרקיע, ועל מידותיו הרחימאיות של הקדוש ברוך הוא

מאת: הרב משה מיכאל צורן

בתקופה הקשה העוברת עלינו אפשר למצוא נוחם ותקווה גם ממילותיו של פסוק אחר, המוכיחות גם הן את מידותיו הרחימאיות של הקדוש ברוך הוא.

הפסוק נמצא בספר ישעיה (מ"ט ט"ו): 'התשכח אשה עולה, מרחם בן בטנה? גם אלה תשכחנה, ואנכי לא אשכחך'. הת"ח שכותב לנו את השורות דלהלן, אומר ש'עד מהרה הבנתי שמדובר באחד השערים הפנימיים ביותר של עולם הנחמה. ואנכי לא אשכחך. איזו הבטחה! איזו הבטחה המתנגדת לכל נטיה של יאוש, בחייו של היהודי'.

במחשכי הגלות מכרסמת הרגשה באומה היהודית, כאילו היא עזובה ושכוחה, חלילה. הנביא מבטא כאן את כאבה של כנסת ישראל לאורך גלותה, מתוך גזירות ויסורי-ריחוק, גלגולים וטלטולים. 'ותאמר ציון עזבני ה', וה' שכחני'.

וכאן באה התשובה ממרום, ועוטפת אותנו באדרת של חסד ורחמים, מתוך תמיהה עזה על תחושת החידלון הזו. איך עולה על דעתך, כנסת ישראל, מחשבה כזו? האם אני אשכח אותך פעם? התשכח אשה עולה וכו'.

האם מסוגלת אמא לשכוח את תינוקה? ואף אם יארע פעם כן, חלילה, אני לא אשכח אותך, בתי היקרה, לעולם. רחמי אבינו שבשמים, הרחמן הגדול, עצומים הם בהרבה מרחמי האם על מחמל-נפשה. תמיד, תמיד, השגחתו חופפת עלינו, על אף שנסיבות הזמן מסתירים זאת, לפעמים.

'הן על כפים חקותיך!' אם חקק אדם ציור על כף ידו, הרי החקיקה הזו תעמוד לפניו תמיד. אי-אפשר שלא לראותה בכל עת ובכל

שעה. גם אני, אומר השי"ת, חקקתי אותך על כף ידי. ולכן אני רואה וזוכר אותך תמיד, כמו ציור על כף היד. בתי היקרה, אַתְּ חקוקה לפניי בחותם של 'זְכָרוֹ לנצח'.

ואנכי לא אשכחך!

תהיה הבטחה זו מקננת בלבבנו תמיד! ואז יתרוממו הניגון והשמחה מעל למציאות העגומה-לכאורה. הגעגועים לא-ל עליון יתגברו ויתחזקו - אם נאמין ונדע שהשי"ת לא שכח אותנו, ולא ישכח לעולם.

וכאשר יגיע תוךן של דמעות-השמחה, נזכור את מי שמעולם לא שכח אותנו, ונודה לו על כל מה שעשה אתנו. מלך מאזין שוועה, לעמו מחיש ישועה, נורא וקדוש!

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

גם אם האב והאם התייאשו כבר מהילד...

בדומה להבטחת ה'לא אשכחך' מצאנו גם את הפסוק בפרק 'לדוד ה' אורי וישעי' האומר 'כי אבי ואימי עזבוני וה' יאספני'.

לא צריך להיות בעל-המחשה גדול מדי, כדי לתאר את המקרה שאבא ואמא מחליטים לעזוב את הילד שלהם. הרי ברור שמדובר בילד סורר ומורה, שאינו מוכן ללכת בדרכי החינוך שהיקנו לו ההורים, והגיע ממש עד שאול תחתית.

ברור כשמש שאם הילד לא היה מגיע עד הדיוטא התחתונה ביותר, ההורים לא היו עוזבים אותו! ואם הם החליטו לעזבו, סימן שגם הם התייאשו לגמרי מילדם זה, ולדעתם אין כבר מה לעשות איתו.

ולמרות הכל, "וה' יאספני!" השם יתברך, המרחם הגדול, מוכן לאסוף גם את הילד הזה, ולהביאו תחת כנפיו, ולתת לו עוד ועוד אפשרויות לחזור בתשובה שלימה.

היש רחמים גדולים מאלו? היש אב-רחמן גדול מזה?

שתי הברירות העומדות בפני השי"ת...

דוגמא נוספת, מופלאה מאין כמותה, לאהבה העצומה שרוחש השם יתברך לעמו, שמענו מהגאון רבי יהודא סילמן שליט"א, בדרשתו ביום תשעה באב תשפ"א, המוסבת על אגדות החורבן במסכת גיטין.

הגמרא (גיטין, נ"ו ב') מספרת שטיטוס עשה עבירה נוראה בתוך בית קדשי הקדשים, 'והציע ספר תורה, ועבר עליה עבירה, ונטל סייף וגידר את הפרוכת, ונעשה נס והיה דם מבצבץ ויוצא, וכסבור הרג את עצמו' וכו'.

כלומר, שהקב"ה עשה נס מיוחד כדי שהדם יבצבץ מבין הפרוכת, ואז טיטוס חשב שהצליח 'להרוג את עצמו', דהיינו את ה... בעצמו, כביכול.

וקשה, לשם מה היה נצרך השי"ת לעשות נס באירוע שכזה? למי ולמה זה עוזר? התוספות בד"ה 'ונעשה נס והיה דם יוצא' הרגישו בשאלה, ואמרו 'להודיע דקשה לפני המקום חורבן בית המקדש'.

דהיינו, כיון שרצה השי"ת להודיע לבני-אהוביו שהוא משתתף עמם בצער החורבן, והטרגדיה הנוראה קִשָּׁה גם לו, לכן עשה את הנס הזה עם הדם שבצבץ, כדי לרמוז להם על כך, ולהודיע שהוא נמצא יחד עמם בצרה.

אבל עדיין קשה, הרי הדבר גרם לחילול השם נורא! שכן הטפשים היו עלולים לחשוב שכביכול הצליח 'להרוג את עצמו'! וכי ההשתתפות בצערם של ישראל, וכדי להוכיח שקשה לפני המקום חורבן בית המקדש, שווה לגרום לחילול-השם איום כל-כך?!

נמצאנו למדים מכאן, שכאשר עומדות לפני השי"ת שתי ברירות; האחת, לעודד את עם ישראל, ולתמוך בהם בצאתם לגלות, על ידי שהוא מוכיח להם שהחורבן קשה לו, ומצד שני - לגרום לחילול השם נורא מאין כמותו, בוחר אבינו-שבשמים באפשרות הראשונה, גם אם יסב הדבר באופן ישיר חילול-השם בקנה-מידה עולמי!

והנה לנו ראייה מובהקת על אהבת השי"ת לעמו, עד כדי כך שהוא

זכורני את ההלם שאחז בי בעת
שראיתי את מרן הגר"ח בוכה
ובוכה ללא הפוגה, וגם הרה"ג
רבי ישעי' אפשטיין שהיה נוכח
במקום אמר שאינו זוכר בכי
כזה של הגר"ח. שאלתי את מרן
זצ"ל האם כדאי לפרסם את
הדברים, כי אולי הדור לא שייך
בזה בכלל, ואמר לי: לְפַרְסְם!

בוחר לחזק ולאושש את בניו הגולים - על-חשבון חילול שמו הגדול!

כששמע מרן הגר"ח קניבסקי את הדברים, בכה ובכה...

כאשר מזכירים את החורבן, אי אפשר שלא לספר את שסיפר לנו ת"ח גדול, הלומד ב'נחלת משה', שהיה אצל מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל והראה לו קטע המובא בספר 'מציון מכלל יופי' של הגר"א נבנצאל רבו של הרובע היהודי בירושלים.

הגר"ח קרא מה שכתוב שם, ולפתע החל להשתעל חזק מאוד. לא ידעתי מה קרה למרן, מספר הת"ח, אך כשהתבוננתי בפניו ראיתי שזה לא שיעול אלא בכי חזק... מי שמכיר את הגר"ח, יודע שכאשר הוא בוכה כל גופו מזדעזע!

וכך מובא שם: "יש בנותן טעם להביא מה ששמעתי מאדמו"ר הגרשז"א זצלה"ה, שסיפר בשם איש מהימן מארץ הונגריה, שבשלושת השבועות היו מתאספים במקומו לישיב על הארץ, ולקונן על שריפת האולם והבירה. והיתה הזעקה והבכייה של המון העם עולה עד לרקיע. ואמר האיש המהימן הנ"ל, שגודל הבכי היה באופן כזה שהרגשתו היתה שאין הוא יודע אם כשנחרב הבית היו בכיות העם אשר ראו לעיניהם החורבן, כמו הבכי אשר בכו המון העם במקומו בשלושת השבועות" ---

זכורני את ההלם שאחז בי בעת שראיתי את מרן הגר"ח בוכה ובוכה ללא הפוגה, וגם הרה"ג רבי ישעי' אפשטיין שהיה נוכח במקום אמר שאינו זוכר בכי כזה של הגר"ח.

שאלתי את מרן שליט"א (זצ"ל) האם כדאי לפרסם את הדברים, כי אולי הדור לא שייך בזה בכלל, ואמר לי: לְפַרְסְם!

(מתוך הספר 'לקיים' על פי ספר המצוות הקצר של הח"ח, בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן)

עליתי לדבר בפני הקהל, ואמרתי: "אתם בוודאי חושבים שמדובר פה בעניין של כסף. אחרת למה עושים אסיפות ומדפיסים פרוספקטים? אתם באמת צודקים. בוודאי! יש פה עניין של הרבה מאוד כסף. אבל את הכסף הזה לא אני עומד להרוויח, אלא אתם הציבור! אם עד עכשיו קנית פרשיות לתפילין ב-3,000 שקלים, ולמעשה קיבלת פרשיות שלא שוות אפילו חמישה שקלים, אז בעצם שמת כסף על קרן הצבי"

הגאון הגדול רבי נפתלי צבי רוטענברג שליט"א, אבד"ק קאסאן בית שמש, על הסכנה הגדולה בקניית סת"ם ממי שאינו מוסמך

"וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדָךְ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינַיִךְ" (דברים ו', ח')

לקראת הוצאת הגיליון של 'לקראת שבת' לפרשת ואתחנן - שבת נחמו, ביקשנו לשוחח עם אחד מפוסקי ההלכה בדורנו המזוהים יותר מכל עם כתיבת תפילין ומזוזות, וכמובן גם כתיבת ספרי תורה, הלא הוא הגאון הגדול רבי נפתלי צבי רוטענברג שליט"א, אבד"ק קאסאן בית שמש מרבני וועד משמרת סת"ם ומחבר הספר אוצר הסת"ם-סתמא לשמה הרב רוטענברג שליט"א התפרסם כחיד מומחה בהלכות כתיבת ספר תורה תפילין ומזוזות, וגם פועל גדולות ונצורות כדי להגביר ולחזק את הפיקוח וההכוונה על מנת להביא למצב שבו כל יהודי באשר הוא יוכל לקנות סת"ם בלי שום חשש לכשרות של המזווה או פרשיות התפילין.

פרוספקטים ויוצאים בפרסומי חוצות? הכלל אומר שתמיד צריך לחפש מי הוא המרוויח מהסיפור, ולבדוק כמה כסף הוא מרוויח מכל הבלגאן...

"כמובן שכשאמרת את הדברים, ראיתי שיש אנשים בקהל שמחייכים, זה באמת מה שהם חשבו. היו גם כאלו שבלי לשים לב הנהגו בראשיהם, לאות כי הם מאשרים את דברים.

"מה שמקובל בכזה מקרה הוא שהרב הדורש מסביר לציבור שהם טועים, זה בכלל לא עניין של כסף, מה פתאום כסף, רק אידישקייט. "אבל אני, רוח אחרת היתה עמי. אמרתי לנוכחים שהם באמת צודקים. בוודאי! יש פה עניין של כסף, הרבה מאוד כסף. אבל הם גם טועים, כי את הכסף הזה לא אני עומד להרוויח, אלא הם, הציבור! כל מי שיושב כאן ומעכשיו ידע לוודא שלסופר שכותב לו את המזוזות והתפילין יש תעודת שמעידה שהוא יודע את ההלכות. "ואיך זה מתורגם לרווח כספי? פשוט מאוד! אם עד עכשיו קנית פרשיות לתפילין ב-3,000 שקלים, ולמעשה קיבלת פרשיות שלא שוות אפילו חמישה שקלים, אז בעצם שמת כסף על קרן הצבי, הפסדת את כל הכסף שהשקעת בפרשיות, וגם מה שהשקעת

כידוע ישנה בתקופה האחרונה התעוררות רבתי בעניין זה, כשהדבר נזקף לזכותו של הרב שליט"א שהוביל מהפכה גדולה שהביאה להתעוררות רבתי בעניין זה ברחבי ארץ הקודש ומחוצה לה, ולצורך כך הקים בדמים תרתי משמע וועד רבנים מגדולי ההוראה שליט"א הפועלים במסגרת וועד משמרת סתם, מיסודו של מרן בעל שבת הלוי זי"ע ובנשיאות הגה"ג רבי משה שאול קליין שליט"א.

"לפני כשנה עשינו רעש גדול בעניין, בעירנו בית שמש", מספר הגרנ"צ רוטנברג שליט"א בפתח דבריו. "העלינו את הנושא לראש סדר היום, יחד עם רבים מרבני העיר אספנו את הציבור לכינוסים המוניים שבהם דרשנו ודיברנו על חומר העניין, כשהמטרה המרכזית שלנו היתה להביא לכך שכל יהודי שבא לקנות תפילין או מזוזות מסופר סת"ם, יודא שהוא מחזיק בתעודה בתוקף, שמוכיחה שהוא למד, נבחן וידע את ההלכות הבסיסיות הנצרכות לכתוב סת"ם.

"עליתי לדבר בפני הקהל, ואמרתי לנוכחים שאני יודע מה הם חושבים: "אתם בוודאי חושבים בינכם ובין עצמכם שבסופו של דבר מדובר פה בעניין של כסף. הרי זה ברור שמישהו הולך להרוויח משהו מכל הסיפור הזה, אחרת למה עושים אסיפות ומדפיסים

דבריו של הרב שליט"א נשמעים חריפים מאוד, אבל אנחנו רוצים להבין למה החשש גדול כל כך. הרי בדרך כלל מי שהולך לעסוק בכתיבת סת"ם, אלו אברכים יראים ושלמים, ובוודאי שהם לא יכתבו תפילין ומזוזות בלי ללמוד קודם את ההלכות בצורה מושלמת

"וגם אם נאמר שהוא שוגג ואפילו אונס, הוא מפסיד את מצוות עשה של מזוזה, ובמקום להרוויח בכל רגע ורגע עוד מצווה ועוד מצווה, הוא נשאר נקי מהמצווה הזאת רח"ל.

"ומי מדבר על תפילין, אנשים יכולים לעבור את כל חייהם בעולם הזה בלי לקיים מצוות תפילין אפילו פעם אחת, כי כשהאבא שלו קנה לו את התפילין בבר מצווה, הוא הרגיש מאוד לא נעים והיה חייב לקנות אצל השכן או הגיס, למרות שההוא לא מאוד הקפיד לחזור על ההלכות מעת לעת...

"זקיני, כ"ק האדמו"ר מקאסאן ארה"ב זצ"ל, נסע לאמריקה לפני כמאה שנה, ומאחר ובאותו זמן היה קשה למצוא שם בשר כשר בלי שום פקפוק, הוא לא אכל בשר במשך 20 שנה, לא בשר בהמה ולא בשר עוף. נו? קרה לו משהו? לא! הוא לא הפסיד שום מצוות עשה מדאורייתא.

"אבל יהודי שלא מניח תפילין כל ימי חייו, זה אסון! זאת טרגדיה! יהודי שהמזוזה שבפתח ביתו אינה כשרה, ה' ישמור ויציל. כמה איסורים שהוא עובר בכל רגע נתון. הוא בא ביום כיפור לבית הכנסת ומכה על חטא, וחושב לעצמו שעכשיו הוא נקי מכל עוון ומכל חטא, אבל הוא לא יודע שבמשך יום הכיפורים יש 24 שעות שמורכבות מ-1,440 דקות ומ-86 אלף שניות, שבכל אחת מהן הוא עובר על ביטול מצוות עשה. ה' ישמור ויציל!"

דבריו של הרב שליט"א נשמעים חריפים מאוד, אבל אנחנו רוצים להבין למה החשש גדול כל כך. הרי בדרך כלל מי שהולך לעסוק בכתיבת סת"ם, אלו אברכים יראים ושלמים, ובוודאי שהם לא יכתבו תפילין ומזוזות בלי ללמוד קודם את ההלכות בצורה מושלמת. לרובם יש גם תעודות שקיבלו כשהתחילו לעסוק במלאכת הקודש,

בבתים המהודרים וברצועות היקרות לא מניב שום תועלת. אדרבה, זה גורם לנוק: כל יום הבן שלך מברך שתי ברכות לבטלה רחמנא ליצלן! "אבל עכשיו, אתה תשלם 3,000 שקלים, ותקבל תמורה מלאה לכספך. תקבל פרשיות ששוות באמת את הכסף ששילמת עבורן, הבן שלך יקיים כל יום מצוות הנחת תפילין. נו... שווה או לא שווה???"

"במשך הדורות האחרונים, נרשם שינוי גדול לטובה בכל התחומים של קיום המצוות. השחיטה מהודרת יותר, כשרות המזון מן הצומח נמצאת תחת פיקוח הדוק, הנושא של התולעים במזון עבר שינוי גדול לטובה, וגם תחום הסת"ם השתנה מאוד", אומר הגרנ"צ רוטנברג שליט"א.

"למעשה, היום האיכות וההידור הרבה יותר גדולה בהרבה מאוד חלקים מהסת"ם. הקלף יותר איכותי, הדיו חזק ועמיד לאורך שנים, יש יכולות טכנולוגיות לייצר בתים חזקים ועמידים מעור של בהמה גסה ועוד ועוד.

"אבל נושא אחד נשאר פרוץ, וכל הניסיונות להכניס אותו תחת פיקוח לא פעלו את פעולתם באופן הראוי - נושא ההשגחה על עצם מלאכת הכתיבה.

"למעשה זה לא דבר חדש. ה'לבוש' כבר כתב על זה כבר לפני כ-500 שנה, המשנה ברורה מביא את דבריו ומתריע בחריפות רבה בנושא הזה שמוכרים תפילין ומזוזות פסולים שנכתבו על ידי ילדים לפני גיל בר מצווה ואפילו על ידי נשים, וכן על ידי אנשים שלא יודעים את ההלכות ומוכרים פרשיות פסולות וכאלו שלא נכתבו לשמה ועוד ועוד.

"למעשה, זה באמת נושא שמלכתחילה קשה יותר לעקוב אחריו מכמה וכמה סיבות, והסיבה העיקרית היא שזה תחום שבו המוכר והלקוח עובדים אחד מול השני במקרים רבים בלי שום תיווך באמצע, וללקוח אין שום דרך לדעת אם המזוזה שהוא קונה כשרה או לא, כי היא יכולה להיראות כשרה ומהודרת, אבל אם היא לא נכתבה כסדרה, או שיש שם מקרה של 'חק תוכות', או שהיא לא נכתבה 'לשמה' ועוד הרבה מאוד מקרים אחרים, המזוזה הזאת פסולה, והיא שווה כמו דף שהדפיסו אותו במדפסת.

"אבל האמת היא שדווקא בתחום הזה צריכים להשגיח הרבה הרבה יותר מכל התחומים האחרים. כי בזה תלוי קיום מצוות חשובות בכל רגע. יהודי שהמזוזה שבפתח ביתו פסולה רח"ל, עובר על מצוות עשה של 'וכתבתם על מזוזות ביתך', בכל רגע ורגע. עם כל שניה נוספת שעוברת הוא צובר עוד ביטול מצוות עשה ועוד ביטול מצוות עשה.

"אומנם הוא עובר על האיסור בשוגג לכאורה, אבל אם היתה לו אפשרות לקנות מזוזה מסופר שנמצא תחת פיקוח ובפועל הוא קונה אצל סופר שאינו תחת פיקוח, עד כמה זה נקרא שוגג? אולי כמו מי שנכנס למסעדה ואוכל בשר בלי לבדוק אם יש שם תעודת כשרות?..."

אנחנו נוהגים שאחרי המבחן בכתב יש גם מבחן בעל פה, הוא בא אלי להיבחן בעל פה, שאלתי אותו והסופר לא ידע כמעט כלום. לא הבנתי איך זה יכול להיות, במבחן הוא קיבל ציון נהדר ובעל פה הוא לא יודע כלום?

"התחלתי לבדוק ואז התברר לי שאת המבחן בכתב הוא עשה כמה חודשים קודם, בינתיים היה ערב פסח, הוא עבר דירה, היו לו כל מיני טרדות, והוא פשוט שכח את הכל. למה? כי הוא למד למבחן פעם אחת, ולא ניסה לזכור את ההלכות בכלל, היה לו חשוב להצליח במבחן והוא אכן הצליח, אבל מייד אחר כך הוא שכח את הכל. "מרן בעל 'שבט הלוי' קבע שצריכים לחזור על הנלמד כל שלוש שנים, כדי שהלימוד יהיה שוב ושוב, וכך הסופרים לא ישכחו את ההלכות הבסיסיות.

"וכמובן צריכים שלסופר תהיה הרבה הרבה יראת שמים, זה חשוב מאוד. אחרת איך אפשר לסמוך עליו? כמה פעמים מגיע אלי סופר שכתב פרשיות לתפילין, ואחרי שהוא סיים את הכל, המגיה מצא איזו בעיה רצינית בפרשה הראשונה, ואני יושב ובידיים רועדות נאלץ לומר לו שהתפילין פסולות וכל העבודה שהסופר השקיע בשבוע האחרון ירדה לטמיון...

"איזה צער, איזו עוגמת נפש! כמה יראת שמים צריך כדי להתגבר על הניסיון ולגשת לרב כדי לשאול את השאלה הזאת!!! הרי הסופר הזה, יש לו בכיס חשבון חשמל עם התראה אחרונה. הוא חייב לשלם 3,500 שקלים כדי שלא ינתקו לו את החשמל, והוא כל השבוע מתאמץ לכתוב את הפרשיות לתפילין כי ברגע שהוא מסיים אותן הוא מעביר אותם ללקוח בתמורה ל-3,500 שקלים שיצילו אותו מניתוק החשמל... אבל אם הרב פסל לו את הפרשיות, מי יציל אותו מניתוק החשמל!!!

"אז מה עושים סופרים שאין להם יראת שמים? השמועה אומרת שיש כאלו חדרי סופרים שיש שם טבלה שבה כתוב: "לשאלות בנושאי תגים כדאי לשאול את הרב פלוני", ומספר הטלפון שלו, "לשאלות בנושאי 'חק תוכות', כדאי לשאול את הרב פלוני... לשאלות בנושא מחיקות יש לשאול רב שלישי...".

וגם אם הן כבר לא בתוקף, הרי ההלכות לא השתנו מאז, ולמה אם כן החשש הגדול בעניין???

"אספר לכם סיפור", משיב הרב שליט"א. לפני כמה שנים הבחנתי בבית מדרשי בשני אברכים הלומדים גמרא בחברותא מדי יום. באחת הפעמים פתחתי בשיחה עם האברכים ושאלתי במה הם עוסקים. אחד מהם השיב לי שהוא סופר סת"ם, וכמובן שמיד שאלתי אותו אם יש לו תעודה. הוא השיב בשלילה, אין לו תעודה והוא לא צריך תעודה, אנשים מכירים אותו ויודעים שהוא ירא שמים, הוא עצמו למד את ההלכות היטב, בשביל מה צריך תעודה???

"אחרי שנתיים אני רואה אותו לומד הלכות סת"ם, הוא שקע בלימוד הזה בעיון וביסודיות. שאלתי מה קרה שהוא לומד שוב את ההלכות, והוא השיב שהוא מוציא תעודה. למה באמת? כי התקשר אליו יהודי מארה"ב להזמין ספר תורה, הם כבר סיכמו על תשלום נאה וכל הפרטים, ולבסוף שאל היהודי האמריקאי אם יש לו תעודה. כשהשיב בשלילה, ירדה העסקה לטמיון. אותו סופר החליט שאם כך הם פני הדברים נראה שיש ביקוש גובר דווקא לסופרים על תעודה, ולכן הוא החליט ללמוד מחדש את ההלכות ולהוציא תעודה.

"אחרי כמה שבועות הוא בא אלי, והודה באוזני כמשיח לפי תומו, שעד עכשיו הוא לא ידע בכלל שיש מושג כזה של 'חק תוכות על ידי כתיבה'. הוא כבר כתב הרבה מאוד תפילין ומזוזות, והיה חסר לו ידע בסיסי מאוד. זה אמנם לא מופיע במשנה ברורה, וגם לא בספרים הנפוצים האחרים שלומדים הסופרים, אבל כל סופר שמגיע לשיעורים שעוסקים בהלכות אלו, נתקל במושג הזה ולומד אותו ויודע להיזהר בעניין, כי לפי כמה וכמה מהפוסקים זה פסול גמור.

"אני רוצה שיהיה ברור", אומר הרב שליט"א. "אני לא מדבר פה על סופרים שאין להם יראת שמים חלילה. אני מדבר על סופרים שהם יראי שמים, נזהרים במזון חבריהם, שומרים על העניינים, אברכים צדיקים שהולכים כל בוקר למקווה ואין להם בעולמם אלא ד' אמות של הלכה ומלאכת הקודש של כתיבת סתם. מי שלא מוציא תעודה ומחדש את התעודה שלו כל שלוש שנים, כמו שקבע מרן בעל שבט הלוי זצ"ל - אסור לקנות אצלו תפילין ומזוזות!!!

"הבעיה שאנשים מרגישים מחויבים. הוא גיס שלי!!! הוא בן שלי!!! שכן קרוב! איך אני יכול לקנות אצל מישהו אחר? זה לא נעים!!! "רבנותי, אם יש לך שכן ששוחט עופות מבלי שלמד את ההלכות כראוי וקיבל סמיכה לכך, תקנה אצלו עופות רק בגלל שהוא שכן ולא נעים? אתה תאכל את מה שהוא שחט בגלל שהוא גיס שלך? בוודאי שלא. כך גם בתפילין ומזוזות.

"לא פעם מתברר שסופרים לא למדו את ההלכות אף פעם. הם מסבירים בידענות "אני אף פעם לא מוחק, אז אין לי בעיה של 'כסדרן', אבל זה פיתרון רק לבעיה אחת, כשיש הרבה הלכות נוספות שהם בכלל לא מודעים לקיומן ולא יודעים להיזהר בהן ולשאול מורה הוראה במקרה הצורך.

"דבר שני, גם סופר שלמד את ההלכות חזקה עליו שישכח אותו מתישהו. אני יכול לספר לכם על מקרה של סופר שלמד ועשה אצלנו מבחן ב'ועד משמרת הסת"ם', וקיבל ציון טוב מאוד. אבל

כך מנצחים את הבין הזמנים...

אם שאלתם

את עצמכם איך מצליחים לנצח את ימי הבין הזמנים, עם ההרגשה המיוחדת של מנוחת הגוף והנפש וללא ירידה ברוחניות

קבלו עצה מבעלי נסיון.

שאלו כל נבחני ב'דרשו' האם הצלחת לעמוד בלימודים והמבחנים גם בתקופת בין הזמנים? רובם המוחץ יענו לכם, נלחמתי וב"ה הצלחתי, ואני לא מפסיק להודות להקב"ה שהצלחתי בכך, כי הרגשתי שההתעקשות ללימוד במסגרת המבחנים, השאירה אותי מחובר ללימוד ולרוחניות גם בימי "הרפיון".

אם תשאלו את אותה שאלה את המיעוט שלא הצליחו ללמוד כסדר, ודילגו על המבחנים... אל תמתינו לתשובה. תסתכלו רק על הכאב בעיניהם...

אז בבין הזמנים הזה, אנחנו מנצחים ממשיכים ללמוד כסדר הלימוד והמבחנים של 'דרשו', ומגיעים לחודש 'אלול' עם כל הכוחות.

"לא דמעה אחת ולא שתיים, לא כוס אחת של דמעות ולא שתיים, אלא נחלים של דמעות שפכתי על 'לא ימושו מפיק ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם'... תדע, זה עלה לי בהרבה דמעות... דבר זה אינו בא בקלות, צריך לשפוך הרבה שיח ותפילה לפני ה'..."

בעל 'שבט הלוי', מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זיע"א, על הסוד והכח של מתנת התפילה

"וְאֶתְחַנֵּן אֶל ד'" (דברים ג', כ"ג)

רבינו, שידע את הסוד והכח של מתנת התפילה, ונהיר היה לו כי בכח התפילה יכול האדם להשיג את כל אשר יחפוץ, אפילו את שיא הפסגה בתורה וביראת שמים, השתמש בזה רבות. בעצמו העיד כי כל מה שזכה, זכה רק בכח התפילה.

שח רבינו לאחד מנכדיו ואמר, כי סוד ההצלחה שלו בתורה, נבע מכח זה שלא היה יום שלא הוריד דמעות בברכות התורה, כדי שיצליח בתורה ויראת שמים...

תיאור מרטיט על ברכת התורה של רבינו, נשמע מפי נכדו הרה"ג רבי מרדכי יהודה וואזנר שליט"א. בהיותו בחור צעיר לימים ביקש ממנו רבינו שישן עמו בביתו. הוא נענה לבקשה, וזכה לשמוע את רבינו מברך ברכות התורה בבכיות עצומות, ובכוונה עצומה נוראה ונשגבה, כאשר כל מילה ומילה נאמרה בלב מלא רגש, בבכי ותחנונים לפניו יתברך...

אבל לא רק בברכת התורה היה רבינו בוכה ומתחנן על התורה, הנה מה שסיפרו תלמידיו ששמעו מפיו של רבינו: "כשלמדתי בישיבת 'חכמי לובלין', הייתי מתבודד ומתפלל על יד עץ מסוים. למרות שעברו מאז עשרות שנים, אני עדיין זוכר את המקום ואת העץ שעל ידו עמדתי והתפללתי באופן קבוע. שם על יד העץ ביקשתי בדמעות שליש פעמים רבות מהשם יתברך, שיזכה אותי לכתרה של תורה".

וכן, לא פעם סיפר רבינו לצאצאיו ותלמידיו, כי הוא יכול להראות להם את העץ הפינתי בקירבת ישיבת חכמי לובלין, אשר תחתיו "לילות רבים הייתי מתפלל ומתחנן בדמעות שלישי". וזה היה נוסח בקשתו הטהורה: 'איך זאל ווערין אינס מיט דער תורה, און איך זאל קענען כל התורה כולה' (שאני יהיה מאוחד עם התורה, ושאדע את כל התורה כולה).

הוא התפלל אז גם על הגשמת שאיפתו, שיזכה להיות מרביץ תורה בארץ ישראל. שאיפה שהתגשמה במלואה, כמו שסיפר תלמידו הרה"ג רבי חיים ליברמן שליט"א: "זכיתי לשמוע מפי קודשו כמה פעמים, שסמוך לישיבה היה יער קטן שהיה נוהג לעשות שם 'התבודדות', והיה מתפלל ושופך שם נפשו לד' ש"יעזרהו הקב"ה להרביץ תורה בארץ ישראל".

בדומה לזה סיפר תלמידו, הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א, כי

רבינו התבטא באוזניו ואמר לו שבעודו בחור, תפילתו היתה כל העת שיזכה לעלות לארץ ישראל ולהיות בה מרביץ תורה. וגם התחנן לזכות להגיע לאמיתיה של תורה. והקב"ה סייע בעדו שכל שאיפתו להגדיל תורה ולהאדירה תתקיים.

אולם לא רק על עצמו התפלל והתחנן רבינו לפניו יתברך, אלא גם על בניו ונכדיו. "שאלתי פעם", סיפר בנו רבי יוסף צבי, "את אאמו"ר במה זכה שיהיו לו מיוצאי חלציו כשישים גיבורים במלחמתה של תורה, המשמשים כמורי הוראה בכל תפוצות ישראל?"

אמר לי: "תדע, זה עלה לי בהרבה דמעות! כשהייתי אומר הפסוק (ב'ובא לציון'): 'לא ימושו מפיק ומי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם', שפכתי הרבה דמעות. דבר זה אינו בא בקלות, צריך לשפוך הרבה שיח ותפילה לפני ה'".

ופעם התבטא רבינו ואמר: "לא דמעה אחת ולא שתיים, לא כוס אחד של דמעות ולא שתיים, אלא נחלים של דמעות שפכתי, על 'לא ימושו מפיק ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם'... עז היה רצונו לראות את בניו ונכדיו גדלים לגדולי תורה ויראה.

רבינו היה האדם ששאף להגיע לשיא הגדלות בתורה ויראת שמים, שאף להורות תורה לכל עם ישראל, ולהעמיד בנים ותלמידים מורי הוראה ודיינים לאלפים ולרבבות. התפלל התחנן ובכה לפניו יתברך על כך, ואכן זכה בעקבות זאת שמילא הקב"ה את כל בקשותיו ותחנונותיו, ויקיים בו מה שנאמר "הרחב פיך ואמלאהו"...

ואני תפילה

**רבינו אמר פעם שיש לו סגולה
נפלאה להבין את התורה:
כשמתקשה הלומד באיזו סוגיא
ולא זוכה לרדת לעומקה, יחפש
איזה מצוה לעשות. אח"כ יתיישב
ללמוד ויזכה להארה משמיא
להבין את התורה הקדושה**

יוצאים בחזרת הש"ץ, בתור לוויים, לרחוץ ידי הכהנים", מספרים בנינו ונכדיו, "היינו רואים עדיין על לחיינו מהדמעות שנשרו מעינינו בתפילת שמונה - עשרה".

מענין לענין באותו ענין, רבינו אמר פעם שיש לו סגולה נפלאה להבין את התורה: כשמתקשה הלומד באיזו סוגיא ולא זוכה לרדת לעומקה, יחפש איזה מצוה לעשות. אח"כ יתיישב ללמוד ויזכה להארה משמיא להבין את התורה הקדושה. הוסיף רבינו ואמר, שיסוד זה הוא למד מהסידור.

דהנה בברכת אהבה רבה מבקשים "אבינו אב הרחמן, המרחם רחם עלינו ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, את כל דברי תלמוד תורתך באהבה". ואח"כ ממשיכים ומבקשים "והאר עינינו בתורתך..."

"והנה יש להבין", שאל רבינו, "הרי כבר ביקשו על כך קודם 'ותן בליבנו בינה וכו', א"כ מהי הבקשה כעת עוד פעם 'והאר עינינו'?. ועוד יש להבין, הרי היו צריכים להקדים בקשה זו לפני ה'לשמור ולעשות'. אלא בא לומר שיש 'והאר עינינו' מיוחד, אחרי שמקיימים ועושים את דברי התורה הקדושה..."

(מתוך "ולא שבט הלוי בלבד")

רבינו לא השקיע בתפילה תקופה או זמן מסויים. היה זה מהלך החיים הרגיל והטבעי אצלו. ברי היה לו, שעל כל דבר וכל צעד בחיים יש להתפלל ולהתחנן אליו יתברך. ואכן לא רק עמל, יזע ומיעוט שינה ואכילה אפיינו את גדילתו בתורה של רבינו, כי אם גם דמעות רבות ששפך בתפילותיו, על מנת שיזכה לאהבת תורה ללמוד וללמד, לשמור ולעשות. באחת ההזדמנויות סיפר, שבצעירותו בלובלין היה בוכה בברכת "אהבה רבה" ובתפילת "והערב נא" שבברכת התורה. בקרן זוויתו של ההיכל הלובלינאי, היה יושב רבינו ושופך את לבו כבן המתחטא בפני אביו. עיניו היו אדומות מחוסר שינה. גופו היה כחוש ממיעוט אכילה. הספר שלפניו היה בלוי מרוב שימוש. והוא, מזה הוא מבקש? "והאר עינינו בתורתך"... בבכי גדול היה מבקש זאת ובדמעות שלישי היה מתחטא, משל נסתמו בפניו מעיינות החכמה, ולא נגלו לפניו כחמה בטהרתה. וכי פלא הוא שזכה לכך?! "לא פעם", סיפר בנו הרה"ג רבי אברהם אליהו וואזנר שליט"א, "כשלמדנו עם אבא הוא היה אומר לנו: 'אני, כשלא הבנתי תוספות מוקשה בצעירותי, הייתי בוכה בדמעות שלישי לפני השי"ת שיאיר את עיני עד שזכיתי להבינו'... וכן סיפר תלמידו הרה"ג רבי ישראל דב ויזל שליט"א, ששמע מפיו כי בבחרותו, כאשר הוא עסק בלימוד התוספות ולא ירד לעומק דבריהם הקדושים, היה נעמד בפנית ההיכל ואמר פרק תהילים בבכי ובדמעות שה' יאיר את עיניו...".

אבל לא רק אז בשנות בחרותו, בכה רבינו לפניו יתברך על תורה, אלא כל ימיו. כפי שהעיד בנו הגאון רבי חיים מאיר צוק"ל: "אינני זוכר 'אהבה רבה' שלו בתפילת שחרית בלי שיזלגו דמעות רותחות מעיניו. הוא ממש התחנן, הוא ביקש בדמעות שלישי לזכות ללמוד וללמד".

ואכן מי שזכה, ראה יום - יום את הבכיות העצומות שלו בברכת 'אהבה רבה'. באיזה רגש בכה. בדמעות שלישי ובתחנונים: "והאר עינינו בתורתך"... ובאחת ההזדמנויות תיאר בלשונו המתוק כמה לשונות של תחנונים אנו אומרים בברכה זו: "כן תחנונו ותלמדנו... אבינו, אב, הרחמן, המרחם, רחם עלינו, ותן בליבנו בינה להבין, ולהשכיל, לשמוע, ללמוד, וללמד, לשמור, ולעשות... והאר עינינו בתורתך..." והסביר כי רואים מכאן שכדי לזכות לתורה, צריך הרבה הרבה תפילות ורחמים...

מי שעקב אחריו בתפילותיו ראה כל פעם מחדש מימוש מושלם של המושג "ואני תפילתי" ומאי משמע "ולעבדו בכל לבבכם". "כשהיינו

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

ראש הישיבה אמר לו פעם שניה: "אל תגיך כלום". אבל הנכד המשיך וניסה לשכנע את הסבא שלא ידאג, לא תהיה מחלוקת חלילה, הוא ממש יבקש יפה ורק יעיר בעדינות, זה לגיטימי ונורמלי לבקש כזאת בקשה, ואם היזם יחליט להתחשב, יהיה זה נפלא. כשראה ראש הישיבה שהנכד לא מבין את העניין, הוא עצר אותו והסביר לו...

תלמידו חביבו של מרן הגראי"ל שטיינמן, ומחבר ספרי 'מזקנים אתבונן' הגאון רבי משה סחייק, עם ווארט נפלא ששמע ממרן זצ"ל, וסיפור מיוחד שממחיש זאת הלכה למעשה

אליעזר (לייזר) רוט

לקראת שבת 'נחמו', כשהאווירה של תשעה באב עדיין מרחפת בחלל, אנו מביאים כאן שיחה מעניינת שערכנו עם הגאון רבי משה סחייק שליט"א בימי בין המצרים, אודות ווארט נפלא ששמע ממרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, בעניין אגדות החורבן במסכת בגיטין דף נ"ה.

סימנא מילתא הוא, שהשנה נלמדו הסוגיות הללו על ידי רבבות אלפי ישראל בימי בין המצרים, במסגרת לימוד הדף היומי.

הגמרא פותחת במימרא של רבי יוחנן: "אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה, אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים, אתרנגולא ותרנגולתא חרוב טור מלכא, אשקא דריספק חרוב ביתר".

כשלומדים את הסיפור הזה רגלים להסביר שהגמרא מדברת על שנאת חינם, שבגלל המריבה של בעל הסעודה עם בר קמצא, והטעות של השליח חרבה ירושלים. החכמים שהיו באותה סעודה לא מיחו בידו, וענוונותו של רבי זכריה בן אבוקולס הובילה לכך שנחרבה ירושלים.

על כך שאל מרן הגראי"ל שתי שאלות: קודם כל רבי יוחנן אומר משהו אחר, הוא אמר שזה בגלל "אשרי אדם מפחד תמיד", ומסביר רש"י מה הפירוש מפחד? "דואג לראות הנולד, שלא תארע תקלה בכך אם אעשה זאת". וכל מה שכתוב בגמרא אלו דוגמאות לכך, אמנם הראשונה על שנאת חינם שאם אותו בעל סעודה לא היה מקשה לבו, אם החכמים שהיו בסעודה היו דואגים לראות מה יצא מהשתיקה שלהם, או אז לא היה בית המקדש נחרב. אבל שתי הדוגמאות הבאות לא קשורות לשנאת חינם, אלא שלא חישבו מה יקרה שיכו את החיילים ואת בת הקיסר. וזה פלא עצום וכי רבי יוחנן מחדש שנחרב על שלא חישבו?

בנוסף, אנחנו הרי יודעים שהיו עבירות חמורות בידיהם של ישראל שבאותו הדור, בית שני חרב בעיקר בגלל שנאת חינם, כך כתוב בחז"ל. נו... אם לא היה את הסיפור של קמצא ובר קמצא היה בית המקדש קיים עד היום?

וכי הסיפור על הדופן של העגלה של בת המלך, הוא זה שהביא

לחורבן ביתר, הרי ברור שגורלה של העיר נגזר בגלל דברים הרבה יותר משמעותיים, הסיפור הזה הוא רק השלב הראשון בסדר ההשתלשלות של החורבן עצמו, אבל הוא לא הגורם והסיבה לחורבן.

אז מה טמון בדברי רבי יוחנן, שבגלל "אשרי אדם מפחד תמיד" חרבה ירושלים?

שמעתי ממרן הגראי"ל זצ"ל, הסבר מופלא ועמוק מאוד לגמרא הזאת: הוא היה אומר, שכשמעמיקים להבין הפשט בגמרא - שלושת הסיפורים הללו של קמצא ובר קמצא, התרנגול והתרנגולת, והדופן של העגלה, הם רק דוגמאות שמביא רבי יוחנן, כדי להסביר מה היה הגורם לחורבן. לימוד למה שהיה אז ולדורות.

ראש הישיבה זצ"ל היה מצטט את מה שהתוס' אומרים על המקום: "שבטחו על רוב טובתם ושלוותם, לבייש את בר קמצא ולעמוד על בת קיסר והיה להם לפחד ולדאוג מן הפורענות".

כלומר, המצב בעם ישראל היה אז מצב כזה, שאנשים לא חשבו על המעשים שלהם. כשאדם נמצא במצב של צרה, בין אם זה עוני או חולי או סכנה מפני אויבים וכדו', הוא נזהר על כל פעולה שלא תגרום לנזק. האדם הסביר מכלכל את צעדיו ובוחר מה תהיה התוצאה שלו.

אבל כשאדם נהנה משלווה ממושכת, לאורך שנים, אין לו שום סיבה לדאגה, הוא מעולם לא היה רעב ולא חסר לו שום דבר, הוא מתחיל לאבד את חוש הזהירות שלו, ולהתנהג בצורה חסרת אחריות. הוא לא חושב מה יצא מהמעשים שלו, ומה תהיינה ההשלכות של המילים שהוא אומר.

המצב הזה, הוא הגורם לשנאת החינם הגדולה שהיתה אז בעם ישראל. אנשים לא דאגו מכלום, לא פחדו ולא דאגו מן הפורענות. מה יקרה? לא יקרה כלום! הכל יהיה בסדר!!! או בלשון בני זמנינו "סמוך על סמוך". הגישה הזאת היא גישה מסוכנת, היא מובילה להרס ברוחניות וגם בגשמיות. ממנה באה שנאת החינם הגדולה הזאת. התעוזה של אדם לבוא ולבייש מישהו אחר בצורה כזאת, להשפיל אותו בצורה כזאת, ולזרוק אותו מהסעודה שלו בבגרות פנים, זה בא מכך שהוא לא חושב על התוצאות ועל ההשלכות של מעשיו.

הרעיון הזה, שאנשים חושבים שהם יוכלו להכות את בת המלך והשומרים שלה, רק בגלל שהם כרתו עץ, זה הרי חוסר אחריות נוראי. מי עושה כאלו דברים? רק אנשים שלא דואגים מכלום, שמעולם לא דאגו מכלום, ולא חשבו אפילו לרגע מה יכולה להיות התוצאה של המעשים שלהם. כנ"ל לגבי הקנאה העזה שהם לבשו בגלל התרנגול והתרנגולת, עד שהרשו לעצמם להתגרות באומה חזקה עם צבא עוצמתי. הם הלכו כסומא על שפת הנהר, בלי לדאוג משום דבר, וכשהתנהגות היא כזאת, התוצאה ההרסנית לא תאחר לבוא רח"ל.

אני רוצה לספר סיפור נפלא ששמעתי מאחד מנכדיו של מרן זצ"ל. זה סיפור קטן, אבל הוא פותח צוהר לדמותו הגדולה של מרן. ביתו של מרן שוכן, כידוע, ברחוב 'חזון איש' בבני ברק. הצד האחורי שלו פונה לרחוב אליהו הנביא, ובמשך שנים רבות השטח שם היה ריק.

ביום מן הימים החלו להתארגן לבנות בניין בשטח הזה, והנכד של מרן זצ"ל ראה את הקבלן והיזם יחד עם מנהל העבודה מסיירים בשטח, ונערכים להתחיל בעבודה: "מכאן תהיה הכניסה", הסביר הקבלן, "כאן נעשה שביל, פה יהיה מקום לקצת דשא ועצים, וכאן יהיה חדר המדרגות..."

תוך כדי הדברים שמע הנכד דבר שהדאיג אותו מאוד. התוכנית היתה לעשות את חדר האשפה ממש מתחת לחלון של מרן ראש הישיבה. לא רק שזה לא הולך להיות נעים בכלל, אלא שייתכן שזה גם יגרום לכך, שבביתו של מרן ראש הישיבה לא יוכלו להרהר בדברי תורה בגלל הריח... שוד ושבר!

סיפר הנכד לסבא את מה ששמע, כשהזעזוע ניכר בקולו. הוא אמר לראש ישיבה שהוא מתכוון לגשת לאותו יזם, ולבקש ממנו שישנה את התוכנית, כדי שחדר האשפה יהיה בצד אחר.

ראש הישיבה אמר לו: "אל תגיד לו כלום", אבל הנכד הסביר שהוא לא התכוון ללכת לריב איתו חלילה או לצעוק עליו. אפילו לא

להזמין אותו לדין תורה, אלא פשוט לבקש יפה, להסביר שכאן גר יהודי מבוגר, תלמיד חכם גדול, וזה לא לעניין שישימו לו חדר אשפה מתחת לחלון. אם היזם יסכים לשנות את התוכנית זה יהיה נפלא.

ראש הישיבה אמר לו פעם שניה: "אל תגיד כלום". אבל הנכד המשיך וניסה לשכנע את הסבא שלא ידאג, לא תהיה מחלוקת חלילה, הוא ממש יבקש יפה ורק יעיר בעדינות, זה לגיטימי ונורמלי לבקש כזאת בקשה, ואם היזם יחליט להתחשב, יהיה זה נפלא.

כשראה ראש הישיבה שהנכד לא מבין את העניין הוא עצר אותו והסביר: "יש לי שאלה אליך", אמר לו, "נניח שאנחנו עכשיו נוסעים לעיר אחרת, ומתארחים שם בבית מלון למשך כמה ימים בודדים.

"בעודנו מתארחים שם, אנחנו שומעים מישהו רוצה לבנות ליד בית המלון איזה מוסד או מבנה שאינו לרוחנו. אתה חושב שזה יהיה נורמלי והגיזי שניגש ונתערב, ונבקש ממנו שאם הוא מוכן לשנות את התוכנית, אנחנו מאוד נשמח? בוודאי שלא! מי אתה בכלל, אורח לכמה ימים בבית המלון! עד שהמבנה ההוא ייבנה אתה כבר תשכח שהיית פה פעם, מה אתה מתערב בכלל במה שאנשים אחרים מתכננים לבנות, ליד המלון שאינו שלך ואין לך שום שייכות איתו???"

"אותו הדבר", אמר לו ראש הישיבה, "אנחנו נמצאים פה בעולם הזה לתקופה זמנית בלבד. מה אנחנו קשורים בכלל למה שההוא מתכנן לעשות שם ליד הבניין? מישהו מבטיח לך שאני אחיה בכלל עד שהם יסיימו לבנות את הבניין הזה? מישהו ערב לך שאני אגור עוד בבניין הזה? מה פתאום שנתערב לו בתוכנית שלו? אנחנו כאן רק באופן זמני..."

הגישה הזאת של מרן ראש הישיבה זצ"ל, ממחישה בצורה מיוחדת במינה את הפשט שלו בדברי רבי יוחנן בגמרא שהזכרנו. מה גורם לאדם לזרוק מישהו מהסעודה, מה גורם לאדם להסתכסך עם הבת של המלך? זה רק מישהו שבטוח שהוא נמצא כאן לעולם ולעולמי עולמים, הוא בוטח בטובתו ובשלוותו, ואינו דואג מה ייווצר מהמעשים שלו ומהפעולות שלו.

זה גם מה שמביא את האדם לענווה טהורה. אדם מבין שהוא לא חי פה בעולם משלו, הוא בסך הכל אורח לזמן קצר וקצוב, הוא צריך לבדוק כל הזמן את התוצאות של המעשים שלו, מה תהיינה ההשלכות של הפעולות השונות. מי שמתגאה בדרך כלל נוטה להרגיש שהכל שייך לו, ושכל מה ששייך לו גם יישאר שלו לעולם ועד.

ומה היה הסוף עם חדר האשפה? כאמור מרן שתק והורה לשתוק, ומשמיא דאגו שלא יהיה שם זבל, היזם החליט למנף את ההשקעה, ובמקום חדר אשפה עשה שם מחסנים, שאותם מכר בתשלום מלא לדיירי הבניין...

ועוד על הענווה של הרב שטינמן: מרן המשיג רבי דן סגל שליט"א מספר, שפעם הוא היה אצל מרן ראש הישיבה זצ"ל בקבלת קהל, והוא ראה שאחד מהאנשים שבאו לשם הבחין, שלמרן יש ציפורן

את המעשה הבא שמעתי מפיו של הגאון רבי אלעזר חיימוב שליט"א, רבה של 'העדה הבוכרית' באשדוד. הוא סיפר לי את הסיפור כדי לבטא, כמה גדול כוחה של ברכה שהוציא מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל מפה קדשו, אבל בסיפור הזה מונח גם מסר מאוד מאוד מחזק ומחייב, לכל אחד ואחד מאתנו...

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על הלימוד לדורות הבאים

"וְאֵת בְּנֵיהֶם יְלַמְּדוּן" (דברים ד', י')

שגם אם הם היו יודעים מראש שהם ירעבו ללחם, זה לא היה גורם להם לקבל החלטה אחרת. החינוך של הילדים ועתידיהם הרוחני - חשוב יותר מכסף וזהב. הוא חשוב יותר אפילו מפת לחם!

אחרי שנתיים בטבריה, התגלגלה המשפחה לתל אביב. כמובן שעם הגיעם לתל אביב, מיהר האב לברר מה הוא תלמוד התורה הטוב ביותר בעיר, והתשובה היתה 'יסודי התורה', בהנהלתו הרוחנית של המחנך הידוע הרה"צ רבי משה טורק זצ"ל, תלמוד תורה שממנו יצאו כמה וכמה מגדולי התורה.

והנה הגיע השלב שבו הבן הגדול היה צריך להיכנס לישיבה. שוב בירר האב ושמע שיש בבני ברק הסמוכה ישיבה לצעירים, ישיבת פוניבז' הקטנה. הוא לקח את בנו להיבחן בתקווה שיתקבל לישיבה. הסדר בבחינות היה שמרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל היה יושב בלי גמרא, והבחורים המעוניינים להתקבל לישיבה היו עוברים לפניו, הוא היה שואל כל אחד "מה אתה לומד?". הילד היה משיב איזה פרק הם למדו השנה בכיתה ח', והרב שטיינמן היה שואל אותו כמה שאלות מתוך אותו פרק, ומיד היו ממשיכים לילד הבא. כשהגיע מיודענו עם בנו, הוא העמיד את הילד בתור יחד עם כל

את המעשה הבא שמעתי מפיו של הגאון רבי אלעזר חיימוב שליט"א, רבה של 'העדה הבוכרית' באשדוד. הוא סיפר לי את הסיפור כדי לבטא, כמה גדול כוחה של ברכה שהוציא מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל מפה קדשו. אבל בסיפור הזה מונח גם מסר מאוד מאוד מחזק ומחייב, לכל אחד ואחד מאתנו.

המשפחה שלו היתה משפחה מסודרת מאוד בבוכרה שבאזבקיסטן. להוריו היו נכסים, הם היו מתפרנסים יפה, והצליחו עם הזמן לצבור אפילו אונקיות זהב שהיו שומרים במקום מסתור, כי חששו שאם יפקידו את הכסף בבנק, הרשויות יניחו עליו את היד.

החיים שלהם נעו על מי מנוחות, במקום התנהלה קהילה יהודית פורחת ומשגשגת. אבל הגיע שלב שבו הרגיש אביו הר"ר יעקב זצ"ל, שהחינוך הטהור של ילדיו נמצא בסכנה. האבא לא החזיק במשרה תורנית כלשהי, הוא היה איש עסקים פשוט, שקבע עיתים לתורה והקפיד על קלה כחמורה.

הדאגה שלו לחינוך הילדים, כך הסתבר, היתה גדולה יותר מכל דבר אחר. ברגע שהוא הבין ששם בבוכרה מתחיל מצב החינוך להתדרדר, ויש סכנה שהילדים שלו לא יקבלו חינוך ליראת שמים ואהבת תורה, הוא לא התלבט.

בתוך ימים אחדים מכר את נכסיו בזיל הזול, ומיהר לצאת מהמדינה, כשהוא מותיר את כל הרכוש מאחוריו. כמובן שבגבולות לא יכלו להעביר אונקיות זהב, וגם אותן הוא נאלץ להשאיר מאחור.

כך נדדה המשפחה עד שהגיע לארץ הקודש, ופקידי הסוכנות שילחו אותם להתגורר בטבריה. האמא היתה אחות רחמנייה בבית החולים בבוכרה, ועם הגיעם לטבריה הוצע לה לעבוד בבית החולים 'פוריה', אבל כשביררה את הפרטים התברר שהיא תיאלץ לעבוד בשבת, ואף אחד לא מבטיח לה שהיא תוכל לשמור שם שבת, עם כל הנהלים שמחייבים כתיבה ועשיית מלאכות, שלא תמיד יש בהן את ההיתר של פיקוח נפש. הם סירבו להצעה.

כך ירדה המשפחה למצב של עוני מחפיר. הם רעבו לפת לחם, אבל ההורים לא השמיעו אפילו לרגע אחד, איזושהי אנחה של צער על ההחלטה שקיבלו. האווירה בבית היתה כזאת, שלכולם היה ברור

שאר הנערים הצעירים, וכשהגיע תורו הוא נשאל כמה שאלות על ידי מרן הגראי"ל. האבא לא יכול היה להתאפק, הוא מיד התפרץ וניגש לראש הישיבה ושאל: "נו? הרב החליט לקבל את הבן שלי או לא???"

מרן הגראי"ל שמע את השאלה, אבל הוא גם שמע את המבטא שבו היא נאמרה. זה היה מבטא שונה ממה שהורגל לשמוע, והוא מיד שאל את האב: "מהיכן אתם?", השיב לו האב "אנחנו מבוכרה, הגענו לא מזמן לארץ הקודש".

בתגובה החל מרן הגראי"ל לצטט את הפסוקים שמופיעים בפרשתנו: "והיה כי יביאך ה' אלוקיך אל הארץ אשר נשבע לאבתך, לאברהם ליצחק וליעקב, לתת לך ערים גדלות וטבת אשר לא בנית, ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת, ובורת חצובים אשר לא חצבת, כרמים וזיתים אשר לא נטעת ואכלת ושבעת".

נענה האב ואמר למרן: "כבוד הרב, אנחנו את הבתים המלאים כל טוב השארנו מאחור, בבוכרה. שם היה לנו בתים, כרמים, שדות וזיתים. צברתי מאות אונקיות זהב שהשארתי שם, פה אנחנו רעבים ללחם, כאן אין לנו כלום, באנו לכאן בעירום ובחוסר כל כדי שנזכה לבנים תלמידי חכמים!!!".

כששמע זאת מרן הגראי"ל הרים את עיניו, והתבונן בתוך עיניו של היהודי הלא מוכר שעמד לפניו. הוא ענה לו בשתי מילים: "הלוואי, הלוואי!!!".

אמר לי הגאון רבי אלעזר שליט"א: "זכה אבי מורי זצ"ל, שכל בניו, ללא יוצא מן הכלל, זכו להיות מורי הוראה בישראל, וזאת, בזכות הברכה שקיבל מפה קדשו של הרב שטיינמן שאמר לו 'הלוואי הלוואי'..."

כמובן שברכת קדשו של מרן הגראי"ל יש בה כח עצום. אני מאמין באמונה שלמה שאפילו עם אמירת 'הלוואי' פעם אחת - הוא יכול היה לשדד את הטבע, ולהשפיע ברכות וישועות למעלה מדרך הטבע, ובכל זאת, אמרתי להרב חיימוב שאני חולק על המסקנה שלו... מברכה של אדם גדול לא זוכים לדבר כזה, שכל הילדים יהיו מורי הוראה בישראל.

אבל יש בסיפור הזה משהו אחר, שהוא בוודאי הגורם לכך שכל ילדיו יצאו מורי הוראה! העובדה שבאים זוג הורים ונוטשים את כל רכושם מאחור, כדי לחיות בעירום ובחוסר כל מבחירה חופשית ומלאה, וזאת רק בגלל החשש לעתידם הרוחני של ילדיהם, זהו מתכון בטוח להצלחה בחינוך הילדים.

התורה הקדושה אומרת בפרשתנו: "רק הישמר לך ושמור נפשך מאוד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך... והודעתם לבניך ולבני בניך... אשר ילמדון ליראה אותי... ואת בנייהם ילמדון".

יש כאן אזהרה כפולה ומכופלת: לא מספיק לחנך את הילדים לשמור תורה ומצוות, צריכים להעביר להם את התחושה הזאת של מעמד הר סיני, "זכור אל תשכח", "הישמר לך פן יסורו מלבבך".

הגמרא אומרת במסכת ברכות: "כל המלמד בנו תורה, מעלה עליו

הכתוב כאילו קיבלה מהר סיני", אפשר לומר שזה לא רק עניין של זכות גדולה שיש לאב, שהוא קיבל את התורה מסיני, אלא שהגמרא מסבירה לנו איך צריך אב ללמד את בנו תורה - כאילו קיבלה מהר סיני. עם קולות וברקים, באימה ביראה ברתת ובוזיע.

לימוד יבשושי וחסר התרגשות והתלהבות, אינו מניב את האפקט הזה. שמירת מצוות באופן כזה גם היא אינה חינוך אמיתי לילדים. חינוך אמיתי משיגים כשמראים לילדים דוגמא, כשממחישים להם את המחויבות שלנו ללימוד התורה וקיום המצוות.

לפני מספר שנים, הגיעה קבוצה של מדענים ובכירים מקוריאה הדרומית, לביקור בישיבת פוניבז', יחד עם שגריר קוריאה הדרומית בארץ, וגם שגריר ישראל בסיאול הצטרף לכבוד האורחים, יחד עם כמה נציגים נוספים ממוסד החוץ בירושלים, שהתלוו למשלחת הדיפלומטית הכבודה.

ומה יש לאנשי קוריאה הדרומית לחפש בישיבת פוניבז'? מסתבר ששם, בקוריאה הדרומית, עשו בדיקה וגילו את מה שכולם יודעים, שאחוז נכבד מאוד מהמדענים הגדולים בעולם הם יהודים. רבע מבין זוכי פרס נובל לדורותיהם היו יהודים, כלומר העם היהודי שמהווה פחות מעשירית האחוז מהאוכלוסיה האנושית בעולם, הצליח לייצא מתוכו כ-25 אחוז מכלל ממצאי המצאות החשובות והמועילות ביותר בעולם.

הנתונים הללו ידועים היטב, אבל בקוריאה הדרומית לקחו אותם צעד אחד נוסף. הם החליטו לבדוק במה שונים היהודים מכל שאר העמים, והגיעו למסקנה שלימוד הגמרא הוא זה שהופך את היהודים לחכמים כל כך.

ולכן, כל אדם שמכבד את עצמו בקוריאה הדרומית, יודע שאם הוא רוצה שהילד שלו יהיה חתן פרס נובל לפיזיקה או לרפואה, הוא צריך לדאוג שהילד שלו ייחשף ללימודי גמרא מגיל צעיר.

אבל עברו כבר כמה עשרות שנים מאז שהקוריאנים התחילו בכך, והם עדיין לא רואים הצלחה בתחום הזכייה בפרסי נובל. משהו לא עובד, לכן כשהגיע השגריר הדרום קוריאני לביקור בארץ, הציעו כמה בכירים שם בקוריאה הדרומית שייגש אולי לראות איך לומדים בגמרא אצל היהודים, אולי הוא יעלה על הפטנט הזה שגורם ליהודים להחכים כל כך מהגמרא...

הם נכנסו לישיבת פוניבז' והוכו בתדהמה! למעלה מאלף בחורים לומדים גמרא עם כל הכח, מתנצחים, מתווכחים, צועקים זה על זה, שואגים זה לעומת זה. מניפים את הידיים באוויר, דופקים על הסטנדר בהתלהבות.

"זה בכלל לא דומה ללימוד הגמרא אצלנו", אמר השגריר, "מסתבר שזה הסוד שלהם!!! הם לא קוראים טקסט ישן, הם לומדים את הגמרא עם כל הכח שלהם, חשוב להם להבין כל מילה למה היא מתכוונת, חשוב להם לחדד את ההבדלים שבין פירוש זה לפירוש אחר. זה לא רק קריאת טקסט, זה הניתוח, הליבון, הירידה לעומק ולשורש הדברים, וכל זה עם אכפתיות גדולה... זה מה שעושה אותם זוכי פרס נובל!..."

הנציגים הישראלים שליוו את המשלחת נורא נעלבו: "אדון שגריר,

הם אמרו לו, "עם כל הכבוד, היהודים שזכו בפרס נובל לא למדו בישיבת פוניבז', הם למדו באוניברסיטה!!!".
אמר להם השגריר בחכמה: "הם למדו באוניברסיטה, אבל אבא שלהם וסבא שלהם, ואבותיהם במשך דורות רבים, למדו כך את התלמוד הבבלי, והורישו להם את רוח הלמידה הזאת".

כל זה יפה ונכון, אבל יש כאן עוד נקודה, שהשגריר הדרום קוריאני לא השיג. אנחנו לא לומדים גמרא כדי להחכים, אנחנו לא מתנצחים כי אנחנו רוצים להיות חכמים ולזכות בפרסי נובל, אנחנו לומדים גמרא כי אנחנו רוצים לדעת את רצון ה', כי אנחנו רוצים להידיבק בקב"ה. לכן הלימוד הוא מכל הלב ומכל הנשמה, ולכן הוא אפקטיבי גם בעניין הזה של השגת חכמה יתירה. הם, בקוריאיה הדרומית, לומדים גמרא כדי לזכות בפרס נובל, מי שלומד בצורה הזאת, לעולם לא יגיע לרמת האכפתיות שיש תלמיד ישיבה כשהוא לומד גמרא, מתוך רצון עמוק וכנה לדעת מה רוצה מאתנו התורה הקדושה.
מרת הגרמ"י ליפקוביץ צוק"ל כותב בהקדמה לספרו 'מנחת יהודה' על מסכת בבא מציעא, שהוא מודה להוריו שכמובן כבר לא היו אז בין החיים, על כך שבזכותם הוא גדל ראש ישיבה.

מרת צ"ל מתאר את מסירות הנפש שהיתה לאביו, שכשהוא היה לומד בחיידר בעיר וולוז'ין בה התגוררו, הפרנסה של המשפחה היתה תלויה במידה רבה בתמיכה כספית קבועה, שהם היו מקבלים מקרובי משפחה שהיגרו לאמריקה. התמיכה היתה מגיעה מדי חודש בחודשו - דולר אחד בודד שממנו חיה המשפחה במשך כל החודש. זה הספיק באותם ימים כדי להתקיים חודש שלם...
אבל אז גילה אביו שכמה מהמלמדים בחיידר המקומי נתפסו לרוח הציונות, האב חרד לחינוך של בנו, וכדי למנוע ממנו רוחות זרות, הוא פשוט הוציא את בנו מתלמוד התורה, ושכר לו מלמד פרטי וירא שמים. העלויות של שכר הלימוד היו שני שלישים של דולר... וכך המשפחה למדה להסתדר עם שלישי אחד של דולר, ושני השלישים האחרים הוקדשו לשכירת מלמד, כדי שהילד לא יושפע מאנשים שאינם מהוגנים!

זה מה שהצמיח אותו, זה מה שעשה ממנו ראש ישיבה! אבא שלו היה איש פשוט, אבל הלב שלו בער לחינוך הילדים, הוא העדיף לרעוב ללחם, ובלבד שבנו לא יושפע מרוחות זרות. ככה מחנכים ילדים!!!

מספר הגאון רבי אליעזר טורק בספרו 'אוצרותיהם אמלא', מעשה שהיה עם מורי ורבי הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, שפעם, בימי חול המועד פסח, עלה עם חמיו הגאון רבי יעקב

רוזנטל צ"ל שהיה אב"ד בתל אביב, לביקור אצל מרת ראש הישיבה הגרא"מ שך צ"ל.

הרב רוזנטל כבר לא היה צעיר באותם ימים, והרב שך גם הוא היה זקן ושבע ימים, ומטבע הדברים השיחה בין השניים שהיתה כל כולה קודש לה', היתה מתובלת גם בזיכרונות מהעבר, והרב שך התרפק בגעגוע על ימים עברו ועל הדמויות שהיו פעם.

שאל הגרא"י קוק את הרב שך: "נו... הרי גם בימינו יש ב"ה יהודים יראים ושלמים, העוסקים בתורה בהתמדה עצומה...".

אבל הרב שך השיב בתנועת ביטול... "אה, לא קרב זה אל זה... זה לא אותו הדבר". הרב קוק לא ויתר והמשיך לברר: "למה באמת? במה אנחנו שונים מהאנשים שהיו אז?"

נענה הרב שך והשיב: "פעם, כשהיודי היה מתפלל הוא היה כולו שקוע בתפילה, כשהיה לומד הוא היה שקוע כל כולו בלימוד, היום זה כבר לא לגמרי תפילה ולא לגמרי לימוד, אנשים מתפללים וגם עושים וחושבים על עוד דברים באמצע, לומדים בהתמדה אבל גם נותנים לראש לעסוק בדברים נוספים. זה לא אותו הדבר!!!"

הרב קוק הוסיף והקשה: "אם כך, ילמדנו רבינו! איך מעבירים את החינוך הזה לדור הבא? הרי אני עוסק בחינוך, אני רוצה לדעת איך להעמיד כאלו תלמידים, כמו אלו שראש הישיבה מדבר עליהם!!!".

הרב שך הרכין את ראשו, וניסה למצוא הגדרה נאותה, אבל התקשה לבטא את תחושותיו במילים. משראה זאת הגר"י רוזנטל הוא ביקש רשות: "אולי אני יכול להשיב לכתני במקום ראש הישיבה?", אמר לו הרב שך: "כן בהחלט, אדרבה ישיב כבוד תורתו תשובה ראויה...".
ציטט הגר"י רוזנטל מדברי בעל ההגדה: "יכול מראש חודש, יכול מבעוד יום... לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך...".
"לכאורה צריכים לדייק בדברים: הרי מי אומר את המשפט הזה? בעל ההגדה. הוא היה צריך לכתוב: 'לא אמר הקב"ה אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך', או 'לא אמר הכתוב'. מה זה 'לא אמרתי'?"

"אני אשיב בתירוץ חסידי", אמר הגר"י רוזנטל: "ה'לא אמרתי' מוסב על ראש המסובין, האבא שקורא את ההגדה בפני ילדיו. 'לא אמרתי' - אני לא אמרתי לכם מה צריכים לעשות, אלא 'בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך', אני ממחיש לכם ילדי היקרים, אני מראה לכם, לא אומר לכם. כי ההבדל בין לומר ובין להראות - הוא הבדל שמים וארץ. את הילדים לא מחנכים עם אמירה, אלא כשמראים להם, כשמאירים את כל הרכוש מהאחור למען החינוך שלהם, כשנותנים שני שלישי מההכנסה החודשית כדי להרחיק אותם מדעות זרות, כשמקיימים את המצוות מתוך אכפתיות, מתוך רצון עז לעשות את רצון ה' ולשמוע בקולו. ככה מחנכים ילדים. זה המתכון הבטוח להצלחה בחינוך הילדים. ואין עוד דרך אחרת מלבד זאת!".

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

רבי ראובן הבין שלא עת לחשות, והחליט להשיב לאותו אדם כאוולתו. הוא פנה לנוכחים ואמר: "תשמעו רבותי, אצלנו החרדים מקובל, שכאשר בחור נהיה חתן הוא קונה לכלה שעון זהב. פעם נכנס חתן לחנות שעונים יוקרתית ואמר למוכר: 'אני מחפש משהו ברמה אחרת לגמרי. לא שעון רגיל בחמש מאות דולר, אלא משהו מיוחד במחירים בסדרי גודל גדולים בהרבה'..."

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, על קדושת השבת והסיפור שסיפר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

"שמור את יום השבת לקדשו" (דברים ה', י"א)

סיפר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: פעם נקלעתי למוסד ציבורי מסוים, ששהו בו אנשים רבים. אחד האנשים שחגג באותו יום 'יום הולדת' הביא איתו בקבוק יין, כמה כוסיות ומגש עוגיות. הוא כיבד את הנוכחים מהעוגיות, ומזג להם מעט יין מן הבקבוק. כולם כמובן נענו לו, טעמו מן העוגיות, לגמו מן היין ואחלו לו 'לחיים'. אך היה שם גם יהודי חרדי, שבתואנות שונות ניסה להשתמט מלטעום מן היין.

היה שם יהודי אחד ששנה ופירש, וכשראה את האדם החרדי נמנע מלשתות את היין, פנה לנוכחים ואמר בהתרסה: "אל תאמינו לו! הוא מתחמק מלשתות את היין בגלל שההלכה אוסרת עליו! לפי ההלכה היהודית, אסור ליהודי לשתות מיינו של גוי. זה נקרא 'יין נסך'. אמנם כאן בעל היין הוא יהודי, אך אצל החרדים הוא נחשב כגוי. ואתם יודעים מדוע? משום שהוא מחלל שבת, ולשיטתם מי שמחלל שבת הריהו מומר לכל התורה כולה, ויינו 'יין נסך'. ומכאן הוא עבר להתקפה שלוחת רסן על שומרי המצוות, ופער פיו על קודשי הדת היהודית: 'דעו לכם, החרדים מתייחסים אלינו כאל גויים! לדידם, מי שנוסע בשבת הוא כמו גוי!'..."

היהודי החרדי כבש פניו בקרקע בחוסר נעימות. הוא לא רצה לפגוע באיש שכיבד אותו בכוסית יין לכבוד יום ההולדת שלו, והצליח להשתמט ממנו בנימוס, והנה ההוא ששנה ופירש עורר מדנים, והסית כנגד הדת והדתיים.

רבי ראובן הבין שלא עת לחשות, והחליט להשיב לאותו אדם כאוולתו. הוא פנה לנוכחים ואמר: "תשמעו רבותי. אצלנו החרדים מקובל שכאשר בחור נהיה חתן, הוא קונה לכלה שעון זהב. החתן הולך לחנות שעונים, שם מציע לו המוכר מבחר שעונים לפי התקציב שלו. החתן סוקר את השעונים, ממשמש ובודק, ומתוך המבחר שהוצע לו, בוחר את השעון שמצא חן בעיניו.

"פעם נכנס חתן לחנות שעונים יוקרתית, ואמר למוכר שברצונו לקנות שעון זהב לכלתו. פרס המוכר לפניו מן המבחר הגדול שברשותו, אך הבחור דחה במחי יד את כל השעונים, ואמר למוכר:

'אני מחפש משהו ברמה אחרת לגמרי. לא שעון רגיל בחמש מאות דולר, אלא משהו מיוחד במחירים בסדרי גודל גדולים בהרבה'. נעץ בו המוכר זוג עיניים תמהות, אמר לו החתן: 'תשמע, אם היית יודע מי הכלה, אם היית יודע את 'יחוסה, את מעלותיה - לא היית מתפלא'..."

"הוציא המוכר מן הכספת שעון זהב נדיר ביופיו, ובזהירות רבה הציגו לפני החתן. אורו עיניו: 'את זה אני רוצה. מה מחיר?'"

"חמשת אלפים דולר'."

"בסדר גמור. אני רוצה גם רצועת זהב תואמת!..."

"רכש החתן רצועת זהב בשווי אלף דולר. ארו המוכר את השעון באריזה יוקרתית. הוציא החתן מכיסו ששת אלפים דולר טבין ותקילין, העבירם למוכר ויצא מן החנות שמח וטוב לב.

"הגיע יום האירוסין. לאחר טקס קריאת התנאים ושבירת הצלחת, הגיעה השעה להעניק לכלה את המתנה היקרה. בני המשפחה הצטופפו סביב החתן והכלה כדי לצפות במעמד המיוחד. הצלם תפס זווית צילום נוחה, שלא יחמיץ את הרגע הגדול. החתן לפת בידיו את האריזה היוקרתית, ידיו רעדו מהתרגשות. ניכר עליו שהוא מבקש להפתיע את כלתו. היא בוודאי מצפה לשעון זהב 'רגיל', והנה עוד מעט קט היא תוכה תדהמה. בעדינות ובזהירות

המשך בעמוד 27

באחת השבתות הגיעו כדי לחלק את המשכורות. ברחנו כולנו, שהרי לא היתה כל דרך להסביר מדוע איננו יכולים לקבל כסף ולחתום על הקבלה. יודין המנהל יצא מדעתו, ופשוט התקשה להבין: הוא הזמין אנשים לקבל משכורת, והנה נעלמו כולם, והשאירו אותו במצב מגוחך...

הגה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל, על המסירות נפש לשמירת השבת ברוסיה הקומוניסטית

"שמור את יום השבת לקדשו" (דברים ה, י"א)

ניסיתי את מזלי במקומות עבודה שונים, בעוברי קשיים מרובים. אך לבסוף הגעתי אל המנוחה! היה זה לאחר שחסיד חב"ד בשם ר' מנדל גורליק סידר לי עבודה בבית חרושת, שבו ארגן הוא את העניינים. עבדתי במקום עד היום בו עלינו ארצה, ועם הזמן גם הועסקו שם בני ביתי.

גורליק פנה לאיש הק.ג.ב. לשעבר, אלכסנדר דמיטרייביץ יודין, והציע לו לנהל את המקום. בעבר היה יודין אחד המאבטחים האישיים של סטלין, ואף פעם כמרגל סובייטי בניו-יורק. אך מאחר שאהב את הטיפה המרה, לא החזיק מעמד בעבודה ההיא, ונאלץ לעזוב על אף גילו הצעיר, כבן ארבעים שנה בלבד.

גורליק שטח בפניו את תוכניתו: "יש לי חמישה עשר אנשים, כולם הגונים וישרים. אך קיימת בעיה אחת, ממנה תצטרך להתעלם: בשבת נצא לעבוד, אך לא נעבוד בפועל. בתמורה תקבל מחצית משכרנו, ותוכל אפילו להתרחץ באמבטיה של וודקה... האם תסכים להיות מנהל ולכתוב דו"חות?"

יודין קפץ על המציאה. במהלך העבודה היה עלינו להרחיק שומן מלוחות אלומיניום גדולים, זאת על ידי טבילתם באמבט שבו תמיסת נְּתָר מְאֶלָּל, אחר כך הטבענו עליהם שרטוטים שונים.

תנאי העבודה היו מצוינים בעבורי, מלבד העובדה שעבודה עם חומר שכזה הרסה את בריאותנו. הנוק שגרם הנתר המאכל, היה כה גדול, עד שהשלטון הסובייטי, שלא היה נדיב בכל מה שקשור בחלוקת כספים, העניק לנו בכל חודש, חינוס אין כסף, שלושה ליטרים של חלב מרוכז (!). קילו חמאה ומי סודה. בתקופה הראשונה לעבודתי שם, לעיתים גם תוך כדי הליכה ברחוב, היו עיני נעצמות והייתי נרדם, זאת כתוצאה של הרעלה מהאדים. זו היתה הסיבה שבגללה איחרתי לעבודה לא פעם.

לראשונה זה שנים יכולתי להרשות לעצמי לאכול ארוחת בוקר. אני זוכר כיצד נדהמה אשתי בפעם הראשונה, כאשר שבת מתפילת שחרית, והתכוונתי לאכול ארוחת בוקר בבית. "מה קרה!?", שאלה. היא היתה רגילה לכך שיצאתי לתפילה, ואחר כך עבדתי והתרוצצתי במשך חצי יום, כשאני רעב מאד.

במקום עבודתי החדש החלו בעבורי חיי גן עדן; בנו של ר' מנדל גורליק, סמקה, סלח לי באופן תמידי על האיחורים הללו.

בשבת היינו מגיעים לבית החרושת, אך לא עבדנו. בשלב מסוים נראה היה כי מישוהו הלשין על כך לשלטונות, שכן באחת השבתות הגיעה ועדת ביקורת. כאשר ראינו את המפקחים עומדים בשער, נכנסנו מיד לפעולה, וביקשנו מאשתו של יודין, לשפוך תמיסת אמוניק בכל החדרים, מבלי לעורר תשומת לב. משנכנסו המפקחים, משכו באפם ואמרו: "הוי, כיצד הם עובדים כאן? ואיך הם מחזיקים מעמד? יש להעניק להם פיצוי בשל אופיה המזיק של העבודה".

הם עזבו את המקום במהירות. את הפיצוי המובטח איש מאיתנו לא קיבל... וכי מישוהו קיווה לקבלו? ברור שלא!

באחת השבתות הגיעו כדי לחלק את המשכורות. ברחנו כולנו, שהרי לא היתה כל דרך להסביר מדוע איננו יכולים לקבל כסף ולחתום על הקבלה. בית החרושת שכן על שפת אגם הקומסומול, ואנו הסתתרנו מתחת לסירות. יודין המנהל יצא מדעתו, ופשוט התקשה להבין: הוא הזמין אנשים לקבל משכורת, והנה נעלמו כולם, והשאירו אותו במצב מגוחך. כאשר חזרנו הטיח בנו ממורמר: "אני מבין כי אינכם עובדים בשבת, אך מדוע אי אפשר לקבל את הכסף?". במוחו המגושם לא תפס את העניין.

חלפו חודשיים, ופתאום החל החבר של יודין, איוון קירילוביץ, לטעון: "לא אעבור מכאן לשום מקום עבודה אחר, אני כאן המנהל!". יודין

הופתע וטען כי הוא המנהל, וכי מינה אותו כאחראי באופן זמני בלבד. אך החבר עמד על שלו: "אני המנהל!".

התוצאה לא איחרה לבוא, ובאחד הימים הלשין עלינו האיש. עד לאותו רגע הצטייר בעינינו כאדם מנומס, עדין נפש ומאיר פנים. פעמים רבות הייתי מביט בו וחושב, כי ניתן ללמוד ממנו כיצד לדבר עם בני אדם, הוא עשה רושם כה נפלא, עד כי יכולתי לערוב בעדו. והנה באחד הימים הגיעה לבית החרושת ועדת ביקורת, וקראה באוזנינו את הצהרתו של האיש:

"הנני מסרב לעמוד בראש מערך הייצור בבית החרושת, זאת בשל התנאים הקיימים, בהם כל העובדים הינם ציונים ודתיים".

וכאן בא פירוט העובדות: "במועדים הבאים (היו אלו ימי ראש השנה, בהם בית החרושת היה נעול למשך יומיים) נעדרו מהעבודה... - כאן צורפה רשימה מלאה של שמותינו. "כל כמה שאני משתדל להיאבק בדתיים הללו, דבר אינו עוזר, והם ממשיכים לשאוף בכל לבם להגר לישראל. מאחר ועבודה משותפת עם אנשים אלו הינה בלתי אפשרית, אבקשם להשליט סדר במקום".

הצהרה מרשימה. הלא כן?

חברי ועדת הביקורת פנו לעברנו: "חברים, היכן נמצאים אתם, בברית המועצות או בארצות הברית? מה קורה כאן?"

השאלה היתה רצינית וריחפה בחלל, והיו אלו שנות השישים של המאה העשרים - תקופה שבה אפילו ספרים בברית המועצות נידונו לעונש מוות!

רק בנס הצלחנו לצאת מהסבך, ועד היום אני מתקשה להבין כיצד. ה' עזר!

היה זה בנו של ר' מנדל גורליק, סמקה, שהציל את המצב. כבר ברגע בו הבחין כי יודין רב עם חברו, קלט בחושיו המחודדים למה עלול הדבר להוביל. לסמקה זה היה ראש של גאון, הוא התכונן היטב...

בימי חול המועד סוכות עמדתי על כך שלא נעבוד. כידוע לכל, מותרת העבודה בימים אלו רק אם היא 'דבר האבד' - כלומר, יהיה הפסד כספי אם העבודה לא תיעשה. וכך קבעתי כי לא נעבוד, אלא אם כן תגיע ההנהלה הראשית לביקורת. כידוע לכל, בברית המועצות מתוכנן מערך המשק מראש, ולכל בית חרושת ומפעל נקבעה מכסת עבודות מוגדרת לכל תקופה. וכיצד נבצע בפועל את ההיקף הנדרש? כך מצאנו עצמנו עובדים בתקופה שלאחר החגים (סוכות ופסח) גם בלילות ובימי ראשון, כדי להשלים את המכסה. עד היום זוכר אני כיצד הגעתי לעבודה בבית החרושת מיד לאחר שמחת תורה, בלילה.

כעת החליט סמקה לנצל את העובדה הזו. הוא חמק מהמקום, ניגש למאבטח ושאלו: "האם תסכים להעיד כי הגענו לעבודה ביום ראשון?"

הלה הסכים מיד: "כמובן. זוכר אני כי בתאריך זה וזה עבדתם".

"האם תהיה מוכן להעיד על כך?". "בוודאי", ענה.

סמקה הצליח לחזור לבית החרושת מבלי שהבחינו בהעדרו. לאחר שהסתיימו הנאומים המאשימים, פנתה הוועדה אל סמקה: "ומה אתה אומר על כל זה?"

סמקה ענה בנחת: "בית החרושת עושה הכל כדי לעמוד בקצב המתוכנן. ולמען מטרה נשגבה זו, מגיעים רבים מאיתנו לעבודה גם בימי ראשון..."

נראה כי דבריו הצליחו לשכנע את חברי הוועדה, שכן הללו פנו לעברו של איוון: "איוון קירילוביץ. מן הממצאים עולה כי הכל חוקי, ומדוע כתבת אחרת?"

"נכון", נאלץ להודות. "במבט שטחי הכל חוקי. אך אוכל לומר לכם דבר אחד: נסו לקשור את האנשים הללו, להכות בהם, ולהביאם לעבוד בשבת. הם לעולם לא יעשו זאת!"

"נו, זהו ענין נוסף. אך אנו מדברים על הדברים עליהם דיווחת בכתב. מה תוכל לומר בנושא הנידון?"

האיש שתק. לא היתה בפיו כל תשובה.

בעבורי היה אירוע זה לקח גדול לחיים. ראיתי כיצד לא ניתן לשפוט אדם על פי התרשמות כללית! האיש נראה מאופק, רגוע והוגן. והנה - הגינות שכזו! נזכרתי כיצד טרחתי פעם להשיג לו תרופות...

מיד לאחר המקרה הוא נתקף בהצטננות, פיו התעקם הצידה והוא מיהר להתפטר. אפילו הגויים טענו אז כי "ה' העניש אותו על כך שניסה לפגוע ביהודים..."

שריפה בשבת - ומלשינים בבית הכנסת

היה זה באחת השבתות, כאשר עלה המקרר בביתנו באש. איני יודע איזה חלק בדיוק התלקח, אך אש של ממש פרצה, והכל התמלא בעשן. השכנים הציעו לקרוא לכבאים, אך מאחר שלא היה מדובר בסכנת נפשות - החרשתי. אסור היה לי לומר מילה. בסופו של דבר, משראו כי איני עושה כלום, החליטו השכנים הגויים לקרוא לכבאים והשריפה כובתה.

בתקופה הראשונה לבואי לטשקנט היה עלי להסתתר מפני השלטונות, ולכן נמנעתי מלהגיע לבית הכנסת. התפללתי רק במנין של הרב שמעיה, שהיה 'נקי' ממלשינים. עם הזמן התחלתי ללכת לבית כנסת לא רשמי. למען האמת, הוא היה דומה למדי למנין הנסתר, אך לא 'סגור' עד כדי כך. ואם כי יכלו להיות שם מלשינים, ידעתי כי מדובר בבודדים בלבד, אחד או שניים ולא יותר.

היה זה באחד הימים, כאשר פנו אלי מבית הכנסת הרשמי בשכונת צ'מפיון. הם ספרו כי אין מי שיקרא שם בתורה, וביקשו ממני לקחת את המשימה על עצמי. בית כנסת זה היה מפורסם בכך ששרצו בו שפע של מלשינים (אנו, שדיברנו בידיש, קראנו לכל מלשין בתקופה ההיא בשם 'מוסר' - היינו מלשין).

כאשר שמעה על כך אשתי, נבהלה ואמרה: "הדבר מסוכן! והרי מסתובבים שם מלשינים רבים, ואתה - מסתתר מפני השלטונות!". גם כל מכרי גערו בי: "יצחק, האם הולך אתה לצ'מפיון? וכי נסתתרה בינתך? והרי מכניס אתה את עצמך ללוע הארי, לכבשן האש ממש!" כדי לתאר את האווירה ששררה שם, ארחיב מעט: למעשה אנשים 'נורמליים' לא הלכו לבית כנסת זה. רק הקשישים ואלו שביקרו בבית כנסת בחגים ולפעמים גם בשבתות, התפללו שם. שני שלישים מהמניין הקבוע היו המלשינים, עד שכאשר רבו ביניהם,

נפלאות דרכי ההשגחה העליונה... הבחור החליט להשקיע במיוחד בדברים שיותר קל לו לעמוד בהם - בשמירת הסדרים ובתפילות בכוונה. הוא התאמץ מאוד לקום כל יום זמן רב לפני התפילה, והגיע מוכן ומזומן לתפילה בישיבה, והתפלל לסייעתא דשמיא...

הרה"ג רבי מיכאל ברלין שליט"א, ראש ישיבת 'אחינו' במודיעין עילית, מספר על הפעילות המיוחדת בסוף זמן קיץ

פעילות מבורכת במיוחד מתרחשת בישיבת 'אחינו' שבמודיעין עילית, בה מתחנכים צעירים מגיל 13 ועד 17, רובם ככולם מבתי מסורתיים, הנכנסים ללא רקע תורני כלל וכלל, ויוצאים בני תורה במלוא מובן המילה!

בראשותה עומד הרה"ג רבי מיכאל ברלין שליט"א, שמחולל מהפכה של ממש בקרב אותם ילדים ובני נוער יקרים. על מנת להבין ולחוש מעט מזעיר מהמתרחש במוסד מופלא זה, התקשרנו כדי לשמוע על פעילותו המבורכת בפרט בימים אלו של חודש תמוז, בהם מתקיימים 'מבצעי קיץ' מיוחדים המהווים 'דלק' לכל השנה.

תחילה קצת רקע: ישיבת 'אחינו' מיועדת לבוגרי מוסדות תורניים שאינם 'חידרים' או תלמודי תורה. כגון מוסדות ה'חינוך העצמאי', 'שובו', 'יחד', 'נתיבות משה' ועוד. לבחורים אלו יהיה קשה להסתדר עם הסדרים הרגילים בישיבות למצויינים. התלמידים מגיעים מבתי מסורתיים ודתיים, ומתחזקים בישיבה.

כדי למנוע מצעירים יקרים אלו, את המשברים הנלווים לאלו מהם שאינם מתאימים למסגרות הרגילות, נפתחה הישיבה, על מנת להכניס את אותם תלמידים קמעה קמעה בשערי עולם התורה, תוך מתן אפשרויות לפוש ו"להתבונן בין פרשה לפרשה". כך הוקמה הישיבה לפני 17 שנה.

כיצד מתקיימים סדרי הלימוד בישיבה?

ראשית - הישיבה מתייחדת בכך שיש בה ארבע שנות לימוד, ולא שלוש כמקובל בישיבות הקדושות לצעירים. הלימודים בישיבה הן על טהרת הקודש, דהיינו לימודי קודש בלבד. אולם בתחילה מלמדים דברים שקל יותר להבין, גמרא בדרך קלה כגון שינון משניות בהבנה, לימוד הלכה וכדו'.

דגש רב ניתן לייחס פרטני לכל בחור. לשם כך מוצמד לכל בחור אברך ירא שמים, כדי שיסביר ויחדיר טוב יותר את החומר הנלמד, וכן כדי לשמוע ממנו על הקשיים והאתגרים, לדרבן ולחזק בכל הנצרך. כך יוצא שרשומים כעת בישיבה כ-60 בחורים וכנגדם מגיעים מדי יום ביומו גם 60 אברכים...

גם סגנון הלימוד של התלמידים משתנה עם השנים בישיבה. כך למשל, הבחורים נכנסים ללא מגבעת וחליפה ובמהלך השנה השניה, כולם ללא יוצא מן הכלל כבר נראים ומתנהגים כבני תורה

אמתיים, ומתקבלים לישיבות תורניות מצויינות! הרב ברלין מספר לנו על מבצע הקיץ המופלא, שמתרחש בכל שנה מחדש בישיבה ומשפיע עמוקות על העתיד הרוחני של כלל התלמידים, וגורם להם לעלות עוד כמה קומות במעלות התורה ובעבודת השם.

על מנת לתת 'דלק' לכל השנה, אנו עורכים בכל שנה בקיץ, מראש חודש תמוז ועד ערב תשעה באב, מבצע ענק לכל בחורי הישיבה, הגורם לשטייגן עצום דווקא בזמן זה, בו בדרך כלל יש מעט רפיון בישיבות אחרות.

השנה הוחלט לערוך מבצע במתכונת של 'פאזל'. פרסמנו בקרב הבחורים על 'קעמפ' מושקע במיוחד, שייערך בימי בין הזמנים, הכולל אטרקציות רבות ומגוונות. לשם השתתפות ב'קעמפ' על כל בחור 'לשלם' 2000 ₪, באמצעות השלמת פעולות שונות בסדרי הישיבה, כשבכל פעולה מחולקים חלקי 'פאזל' שונים.

מאחורי כל חלק ב'פאזל' נקוב הסכום ש'שווה' אותו חלק, ואנו מחלקים אותו לפי המאמץ של הבחורים בכל פעולה. כמובן שהבחורים צריכים להתאמץ מאוד על מנת להשלים את חלקי הפאזל, בשמירת הסדרים בקפדנות, בתפילות בכוונה, בלימוד ברציפות ובעריכת מבחנים על כל החומר הנלמד השנה בישיבה.

התמונה המרכיבה את הפאזל, הינה פסיפס של חוויות שעברו על התלמידים במשך השנה, כגון: כיצד הם ישובים ומקשיבים לשיעור כללי, ישיבה בחדר האוכל, עמידתם בתפילה ועוד. כך כאשר הפאזל

זה עולם אחר לגמרי! אינו דומה מי שיודע את המסכתות הנלמדות בישיבות ובכוללים, למי שיודע את כל הש"ס! אדם שמסיים לראשונה בחיו את הש"ס, מרגיש בן אדם אחר לגמרי

שיחה מיוחדת עם הרה"ג רבי אריה איינהורן שליט"א שנבחן כמעט 20 שנה במבחני 'קנין ש"ס'

אלעזר גולדברג

לקנות קנין ממשי במרחבי הש"ס אינו דבר פשוט כלל ועיקר. אולם למרות זאת רבים מבני התורה השוקדים על תלמודם וממיתים עצמם באהלה של תורה יומם ולילה עושים זאת במשך שנים רבות. איך הם עושים זאת והאם כל אחד מאיתנו מסוגל לזה? כדי לברר זאת התקשרנו להרה"ג רבי אריה איינהורן שליט"א, אשר נבחן כמעט 20 שנים רצופות במסגרת "קנין ש"ס" וסיים את הלימוד והשינון של כל הש"ס במשך יותר משני מחזורים.

מה גרם לך להצטרף לתוכנית 'קנין ש"ס' מיד עם פתיחתה לפני שנים רבות?

לאחר נישואי, הבחנתי שברוב הישיבות הקדושות והכוללים צורת הלימוד מתמקדת בעיון נרחב ומעמיק וכך כמעט ולא מספיקים ללמוד מסכתות נוספות מעבר למסכת הנלמדת. השאיפה שלי הייתה להרחיב את הידיעות בסוגיות ומסכתות נוספות, גם אם בלימוד פחות עיוני. קיבלתי החלטה לסיים את הש"ס כולו ומיד נרשמתי למבחנים הראשונים, כי ידעתי שללא "מחייב" של בחינות לא אוכל להחזיק מעמד זמן רב. ומשם הכל הסטוריה... ברוך הוא וברוך שמו סיימתי את הש"ס פעמיים, עם המון חזרות!

על מנת שתהיה לי קביעות, למדתי עם חברותא בכל בוקר כחצי שעה לפני סדר א'. זה הספיק כדי לעשות "חריש" ראשוני לידיעת החומר החודשי. מלבד זאת עסקתי בחזרות ב"כולל ערב" וכן בחופשות בין הזמנים, כך הצלחתי לקנות ידיעה גם בסדרי קדשים וטהרות ולאחר מכן מועד, סדרים שאינם נלמדים בדרך כלל בישיבות ובכוללים.

איך הצלחת לעשות חזרות לקראת המבחנים ה"גדולים" - על 120 דף בכל שלושה חודשים ומאות דפים בכל חצי שנה?

האמת שההכנה למבחנים הללו קשה יותר, כי התכוננות למבחן על 30 דף שנלמדו זה עתה והזכרון הקצר עדיין טרי אינו דומה לחזרה מהירה על מאות דפים שנלמדו לפני חודשים ושנים והחומר כבר התיישן במוח. בכל זאת לא התייאשתי אף פעם, כי אמרתי לעצמי שעדיף לנסות לשנן כמה שרק אוכל למרות שלא אספיק להקיף את כל החומר, וכמאמר חז"ל "תפסת מועט - תפסת" ... ואכן בסייעתא דשמיא עמדתי בכל האתגרים, גם אם לפעמים הציונים במבחני החזרות לא היו גבוהים כמו במבחנים החודשיים.

תוכל בבקשה לשתף אותנו בסוד שלך שלא לפספס שום מבחן במשך כל כך הרבה שנים?

אני חושב שזה עניין של אופי מסודר. אבל בעיקר צריך סיעתא דשמיא. אני בעל אופי מסודר ומאחר שהחלטתי להיכנס למסגרת "קנין ש"ס", התאמצתי שלא להפסיד את המבחנים. אני מתגורר במודיעין עילית ואת כל המבחנים עשיתי בבית המדרש הסמוך לביתי, אולם זכורני שפעם אחת נערכה ברית מילה לאחד מבני משפחתי הקרובה ביום שישי בו נערך המבחן ומאחר שהברית נערכה בבני ברק עשיתי את המבחן סמוך למקום בו נערך הברית. גם ביום כזה לא ויתרתי על המבחן, ואני גם לא זוכר שזה היה כל כך קשה עבורי... כוח ההרגל בן השנים הרבות הקל עלי לעשות זאת! מהי החוויה של עשיית המבחן? מה רמת הקושי והאם כל אחד מסוגל לעמוד בזה?

המבחן עצמו מנוסח בצורה מדהימה! במשך השנים שמתי לב שמנסחי השאלות הקפידו להקל על הנבחנים. השאלות אינן מסובכות ובוודאי שאין כוונה להכשיל את הנבחנים כדי שיצאו בהרגשה לא טובה...

מהניסיון שלי, גם מי שלמד פעם אחת את החומר יהיה מסוגל להשיב על כל השאלות בהצלחה! אפילו בחודשים בהם היו לי טרדות רבות ולא הצלחתי להקיף את כל מהלכי הסוגיות הנלמדות, אלא בעיקר את המסקנות העולות מתוכן, ניגשתי לעשות את המבחן והצלחתי לקבל ציונים גבוהים מאוד!

כיום, במבט לאחור, האם אתה חש שידיעת הש"ס נותנת לך תועלת גם בסדרי הכולל היומיומיים?

זה עולם אחר לגמרי! אינו דומה מי שיודע את המסכתות הנלמדות

המשך בעמוד 30

כשיצא המתברך מן הבית, ראה משמשו של ה'חפץ חיים' שהוא בהתפעלות גדולה, וממלמל לעצמו דבר מה. קירב המשמש את אזנו, ושמע שה'חפץ חיים' אומר כך: "היה כדאי לבוא מראדין לוילנא ולהזור לראדין, כדי לחזק יהודי אחד באמונה..."

מה תפקידו של מנהל ישיבה, בעת ביקור פקחים בישיבה? והיכן נוסדה ישיבת פוניבז'?

הרב ישראל ליוש

"וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ" (דברים ו, ה')

פעם ערכו פקחים מטעם הממשלה ביקורת בישיבת 'ראדין', ישיבתו של מרנא ה'חפץ חיים' ז"ע, וקנסו את הנהלת הישיבה בעשרה רובל, על מצב הניקיון הירוד בחצר הישיבה. ה'חפץ חיים' טען, כי היה על חתנו מנהל הישיבה, הגאון רבי צבי לוינזון זצ"ל, לשלוח אדם היודע רוסית, כדי שישפיע על הפקח שיסתפק הפעם בהתרעה, ורק אם הדבר יישנה, יטיל קנס על הישיבה. אך במקום לעשות זאת, המשיך רבי צבי להגות בתלמודו... מרן הרב מפוניבז' ז"ע סיפר, שהיה נוכח כאשר ה'חפץ חיים' הוכיח את חתנו על כך, וכך אמר לו: "כיון שהנך מופקד על ניהול הישיבה, פעמים שחובה עליך לוותר אף על לימוד התורה, למען עסק ניהול הישיבה... הפסוק אומר 'ואהבת את ה' אלוהיך... ובכל מאודך...' חז"ל פירשו שהכוונה היא 'בכל ממונך', והרמב"ן מבאר שהממון נקרא 'מאוד' משום שאצל הרבה בני אדם הממון חביב עליהם יותר מגופם... אצלך, ר' צבי, הממון אינו בגדר 'מאוד' כי הנך אוהב את התורה יותר מהממון, ולכן עבורך 'בכל מאודך' היינו התורה, כי הוא הדבר החביב עליך ביותר, ולכן פעמים שאתה צריך אף למסור את לימוד התורה החביב עליך כל כך, למען אהבת ה' וקידוש שמו ית', והוא צרכי הישיבה וניהולה..."

העצמית? עליך לחשב בעיקר כיצד יתרבה כבוד שמייס, האם כשאגדל לבדי לגאון עצום, או שכשיגדלו מאות רבות בני תורה מופלגים? ברור שכבוד שמייס יתרבה יותר כשיהיו מאות תלמידי חכמים, ולא רק אני לבדי... 'כבוד שמייס' הוא הדבר היחיד שמכריע בעניינים אלו... זו אהבת ה' באמת..."

ערב ראש השנה, שנת תרע"ד, מלחמת העולם החלה, ויותר מכל שנה, התכנסו בשנה זו תלמידים ואוהדים רבים בראדין, כדי לשהות בימים הנוראים במחיצתו של מרן ה'חפץ חיים' ז"ע, לחסות בצל כנפיו, מחרדת הימים הנוראים בכלל, ומפחד המלחמה בפרט... באותו בוקר הגיעו לישיבה כמה מבני הישוב הקרוב 'דוגולישוק', כדי לבקש מאחד התלמידים הצעירים שהתפרסם כנואם, שיעשה עמיהם את ימי ראש השנה, וידרוש להם לפני תקיעת שופר. הם אמנם הציעו לו תמורה כספית נאותה, אך הוא סירב לבקשתם, בטענה כי רצונו לשהות בימים הקדושים בצל רבו הגדול מרן ה'חפץ חיים' ז"ע.

באו היהודים אל מרן ה'חפץ חיים' ובקשו ממנו שישפיע על תלמידו שיסכים לבקשתם. ה'חפץ חיים' שלח לקרוא אליו את הבחור, ושאל אותו מדע הוא מסרב לעשות טובה וחסד עם יהודים? "כיצד אעזוב את מורי ורבי בימים קדושים כל כך?" - ענה הבחור

ולא רק מחתנו מנהל ישיבתו דרש כך מרן ה'חפץ חיים' ז"ע, אלא גם מתלמידו מרן הרב מפוניבז' ז"ע דרש להפקיר כל אשר לו, אפילו את לימוד תורתו, למען זיכוי הרבים והעמדת תלמידים. ורגיל היה הרב מפוניבז' לומר, שהוראה זו היא אשר הנחתה אותו בכל מהלך חייו, ומכוחה הוא שאב את כוחותיו והחלטתו להקדיש את כל כולו להקמת הישיבה ולהרבצת תורה... מרגלא בפומיה דהרב מפוניבז': "יסוד ישיבת פוניבז' היה בראדין, אצל ה'חפץ חיים', הוא ציווה עלי שלא אסכים להיות רב, בלי להיות גם ראש ישיבה..."

"עליך לדעת, ר' יושה" - אמר ה'חפץ חיים' לרבי יוסף שלמה כהנמן - "אם עומדת בפניך שאלה: מה עדיף, ללמוד תורה ולצמוח גאון הדור, או להעמיד תלמידים, אף שזה עלול לבוא על חשבון העליה

ענה התלמיד: "אכן, אך הרבי יודע שוויתרתי ולא נסעתי לבית הוריי לרגל הימים הנוראים, רק כדי שאוכל להישאר בקרבת הרב'ה, כיצד אפשר לדרוש ממני לעזוב את הרב'ה?"
השיב לו ה'חפץ חיים': "איני יכול לטעון נגדך דבר... עשה כאשר על לבך... אך עליך לזכור כי האדם לא נוצר כדי לחיות בשביל עצמו בלבד!"
לא נותרה בידי הבחור ברירה, והסכים על אתר להתלוות ליהודי 'דוגליושוק'. אז איחל לו ה'חפץ חיים' ברכת הצלחה ושיהיו דבריו נשמעים. הוא נגש אל ארון הספרים, הוציא ממנו את ספרו 'שם עולם' ועלעל, עד שהגיע לפרק העוסק בשמירת שבת, וצווה לו שיעבור על הדברים וידרוש בפני הציבור בענין זה, וסיים את דבריו במאמר חז"ל: "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו..."

הקהילה, ובבוקר בפני ששת אלפים אנשים. בשבת אחר הצהריים, קיבל ה'חפץ חיים' את הקהל הרב שבא לחצר הבית בו שהה. אחד מהנכנסים היה אדם זקן שבא לבקש עצה וברכה. לאחר שבירכו, תפס ה'חפץ חיים' את ידיו והחל לדבר עמו דברי חיזוק באמונה, וה'חפץ חיים' הרגיש שדבריו עשו עליו רושם, ופעלו בליבו של אותו זקן.
 כשיצא המתברך מן הבית, ראה משמשו של ה'חפץ חיים' שהוא בהתפעלות גדולה וממלמל לעצמו דבר מה, קירב המשמש את אזנו ושמע שה'חפץ חיים' אומר כך: "היה כדאי לבוא מראדן לזילנא, ולחזור לראדן, כדי לחזק יהודי אחד באמונה"...

למדנו: שדרשות החיזוק הגדולות לפני אלפי אנשים ונשים לא היו בהם, בעיני ה'חפץ חיים', כדי להצדיק את מטרת הנסיעה, כי מאן יימר שאכן הם פעלו דבר מה אצל מאן דהו, אך משהבין שפעל אצל יהודי אחד חיזוק באמונה, זה כבר הצדיק אצלו את כל הנסיעה המפרכת.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

ל'חפץ חיים' - "הרי אחרים עזבו את ביתם ומשפחתם ובאו לראדן כדי לשהות במחיצת הרבי, ואיך ארשה לעצמי לעזוב הכל וללכת ליישוב נידח?"

"אתה הרי נמצא כאן בישיבה כל השנה?", הקשה ה'חפץ חיים' על תלמידו.

ענה התלמיד: "אכן, אך הרבי יודע שוויתרתי ולא נסעתי לבית הוריי לרגל הימים הנוראים, רק כדי שאוכל להישאר בקרבת הרב'ה, כיצד אפשר לדרוש ממני לעזוב את הרב'ה?"

השיב לו ה'חפץ חיים': "איני יכול לטעון נגדך דבר... עשה כאשר על לבך... אך עליך לזכור כי האדם לא נוצר כדי לחיות בשביל עצמו בלבד!"

לא נותרה בידי הבחור ברירה, והסכים על אתר להתלוות ליהודי 'דוגליושוק'. אז איחל לו ה'חפץ חיים' ברכת הצלחה ושיהיו דבריו נשמעים. הוא נגש אל ארון הספרים, הוציא ממנו את ספרו 'שם עולם' ועלעל, עד שהגיע לפרק העוסק בשמירת שבת, וצווה לו שיעבור על הדברים וידרוש בפני הציבור בענין זה, וסיים את דבריו במאמר חז"ל: "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו..."

ה'חפץ חיים' היה נאה דורש ונאה מקיים, ואף שלימוד התורה היה חביב עליו מאוד מאוד, ולא היה מבזבז אף רגע קט בלי לימוד תורה, מכל מקום כשהיה שומע על איזה דבר חיזוק שבכוחו להועיל ולחזק, להרבות כבוד שמיים ולחזק את הדת, היה מפסיק מלימודו ועוסק בענין הנצרך, ורק אחר תיקון הדברים, היה שב לחמדת ליבו ומשוש נפשו, וממשיך לעסוק בתורה הק'...

כך היה בערוב ימיו כשהחליט להיענות לבקשת הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, לבוא לזילנא לחזק את ענין 'טהרת המשפחה'. ואף שהיה כבר זקן מופלג וכמעט לא יצא מביתו, אמר: "אם רבי חיים עוזר מבקש, צריך לבוא..."

בני ביתו התנגדו לנסיעה קשה ומפרכת זו, כי חששו מאוד לבריאותו, אך הוא עמד בשלו ואמר להם: "אם לא תסייעו בידי, אסע לבד..."
 אמר ועשה, קם מכיסאו והחל לצעוד לכיוון הפתח. בקושי היה הולך ונתמך בקירות הבית. כשראו בני הבית את עקשנותו, לא נותרה בידיהם ברירה, ותמכו בו וסדרו לו את כל הנדרש לנסיעה.

העיר 'זילנא' קיבלה את פני מרן ה'חפץ חיים' כראוי וכיאה לכבוד התורה, ובליל שבת נשא דרשת חיזוק בפני ששת אלפים נשות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
 הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
 בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'!

רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגרמ"ה הירש שליט"א:

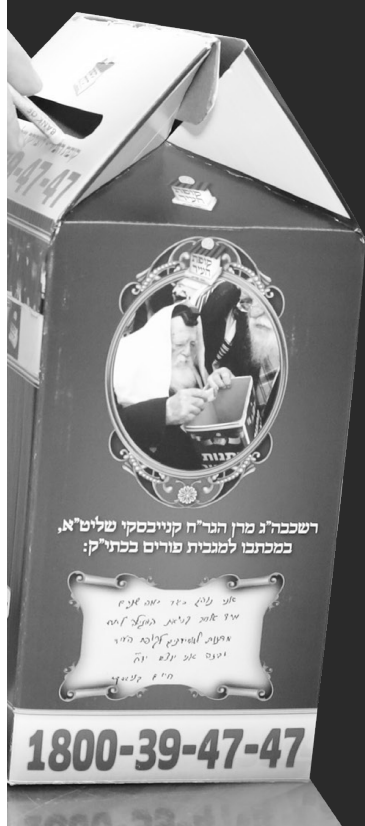
התורמים סך 830 ₪ עבור 83 יתומים ויתומות
הנישאים בחודש אב תשפ"ג,

כמו שהצילו את היתומים בעת דחקם ומנעו מהם צע

יזכו בס"ד מידה כנגד מידה

שהקב"ה ישמרם ויצילים
מכל צרה וצוקה-

ובהצלחה
מופלגה בזמן
הבעל"ט

לתרומות עבור 83 יתומים המתחננים בחודש אב -
קרן מס' 10890

.....
(הכסף מתחלק בין כולם לפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים)

83

יתומים

נישאים בחודש אב

בכל תרומה יש לציין עבור קרן 10890

1800-39-47-47

'צוף התורה'

מגיד המישרים הגר' אליעזר יוטקובסקי, עם שאלות בראי הפרשה, משולבים בעובדות ומעשים מגדולי הדורות

הגאון רבי אליעזר יוטקובסקי וילדי 'אנחנו וצאצאינו' שאלו את מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שאלות מעניינות העולות ממעשים שהיו

התשובות נערכו על ידי תלמידו המובהק, הגאון רבי יהושע לנגנור שליט"א, מח"ס 'ווי העמודים' • מרתק!

לכבד את התלמיד החכם הצעיר, שיש לו עכשיו כתר לשעה אחת. ואדרבה, כבודו של הרב ירום ויתנשא בכך שהוא מוחל על כבודו, לכבוד בחור צעיר שלומד בהתמדה.

2 מעשה במשפחה בני ברקית שב"ה הלכה והתרחבה, עד שהנכדים כבר לא הכירו אלו את אלו. יום אחד החליט הסב לעשות טיול לנכדים

"עלה ראש הפסגה" (דברים ג, כ"ז)

מעשה במשפחה בני ברקית שב"ה הלכה והתרחבה, עד שהנכדים כבר לא הכירו אלו את אלו. יום אחד החליט הסב לעשות טיול לנכדים וטיול נוסף לנכדות, הוא שכר שני אוטובוסים ליום שלם בימי בין הזמנים, וציווה שאיש מנכדיו ונכדותיו לא יעדר.

בטיול של הנכדים, יצאו כולם למסלול הליכה, וכשהחלה השקיעה להתקרב, מצאו את עצמם באמצע הדרך, במקום פתוח שאינו מוקף מחיצות.

בין הנכדים פרץ ויכוח נוקב, חלקם טענו שאסור להתפלל במקום כזה וצריכים ללכת עד סוף המסלול כדי להתפלל במקום סגור, ואחרים טענו שאדרבה יש להתפלל כאן ועכשיו כדי שלא יאחרו את השקיעה חלילה.

שאלה: עם מי מהצדדים הצדק? האם עדיף להמשיך בצעידה ולחפש מקום מוקף מחיצות, או שמוטב להתפלל בשדה הפתוח כדי שלא להסתכן באיחור השקיעה?

תשובת מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:
נאמר במסכת ברכות (דף לד ע"ב), חציף עלי מאן דמצלי בבקתא,

1 ראש הישיבה הודיע לאחר הכנסת ספר התורה, שבשבת הקרובה יקרא בספר לראשונה, והעלייה הכי מכובדת 'שלישי', תינתן לבחור שילמד עד אז את מספר דפי הגמרא הגבוה ביותר

"יצו את יהושע ונחזקו ונאמץ" (דברים ג, כ"ח)

מעשה אירע בישיבה לצעירים, שנדיב לב תרם לה ספר תורה חדש. היה זה ביום שלישי בשבוע, וראש הישיבה הודיע לאחר הכנסת ספר התורה, שבשבת הקרובה יקראו בספר לראשונה, והעלייה הכי מכובדת 'שלישי', תינתן לבחור שילמד עד אז את מספר דפי הגמרא הגבוה ביותר. אחד התלמידים נענה לאתגר ושקד על תלמודו עד שהספיק ללמוד 25 דפי גמרא, ובבוקר יום השבת עלה ל'שלישי'. העלייה השמורה לראש הישיבה.

שאלה: האם נכון וראוי לנהוג כך, או שלראש הישיבה אין את הזכות ליותר על העלייה השמורה לו מתוקף מעמדו כרב המקום?

תשובת מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:
לכאורה אין הרב יכול לוותר על העלייה שלו, כי זה זלזול בכבוד התורה, שבחור צעיר, עולה לשלישי במקומו. עם זאת, נאמר במסכת שמחות (פרק יא הלכה ו) מעשה באגריפס המלך שעבר מלפני הכלה, ושיבחוהו חכמים, אמרו לו מה ראית, אמר להם אני נוטל כתרי בכל יום, וזו תיטול כתרה שעה אחת. והרי אגריפס המלך הוא מלך גדול, ואסור לו למחול על כבודו [יעוין במסכת כתובות דף יז ע"א איך היה מותר למחול על כבודו] ומה ראה לעשות כן, אלא כדי לכבד את הכלה עשה כן. גם אנו נאמר, הרי את הרב מכבדים כל השנה, ומותר לרב פעם אחת,

עדיף לנסוע למירון כדי לשמוע ברכת כהנים, מאשר לנסוע לפארק. הוסיף על כך הרב מרדכי בלוי בסיפור ממרון הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, שבעת ששהה בחו"ל במסע החיזוק במפורסם אליו יצא, הוא היה מגיע מדי בוקר לבית כנסת ספרדי כדי להתברך בברכת כהנים, שכן מנהג בני עדות המזרח שהכהנים עולים לדוכן גם בחו"ל בכל ימות השנה, בשונה ממנהג האשכנזים שבחו"ל הכהנים עולים לדוכן רק במוסף של שלושה רגלים.

4 המים הלכו ונגמרו בקצב מהיר מדי, וכשהגיע לחצי הדרך, כבר לא נשארה להם טיפת מים אחת. האב נתקף בחרדה גדולה, הוא אמר לילדיו שהם לא יכולים להמשיך

"לְמַעַן תִּחְיֶינָה וְיִטוֹב לָכֶם" (דברים ה', כ"ט)

מעשה באברך יקר שהחליט לקחת את משפחתו לטיול בחיק הטבע. המשפחה בחרה במסלול שאינו מוכר, כי האב לא רצה שילדיו יתקלו בקבוצות אחרות שאולי חלק מהן לא יהיו מהמדקדקים על קלה כבחמורה.

חבר טוב של האב סיפר לו שהמסלול, אותו עשה לפני שנים רבות, אורך כשעה, ובהתאם לקח ציווה האב על ילדיו שכל אחד ייקח ליטר וחצי מים. הם יצאו מוקדם בבוקר וקיוו להגיע לסימו של המסלול עוד לפני שהשמש תצא ותקפח על ראשיהם.

כשהגיעו למסלול והחלו לצעוד, התבררה להם הטעות. המסלול אורך כחמש שעות, והמזג האוויר התברר כחם במיוחד. מהר מאוד החלו המים לאזול, הטלפון הנייד היה בלי קליטה כי באזור אין שום מקום ישוב או אנטנה סלולארית לרפואה, והם נאלצו להתחיל לנהל משטר מים, כל כמה דקות עצרו, כל אחד הרטיב מעט את שפתיו והמשיכו בדרך בתקווה להגיע למקום ישוב לפני שמישהו מהם יתייבש רחמנא ליצלן.

וכן פסק בשו"ע (או"ח סימן צ"ה) לא יתפלל במקום פרוץ כמו בשדה, מפני שכשהוא במקום צניעות חלה עליו אימת מלך ולבו נשבר. ובעטרת צבי כתב, שהכוונה 'חצוף' היינו שהוא עז פנים. מאידך כתב במשנ"ב שבדיעבד אפשר להתפלל עד שלשה וחצי דקות אחר השקיעה, ולכן עדיף להתפלל בדיעבד באיחור קל אחר השקיעה, מאשר לקבל את השם של "חצוף".

אומנם הנוהגים כדעת מרן החזון איש, צריכים זהירות יתירה בעניין, שכן דעתו היתה היתה להחמיר מאוד שלא להתפלל אחר השקיעה אפילו רגע אחד. ואפילו המתחיל לפני השקיעה, לדעת החזון איש, אסור לו להתחיל אם משער שלא יוכל לסיים את התפילה לפני השקיעה.

חציפות ועזות פנים הם דברים שהם מנוגדים לטבעים של עם ישראל, וכן אמרו במסכת בבא מציעא (דף פג ע"ב) שרבי אלעזר ב"ר שמעון אמר, "מדחציף כולי האי שמע מינה רשיעא הוא", ולבסוף נתברר שאכן אותו אחד, עבר על עבירות חמורות.

3 עבור הבחורים הצעירים במשפחה היתה זו הפעם הראשונה שבה הם לא התברכו בברכת כהנים, מאז בר המצווה שלהם.

"וְשִׁמְרֶתֶם וַעֲשִׂיתֶם" (דברים ד', ו')

מעשה במשפחה מירושלים שהתארכה בבין הזמנים בצפת. למחרת, כשהתפללו שחרית, הופתעו הבחורים הצעירים לגלות בחזרת הש"ץ שהכהנים אינם יוצאים כדי ליטול ידיהם לפני עלותם לדוכן, וכן אינם עולים לשאת את כפיהם. אחר התפילה הסביר להם אביהם שבצפת הכוהנים לא נושאים את כפיהם בימות השבוע, כי כך הוא מנהג המקום.

עבור הבחורים הצעירים במשפחה היתה זו הפעם הראשונה שבה הם לא התברכו בברכת כהנים, מאז בר המצווה שלהם. אחד מהם טען שהוא רוצה לנסוע בחזרה לירושלים כדי להתברך ברכת כהנים, ואז הסביר לו אביו שבמירון נוהגים רבים לשאת כפיים, ואין צורך להרחיק נדוד עד ירושלים כדי להתברך.

שאלה: האם אכן יש עניין לנסוע למקום אחר כדי לזכות ולשמוע ברכת כהנים, או שמי שנמצא במקום שבו לא נהוג, אינו צריך לטרוח ולהדר אחר נסיעה למקום אחר שבו כן נוהגים לשאת כפיים?

תשובת מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

בביאור הלכה (סימן קכח) מביא מרנא החפץ חיים בשם ה'חרדים', שיש מצוה גם על ישראל להתברך מפי הכהנים, אבל כתב ב'חיי אדם' שאין אדם צריך לטרוח לנסוע לעיר אחרת כדי לקיים מצוה זו. כל זה לאדם שנמצא בביתו ומנצל את הזמן ללמוד ולעשות דברים מועילים. אבל אם ממילא נוסעים בחופש לפארק וכדו', אם כן כבר

5 הילד נחרד אל מול הנזק שעשה, והחליט בו במקום שהוא רוצה לשלם על התיקון ככל שיידרש

"צדקה תהיה לנו כי נשמר" (דברים ו', כ"ה)

מעשה בילד מלא מרץ וגדוש ביראת שמים, שרכב על אופנוי בהתלהבות גדולה סמוך לביתו שבאחת משכונות בית שמש. באחת הפעמים נסע בירידה החדה בשכונה, וכשהגיע לסיום איבד שליטה לרגע על האופניים, עצר בחריקת בלמים והחליק לאורך מספר מטרים, בעודו שורט מעט את רכבו החדש של אחד השכנים בבניין. הילד נחרד אל מול הנזק שעשה, והחליט בו במקום שהוא רוצה לשלם על התיקון ככל שיידרש. הוא רצה לגשת לבעל הרכב ולהודיע לו שהוא המזיק כדי לשאול כמה עליו לשלם, אבל אז התעורר אצלו חשש גדול.

בעל הרכב ידוע בשכונה כאדם נרגן וקפדן, הילד ידע שאם הוא ישאל כמה גדול הנזק, עלול בעל הרכב לשנות מן האמת, ולדרוש ממנו סכום גדול יותר באופן משמעותי.

שאלה: האם הילד חייב ליידע את בעל הרכב, למרות שייתכן שהוא ידרוש ממנו סכום לא הגיוני ויפעיל איזמים שונים כדי לאלץ את הילד ואביו לשלם את הכסף, או שבמקרה של גברא אלימא או איש שאינו ישר כל כך, יש מקום להימנע מתשלום הנזק כדי שלא להיקלע לעימות עם אדם בעייתי?

תשובת מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

עצתי לילד שישאיר את מספר הטלפון של רב השכונה, והילד יפנה לרב ויספר לו בדיוק מה עשה, ויוסיף שהוא רוצה לשלם על השריטה. אם הניזק ירצה לקבל את מה שמגיע לו, הוא יכול לפנות לרב ולטעון את טענותיו, והרב יאמר לו בצורה ברורה, אם אתה רוצה לקבל את מה שמגיע לך תקבל, ואם אתה רוצה להעליל עליו ולדרוש מה שלא מגיע לך, לא תקבל כלום.

ויש לציין שילד זה הוא צדיק וישר, כי יש ילדים שעושים שריטה לרכב, ומחמת הפחד והבהלה הם בורחים, וחושבים מה הם כבר עשו הרי זאת רק שריטה קטנה. הם אינם יודעים ששריטה לרכב חדש, לפעמים עלולה לגרום להוצאה כספית מאד גדולה וצריכים להיזהר בכך מאוד.

ולמרות שקטן שהזיק פטור, כתב במשנה ברורה (סימן שמג סק"ט) שלפנים משורת הדין צריך לשלם לניזק. וזה גם טוב להורים לחנך את הילד לשלם על נזקיו, וגם לילד עצמו טוב לחנך את עצמו לכך. כי ילד שמזיק ואינו משלם, יקשה עליו לאחר מכן להצליח בתורה חלילה.

"כל התשובות שנכתבו במדור זה נועדו לחידודי, ואין לראות בהן הוראה למעשה בשום אופן"

אבל המים הלכו ונגמרו בקצב מהיר מדי, וכשהגיע לחצי הדרך, כבר לא נשארה להם טיפת מים אחת. האב נתקף בחרדה גדולה, הוא אמר לילדיו שהם לא יכולים להמשיך. עדיף להישאר מתחת לעץ ולהמתין לשעות אחר הצהרים, מאד לצעוד בחום הזה ולהתייבש חלילה.

הם החלו לומר פרקי תהילים, ופתאום נשמע קולו של מסוק המרחף ממעל. אחד הבנים מיהר לקחת בידו ענף עץ שנפל באחרונה, ונופף בו בכל כוחו כדי להעיר את תשומת הלב של הנמצאים על המסוק. שאר בני המשפחה הניפו את ידיהם לסימן שהם במצוקה, ואכן הטייס של המסוק הבחין בכך, הנמיך טוס, חג סביבם ולבסוף מצא מקום לנחות עליו.

לנגד עיניהם המשתאות של בני המשפחה הוא יצא אליהם עם שישיית בקבוקים של מים מינרלים, העניק להם את המים בשמחה, וידא שהם יכולים להמשיך בדרכם ושארף אחד אינו פצוע, והמשיך בדרכו - לא לפני שנתן להם את מספר הטלפון שלו, וסיכם איתם שאם הם לא מתקשרים אליו בעוד כשלוש שעות, הוא יזעיק עזרה וצוות חילוץ שיחפש אחריהם.

המשפחה שתתה לרווייה, המשיכה בדרכה, ובהגיעם למקום ישוב מיהרו להתקשר אל הטייס טוב הלב ולהודיע לו שהם נחלצו בשלום, וכמובן שהאב האברך גם ביקש את פרטי חשבון הבנק כדי לשלם לטייס 16 שקלים ו-30 אגורות בתמורה לשישיית הבקבוקים שהעניק להם... לשנה אחרת, ביקשו הילדים מאביהם לחזור לאותו המסלול: "דווקא היה מאוד כיף", הם אמרו, "השנה ניקח מלכתחילה יותר מים ונצא בשעת בוקר מוקדמת עוד יותר, וכך נוכל ליהנות בלי החשש והדאגה לכך שהמים יסתיימו".

שאלה: האם כשיגיעו למקום שבו נחת המסוק וניתנו להם המים באורח פלאי, יצטרכו בני המשפחה לברך "ברוך שעשה לי נס במקום הזה?"

תשובת מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

אין מברכים ברכת שעשה לי נס אלא על נס שלא כדרך הטבע, וזה נקרא נס שיוצא ממנהג העולם, כגון שנברא לו מעיין במדבר, אבל על נס שקרה לו שבדיוק נזדמן לו מסוק, זה נס של השגחה פרטית. אמנם יש אומרים שמברכים גם על נס כזה, כמבואר בשו"ע (סימן ריח סעיף ט) ובביאור הלכה, שכל דבר שמזמין ה' ברגע זו בדרך התולדה, ג"כ מקרי נס. ולכן יברך בלא שם ומלכות.

ולמעשה זה תלוי בדעת בני אדם, אם בני אדם רואים בזה השגחה פרטית, אבל אינם רואים בזה איזה דבר מופלא, אי מברכים, אבל אם כל הרואים מודים שזה ממש נס, והם מתפלאים ומשבחים להשי"ת על הנס, בזה יברך בלא שם ומלכות.

וכל זה אם כבר היה בסכנה, וממש ברגע האחרון ניצל, אבל אם עדיין לא היה בסכנה, אלא שהיה חסר לו מים, אין מברכים, גם בלא שם ומלכות.

לו מה ה'בן איש חי' כותב, ומזהיר אותו מפני הנזק שהציפורן הארוכה תגרום לו?...

אבל מרן ראש הישיבה לא חשב אפילו לשניה להיעלב, קל וחומר שלא להקפיד עליו. אדרבה, הוא קרא ליהודי הזה שיתקרב, והראה לו שיש לו פטריה על הציפורן, זו לא ציפורן ארוכה, זה רק נראה כך בגלל הפטריה. הוא אפילו התחיל לשאול את היהודי הזה מה דעתו, אם יש בזה חשש של חציצה או לא, ניהל איתו שיחה כאילו מדובר בשני חברים...

שנראתה לו ארוכה מדי. פנה אותו יהודי והעיר לראש הישיבה שציפורניים ארוכות זה לא טוב, ושה'בן איש חי' כותב שזה מאוד מזיק לנשמה, כי כוחות הטומאה נתפסים בציפורן אם היא ארוכה מדי. עד כדי כך מחמיר בזה ה'בן איש חי', שהוא כותב שאפילו בתשעה באב, מותר לקצוץ את הציפורן אם היא מדי ארוכה, ולכן זה לא בסדר שהרב שטיינמן משאיר ציפורן ארוכה...
אומר רבי דן סגל שהוא כמעט התעלף מרוב פחד, איזו עזות מצח של אדם להעיר לגדול הדור הערה על הציפורן שלו, הוא בא לספר

המשך מעמוד 15 | הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א

"כששבה הרבנית לביתה וגילתה את דבר המעשה, פרצה בזעקה: 'אבוי, היכן שרשרת הזהב היקרה שקנית לי לפני שנים?'. אמר לה הרב: 'עני ביקר בביתנו ולא יכולתי להשיב פניו ריקם, על כן נתתי לו את שרשרת הזהב שלך. בוודאי אף את מסכימה לכך בכל לבך'. אמרה לו: 'יהי כך. אבל זו שרשרת יקרת ערך, שוויה יותר מאלף רובל!'.

"שמע הרב את ערכה ומחירה של השרשרת, עזב את ביתו ומיהר לדלוק אחר העני. ראו העוברים ושבים את הרב הנכבד רץ אחר אדם לא מוכר, ושרשרת זהב בידו, והיו בטוחים כי גנב הוא שגנב את השרשרת מבית הרב. תפסו את האיש והפליאו בו מכותיהם. קרא הרב: 'חדלו, אני הוא זה שנתתי את השרשרת במתנה לאיש זה!'. ואז פנה אל העני ואמר לו: 'כאשר נתתי לך את השרשרת, לא חשבתי שערכה רב כל כך. עכשיו נודע לי שהיא שווה אלף רובל! עלה חשש בלבי, שבהיותך חסר הבנה והשגה בעניינים שבממון, אינך יודע את ערכה האמתי של השרשרת, ואתה עלול לקנות בדמיה כמה פרוסות לחם, ולהותיר בידי החנווני שרשרת זהב תמורתן. על כן מיהרתי אליך כדי להודיעך את ערכה הרב של השרשרת, למען לא תמיר אותה בעד טובת הנאה מועטת וזעומה'...

"אמר הקדוש ברוך הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ו'שבת' שמה, אך חושש אני שישראל לא ידעו את מעלתה וערכה הרם, ויבואו לזלזל בה. על כן 'לך והודיעם' - למען יכירו וידעו את ערכה הנשגב, ויקירוה ויכבדוה כרום מעלתה וערכה. "לך והודיעם" - שלא יבזבוז את השבת על איזו הנאה עלובה של דבר מאכל, או שיחה של בטלה וקריאה בעיתונים וכדומה, אלא ידעו לשמרה כראוי לה".

וסיים רבי ראובן את דבריו: "אמרו לי אתם, יהודים יקרים, אם הקדוש ברוך הוא בא ואומר לישראל שיש לו 'מתנה טובה' - השבת - אשר אין כמוה בכל העולם, ובאהבתו אותם הוא נותנה לישראל במתנה, והנה בא אדם מישראל ומעווה פניו כנגדה, ואומר כי המתנה לא נראית בעיניו, והוא מעז לחללה ולבזותה בפרהסייה - האם אין הוא שפל שבשפלים? הלא הוא כגוי גמור, ואף גרוע הימנו, שהרי הגוי כלל לא נצטווה עליה!..."

(מתוך 'מתוק האור' הגדה של פסח)

הוא פותח את האריזה, מקלף שכבה ועוד שכבה. הנה, סוף סוף הגיע הרגע המיוחל. לאט לאט הוא פותח את הקופסא עצמה, והנה מתגלה לעיני הנוכחים שעון זהב מדהים ביופיו ונדיר במראהו, כזה המצוי בארמונות מלכים ורוזנים. בבת אחת פורצים כולם בשאגת התפעלות והשתאות. כשנרגעו הרוחות חיכו כולם לתגובתה של הכלה. והכלה - מיד כשראתה את השעון, עיוותה את פרצופה בהבעה של גועל ואמרה לחתן בבוז: 'לא יכולת למצוא שעון יפה יותר?...'

"נעלב החתן עד עמקי נשמתו, ואמר בחמת זעם: 'כלה זו, לא רק שאינה ראויה לשעון יקר זה, אלא אין היא ראויה לי... אינני חפץ בכלה שמידותיה מגוננות ומאוסות כל כך!...'

"אומר הקב"ה למשה רבנו: 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל - לך והודיעם' (שבת י, ב).

"אתם שומעים?", המשיך רבי ראובן בדבריו, "לאדם עני יש כספת בביתו, מה יש בה? בטח כמה שקלים שהצליח לחסוך מפיו. אבל כספתו של אדם עשיר, מכילה סכומי כסף גדולים, תכשיטי זהב ויהלומים. ואילו בארמונו של מלך - אין כספת, יש לו חדר שלם שבו אצורים אוצרותיו - כסף וזהב לרוב, אבנים טובות ומרגליות, תמונות נדירות וחפצי אומנות עתיקים שערכם לא ישוער. ואם כך, הגיעו בעצמכם, מה יש בבית גנזיו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, אשר לו הכסף ולו הזהב שבכל העולם? בוודאי אצורים בבית גנזיו החפצים יקרי הערך שבתבל. ואם הקב"ה בא ואומר: 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי', יש אצלי ב'כספת' חפץ יקר ערך, ו'שבת' שמה, נתאר לעצמנו איזו 'מתנה טובה' היא זו... הלא אין לנו שום השגה והבנה בערך שלה, שהוא רם ונישא, גבוה מעל גבוה.

"והנה, את המתנה הטובה הזאת, שאין כמוה בכל העולם, מבקש הקדוש ברוך הוא בחסדו ובטובו הגדול ליתנה לישראל. ומדוע הוא מבקש ממשה 'לך והודיעם'? מדוע צריך לידע אותם על נתינתה? 'היה פעם אדם עני מרוד, שבא אל בית הרב וביקש צדקה. הרב עצמו חי בדחוקות ולא היו לו מטבעות כסף ליתן לעני. אבל הרב חמל על העני הלבוש סחבות, ופשפש בביתו למצוא איזה חפץ יקר ליתנו לו. הלך לחדרו והוציא מקופסת התכשיטים של הרבנית את שרשרת הזהב שלה, ומסרה לעני במתנה.

והתגבר על יצר הכפירה.

והוסיף המהרי"ל, שעל כן צריך סייעתא דשמיא מרובה שלא להיכשל באפיקורסות, וצריכים לחזק עצמינו באמונה כל הזמן. ובמיוחד בתקופה האחרונה לפני ביאת משיח שהשטן וכח הטומאה והכפירה מתגברים כיון שהם יודעים שסופם קרב, ועלינו להמשיך בדרך אבותינו ולהתרחק מהם בתכלית הריחוק, וכך נצליח להחזיק באמונה עד הסוף. עד ביאת משיח צדקנו.

אכן הגאון הקדוש רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל ביאר הדברים באופן אחר, שהתאווה מעבירה את הכופרים על דעתם, כי מאחר שאם יודו באמת שיש בורא לעולם, הם יוכרחו ממילא גם לקבל על עצמם עול - לחיות כפי רצון הבורא, שהרי זה וודאי שהבורא לא ברא את העולם לחינם אלא יצרו לצורך מטרה מסוימת. ובוודאי אף השאיר הדרכות היאך להשתמש בעולמו, וזהו תורתנו הקדושה, על כן כדי לחיות בחופשיות בלא שום עול, הם כופרים במציאות כדי לדחות את מצפון האמת שבקרבם.

והוסיף רבי אלחנן וביאר, שהשוחד מעוור עיני חכמים ומוציא מהם את הדעה הברורה, וכיון שהם רוצים להיות חופשיים מכל עול וללכת אחר התאוות, הרי הנגיעות משבשות את דעתם עד שזרק בהם דעות כוזבות ומשובשות כל כך.

בפסוק כאן נאמר "וידעת היום", ומשמע מלשון זה שהאמונה בבורא עולם צריכה להיות בגדר "ידיעה" ולא רק בגדר "אמונה" עיוורת, בלא שום ידיעה ברורה, וראוי להבין א"כ מדוע אנו קוראים למצוה זו 'מצוות אמונה', והרי היה לנו לכנותה בשם 'ידיעה' ולא בשם 'אמונה', שהרי נצטוונו לדעת כן בידיעה ברורה, ולא רק להאמין לשמועה ששמענו מאבותינו.

ומרן הגרי"ז זצ"ל שאל פעם את אביו, למה אנו קוראים למצוות אמונה בשם 'אמונה' וכי צריך 'אמונה' לזה? והרי זוהי ידיעה ברורה המוכרחת בחוש שיש בורא ומנהיג לעולם, וגם אומות העולם מסכימים, שאי אפשר כלל להבין את כל החכמה הנפלאה הטמונה בבריאת האדם בלבד, אם לא שיש בורא לעולם.

והשיב לו אביו שבאמת ישנם שני דינים, ראשית דבר צריך האדם 'לדעת' ידיעה ברורה בשכלו, שיש בורא ומנהיג לעולם שהלא זהו דבר המוכרח בשכל, וכמו שכתוב (דברים ד, ל"ט): "וידעת היום והשבות אל לבבך", והרי שהאמונה בבורא עולם צריכה להיות בגדר "ידיעה" ולא רק בגדר "אמונה". ושנית, לאחר שבא האדם לידיעה הפשוטה המוכרחת מצד השכל, צריך גם 'להאמין' בכל אותם הדברים שהם למעלה מהשגתנו, ואין לנו אפשרות להבינם [וכגון מה היה לפנינו, ולמה ברא הקב"ה את הבריאה דווקא בזמן זה וכיו"ב], כי מאחר שאנו כבר יודעים שיש בורא ומנהיג לעולם, עלינו גם להאמין בו ולא להרהר אחריו או אחר הכתוב בתורתנו. וכלל הדבר הוא, שמהיכן שנגמר מקום השכל, משם צריכים להאמין (ועי' באבי עזרי פ"ה מהלכות תשובה ה"ה שהביא

מתוך עמידה בניסיון, ועל חינוך בנינו ובנותינו לקדושה ולצניעות, והוסיף שלאחר זמן ביאת משיח צדקינו שיתגלה כבוד שמים, ויהיה ניכר לעין גדולת הקב"ה, לא יהיו ניסיונות תקפים כמו שיש לנו היום בגלות בהסתר פנים.

ואחד ממקורביו שאל אותו, שאם כן נמצא שאנו מפסידים הרבה על ידי ביאת משיח צדקנו, שהרי הקב"ה משלם שכר כפי ערך הניסיון, ובביאת משיח שירדו הניסיונות נפסיד השכר, וא"כ מדוע אנחנו מתפללים כל כך על ביאת משיח.

והרים האדמו"ר את קולו ואמר, שאין שום ספק שבביאת משיח צדקינו רק נרוויח ולא נפסיד, וביאר שמי שחי עם אמונה טהורה, ועומד בניסיון גם בזמן הסתר פנים, ומחנך את בניו ובנותיו בקדושה ובצניעות, הוא מוכיח שמצידו הוא מוכן לקיים מצוות השי"ת גם בזמני קושי, ולכן הוא יקבל שכר גם לאחר ביאת משיח צדקינו כמו לפני ביאת משיח צדקינו, כי הקב"ה יחשיב לו מחשבה כמעשה וייתן לו שכר גם לאחר ביאת משיח צדקנו, כאילו עמד בניסיונות גם, ודווקא מי שלא עמד בניסיונות קודם ביאת משיח צדקינו, הוא לא יקבל שכר לאחר ביאת משיח, כמו השכר שהיה יכול לקבל על מעשים טובים קודם ביאת משיח צדקינו.

"בַּיָּצֵר לָךְ וּמִצְאוֹךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשַׁבֶּתְ עַד ה'
אֲלֻקִּיָּהּ וְשִׁמְעֵת בְּקִלּוֹ" (דברים ד', ל')

בפסוק זה נצטוונו להאמין בקב"ה שהוא בורא ומנהיג העולם. והנה באמת יש לתמוה איך ישנם בעולם כופרים ואפיקורסים, והלא מעשה ה' וגבורותיו ניכרים בכל פינה, וכמו שפשוט לכל בר דעת, שמכתב אינו יכול להתהוות מעצמו על ידי הרבה טיפות דיו שנפלו ונסדרו מעצמן (וכמו שהאריך בזה ב'חובת הלבבות' שער הייחוד פרק ו), כך גם כל העולם שנברא בדקדוק ובחכמה נפלאה, לא יתכן להתהוות מעצמו.

והגע עצמך, אילו היה כדור הארץ קרוב מעט יותר לשמש או מעט רחוק יותר, לא היה העולם יכול להתקיים, וכן כל מיליארדי הכוכבים אשר כולם משלימים יצירה אחת גדולה, מעידים על אמיתת הבורא וכמוש"כ (תהילים י"ט, כ) "השמים מספרים כבוד אל ומעשי ידיו מגיד הרקיע", וא"כ היאך ישנם כופרים בעולם, ובפרט שרבים מהכופרים הם אנשים משכילים בשאר שטחי החיים, והיאך יתכן שנסתם ליבם וטחו עיניהם מראות דבר פשוט כ"כ, שיש בורא לעולם.

ושמעתי בשם המהרי"ל דיסקין זי"ע שביאר בזה, שבאמת על פי הטבע אין מקום לכפירה כלל, אבל הקב"ה שברא העולם, וברא אור וברא חושך וברא טוב וברא רע, ברא גם את 'יצר הכפירה' המושך את האדם באופן בלתי טבעי להיות כופר, כי מאחר שלולא כח הכפירה לא היה לאדם ניסיון, שהרי שהיה ברור ללא שום ספק אמיתת הבורא ושכר ועונש, ברא הקב"ה בעולמו יצר הכפירה כדי שיקבל האדם לעתיד לבוא על מה שהאמין בקב"ה

וצריכים אנו 'להאמין' בקב"ה, ולדעת ששכל האדם מוגבל, ואין לו אפשרות להשיג בשכלו את הנהגת הבורא, ואין שום מקום להרהר אחר הנהגת הקב"ה.

ובאמת מי שזוכה להאמין בקב"ה ולתלות את כל בטחונו בקב"ה, זוכה לחיים רגועים ושלווים, וכמו ששמעתי פעמים רבות מפי מרן הגרי"ז זצ"ל, שביאר מה שנאמר בפסוק (תהלים כ"ז, י"ד) "קווה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'", שתחילה חובת האדם לקיים בנפשו "קווה אל ה'", ואם יקיים כן בנפשו אז יזכה לקבל שכרו, שהקב"ה יאמץ לבבו שיזכה להמשיך לקוות אל ה', וממילא לא יהיה לו לעולם שום דאגה ועוגמת נפש, כי מי שלבו סמוך ובטוח בה', אינו דואג מכלום, אלא משליך עצמו על הקב"ה שיעשה עמו כרצונו.

(מתוך הספר 'ביאורים והנהגות' דברים)

הדברים, ועיי"ש מה שהוסיף עוד מפי מרן הגרי"ז בזה, וע"ע בבית הלוי סו"פ בא שכתב כן).

והחוקרים והפילוסופים בזמננו מדמים שצריכים הם להבין הכל בשכלם, וכשאינם מבינים ממציאם הם הבל הבלים, ועלינו לשבח לאדון הכל שלא שם חלקינו כהם, שאף שאנו מתבוננים בידיעת ה' אבל יודעים אנו שאין אנו יכולים בשכל אנוש להשיג הכל, ומאמינים אנו בקב"ה גם במה שאין אנו יכולים להשיג בשכלנו.

באמת בזמננו אשר אנו חיים בגלות ובהסתר פנים, אי אפשר לחיות בלא 'אמונה' לקבל גם מה שאין אנו מבינים בשכלנו, שהלא בכל עת אנו רואים נגד עינינו צרות וגזירות ללא שיעור, ואי אפשר לנו בשכלנו להשיג ולהבין את דרכי הנהגת הקב"ה בעולמו,

המשך מעמוד 6 | הגאון הגדול רבי נפתלי צבי רוטענברג שליט"א

של מזורי חמי היה הסופר הנודע רבי מנחם דוידוביץ זצ"ל, ששמו יצא למרחקים כבקי במלאכתו באופן יוצא דופן, והכתב שלו נחשב למיוחד במינו.

"מזורי חמי ביקש מרבי מנחם שיכתוב לו ספר תורה, ואכן רבי מנחם פינה מזמנו במיוחד לשם כך, וכתב את ספר התורה בחיל וברעדה לבקשת מורו ורבו.

"כשסיים הוא שלח את ספר התורה להגהה כמקובל ולאחר מכן הביא אותו אל הרבי, אבל הרבי זצ"ל לא מיהר להשתמש בספר התורה. הוא לקח עוד משיהו שיעזור לו להגיה את הספר בעצמו, וכך הוא ישב עם הגוילים, ולידו ישב בחור או אברך, והיה מקריא לו את הכתוב, מילה אחר מילה, עם האותיות!!! בראשית, ב, ר, א, ש, י, ת, ברא, ב, ר, א, כך עוד פסוק ועוד פסוק עד שהשלימו את הספר תורה כולו, ולאחר מכן עשה את זה בשנית ובשלישית, ורק אז נחה דעתו. "לימים כשהומצאה התוכנה הממוחשבת הבודקת את ספרי התורה למציאת טעויות, בדקו את ספרי התורה ורוב ספרי התורה נמצאו פסולים, אבל הספר תורה הזה היה נקי לחלוטין מכל שמץ של טעות, וכל הבדיקות שנעשו לו מצאו שהוא אכן כשר ומהודר, בתכלית ההידור."

"וזה עוד במקרה הטוב. במקרה הפחות טוב, הסופר פוסק לעצמו, הוא 'מדמה מילתא למילתא' ומייצר לעצמו מהלך נפלא שמזכיר לך שהפרשיה כשרה...

"לכן היראת שמים היא בהחלט הכרח גדול אצל כל סופר סת"ם, אבל כאמור, יראת שמים לבד אינה ערובה לך שהסופר אכן שולט בהלכות ויודע ממה להיזהר."

"המפתח לשינוי נמצא דווקא אצל האנשים הרגילים", אומר הרב שליט"א בסיום דבריו. "זה תלוי רק בלקוחות, ככל שיותר ויותר אנשים ידרשו לראות תעודה בתוקף בעת שהם קונים תפילין ומזוזות, כך יותר סופרים יקפידו לוודא שיש להם תעודה בתוקף, ופחות תפילין ומזוזות יימכרו בשוק כשהם פסולים מעיקרא רח"ל. החובה תלויה על כל אחד ואחד מאתנו לדרוש את התעודה הזאת, ולא לקנות אצל סופרים שאין להם תעודה בתוקף בשום פנים ואופן, גם אם זה הגיס או הדוד וכדו'."

את הדברים משלים הרב שליט"א במעשה שהיה אצל חמיו כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן זיע"א: "אחד מתלמידיו המובהקים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - להייג, ללמוד, לדעת

היו מאיימים זה על זה: "איני פוחד ממך. אני מלשין גדול יותר!"... ("איך בין א גרוסערער מוסר פאר דיר... - באדיש).

הכל ידעו על כך, וגם אני שמעתי את הדברים. ואם כי הלשנה היא אחד המעשים המחפירים ביותר ביהדות, היו המוסרים הללו חסרי מצפון לחלוטין. איני יודע מה גרם להם להגיע למדרגה שכזו. אולי שילמו להם בעבור זה?

אולם ידעתי כי מלבד המלשינים, מתפללים בבית הכנסת ההוא גם יהודים פשוטים וטובים, ובגללם חבל היה לי לסרב. לכן החלטתי, בסופו של דבר, להגיע ולקרוא בתורה. כמובן - ללא תמורת תשלום. כבר בשבת הראשונה נדהמתי עד עומקי נשמתי מכך, שבזמן קריאת התורה נשמעים בחלל בית הכנסת פטפוטים ואיש אינו מקשיב. מה אוכל לעשות? ובכן, החלטתי לעצמי על כלל ברזל: כאשר אך החלו הפטפוטים, עזבתי מיד את הקריאה, המתנתי לשקט ורק אחר כך המשכתי בקריאה. תוך חודש-חודשיים הצלחתי להחדיר בהם את חשיבות הענין, עד שבאחד הימים תלה אחד המתפללים מודעה ובה נכתב כי "אסור לדבר בזמן קריאת התורה". ואכן, מאז איש לא

העז עוד לדבר...

יותר מכל התעניינו אנשי הק.ג.ב. באיש שנשא את הדרשה - היינו, נשא דברים בענייני פרשת השבוע. ידעתי על תשומת ליבם המיוחדת, לאנשים שהיו מסוגלים לקחת על עצמם משימה קשה זו, ולכן השתדלתי להיות זהיר. קראתי בתורה ונמנעתי מלהתעכב במקום. הקפדתי לחזור הביתה מיד, שהרי גם כך גערו בי חברי כל העת באומרם: "רק עתה יצאת מהאש - וכבר אתה משחק בה שנית!". גם המרחק הגדול מהבית היה משמעותי, ובני ביתי נאלצו להמתין לי זמן רב, עד לתחילת הסעודה. אך עם חלוף הזמן לא יכולתי להתאפק, ובאחת השבתות התחלתי לומר 'דברי תורה' לאחר התפילה...

מתפללים רבים נשארו לשמוע את דברי, חלקם אף שאלו שאלות, והיו בתוכם גם מלשינים! הצלחתי להתידד עימם, ולמרבה הפלא איש מהם לא הלשין עלי! בכל שבת הייתי קורא בתורה ואחר כך דורש, כך עד לשנת תשל"ב (1972), שנת עלייתנו לארץ ישראל.

(מתוך הספר 'להיות יהודי')

המשך מעמוד 18 | הרה"ג רבי מיכאל ברלין שליט"א

מושלם כולו, נוכחים הבחורים לחוות מחדש את אותן חוויות, דבר שיתן להם בעזרת ה' 'דלק' להמשיך ולהצליח בשנה הבאה. לא ניתן לתאר במילים ספורות את האווירה המיוחדת שיש בישיבה בימים אלו! אוירה של אלול וימים נוראים בעיצומם של ימי תמוז... ללא טלפונים, ללא הסחות דעת. חמישה שבועות המוקדשים כולם, ימים וילות, סדרים ובין הסדרים כאחד, לתורה ועבודת השם!

לסיום, נסה להיזכר ולשתף אותנו בסיפור אחד מרגש, אודות בחור שעשה 'מהפך' בחייו בזכות הישיבה המיוחדת:
סיפורים רבים מאוד באמתחתי, וכל אחד מהם ראוי למלא גיליון שלם. אספר סיפור אחד המאפיין את הסייעתא דשמיא העצומה לה אנו זוכים מדי שנה בשנה.

אחד מהבחורים שסיים בשנים האחרונות את שיעור ד', נכנס אל הישיבה כשהוא מתקשה מאוד בלימוד, הן בגלל היותו בעל כשרון

בינוני ומטה, והן מפני שלא היו לו שאיפות רבות מלכתחילה, בגלל הרקע המורכב ממנו הגיע. בתחילה הייתי בטוח שהוא לא יצליח בישיבה ודאגתי לעתידו. שאלתי את עצמי כל העת: לאיזו ישיבה גדולה אוכל לשלוח בחור שכזה?!

אמנם נפלאות דרכי ההשגחה העליונה... הבחור החליט להשקיע במיוחד בדברים שיותר קל לו לעמוד בהם - בשמירת הסדרים ובתפילות בכוונה. הוא התאמץ מאוד לקום כל יום זמן רב לפני התפילה, הגיע מוכן ומזומן לתפילה בישיבה, והתפלל לסייעתא דשמיא. הוא אכן זכה לכך. עם הזמן ובסיוע האברך שהוצמד לו, החל לקלוט יותר את החומר, ולהתאהב על חבריו, ובסוף אותה שנה הוא התקבל לישיבה גדולה למצוינים.

מעשה זה מהווה השראה עבורי, להמשיך להתאמץ עבור כל בחור, גם אם נראה שהסיכוי להצליח אתו קלוש מאוד.

המשך מעמוד 19 | הרה"ג רבי אריה איינהורן שליט"א

בישיבות ובכוללים, למי שיודע את כל הש"ס! אדם שמסיים לראשונה בחייו את הש"ס, מרגיש בן אדם אחר לגמרי. זה משפיע על כך הרבה בכל ההתנהלות שלי כאברך. כשאני לומד סוגיה ומוזכרים בה עניינים מסוגיות אחרות, מיד עולים בזכרוני כל הפרטים של אותן סוגיות, אני יודע היכן לחפש ולעיין וכך גם ההבנה מתחדדת. מיותר לציין שבפעם השניה שסיימתי את הש"ס ההרגשה נעלית עוד יותר וזה נותן מוטיבציה גבוהה מאוד ללמוד ולדעת עוד ועוד.

אברכים צעירים רבים רוצים להצטרף לתוכנית "קנין ש"ס" אך חוששים מה"מחייב" הקבוע, איזה מסר יש לך עבורם?

על כל אברך לדעת שגם אם רמת הזכרון שלו אינה גבוהה, הוא יכול להצליח בתוכנית ובגדול. הוא לא יאמין עד כמה זה מועיל ועד כמה זה לא קשה כמו שנראה בהתחלה. בהשקעה של חצי שעה עד שעה ביום ניתן לעמוד בלימוד החומר ולהצליח במבחן! כמובן שצריך להתמקד בזמן הלימוד בעיקרי הדברים שבסוגיות וכך המוח מתרגל לזכור פרטים חשובים לבקיאות בחומר. ככל שעובר הזמן המוח מתרגל לזכור את החומר וכך מתקצר הזמן הדרוש להכנה למבחנים. לכן, המסר שלי הוא אחד: כדאי מאוד להצטרף לתוכנית! היא חשובה מאוד הן לאברך הפרטי והן לעולם התורה כולו.

סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

איזו תקנה תיקן רבנו גרשום בנוגע לבית הכנסת?

מהי הסיבה שאדם עשוי לכתוב על חפץ הנמצא ברשותו שהוא שייך לאדם אחר על אף שאין זה נכון?

אדם המתפרנס ממכירת כלבים - איזו הגבלה יש על קבלת תרומות מכספו?

מהלכות תשמישי קדושה ובית הכנסת

• אסור למשכן, להשכיר, או להשאיל, חפצי קדושה, אלא אם כן המלוה, השוכר או השואל משתמשים בהם לצורכי קדושתם בלבד, כגון תפילין - להניחן, ובית הכנסת - להתפלל בו בעשרה.

• אין להסב חפץ של חולין לחפץ של קדושה. ואם מדובר בחפץ שיוצר לצורכי חולין אך טרם השתמשו בו - נחלקו הפוסקים אם מותר לעשות ממנו תשמיש קדושה.

• בהמה שניתנה כשכר למעשה עבירה, או ששימשה כתמורה לכלב בעיסקת חליפין, אסורה בהקרבה. ובדומה לכך, אסרו חכמים לקבל כתמורה לבית הכנסת חפץ ששימש לדברים אלו.

• מותר למכור בית כנסת עבור מזון וביגוד ללומדי תורה, צורכי נישואין של יתומים ועניים, או רכישת חפצי קדושה שקדושתם חמורה משל בית הכנסת, והכרחיים לציבור, כגון ספר תורה.

• בית הכנסת, ספר תורה ושאר חפצי קדושה, השייכים לציבור, יש לכל אחד מהציבור חלק בהם. ותיקנו רבותינו הראשונים, שאין היחיד יכול לאסור את חלקו על הציבור או על היחיד.

• תקנות רבות תיקן רבינו גרשום מאור הגולה; ואחת מהן היא, שאדם שיש בבעלותו בית כנסת פרטי, לא יאסור על יחיד להכנס לתוכו, אלא אם כן אוסר על כל הציבור יחד.

תשמישי קדושה פרטיים שהועברו לרשות הציבור

• כפי המקובל בימינו, אדם המעמיד חפץ כלשהו לרשות בית הכנסת, דעתו לתתו במתנה לציבור, אולם אם מדובר בספר תורה - דעתו שהספר ישאר בבעלותו.

• אם נמצא אצל אדם לאחר פטירתו חפץ שכתוב עליו שייך לאדם מסוים, מניחים שאין החפץ שייך לאותו אדם, וכתב כן

רק כדי להסתיר את עושרו מעיני הבריות.

• אם נמצא אצל אדם לאחר פטירתו חפץ שכתוב עליו שהוקדש לבית הכנסת וכדומה - יש אומרים שדינו כנ"ל, אך יש אומרים שבמקרה זה אין להניח שכתב כן רק כדי להסתיר את עושרו.

'חזקות' במצוות ובתפקידים ציבוריים

• בעבר היה מקובל שבני עיר מכבדים אחד מן הקהל ב'חזקה' לקיום מצוה מסוימת בקביעות, כגון בניית בית הכנסת; ובמקומות רבים נהגו שמצוה זו עברה בירושה גם לזרעו אחריו.

• אדם הנושא משרה ציבורית כלשהי, וחלה, או נאלץ לעבור דירה לתקופת מה, וכיוצא בזה, ומינו אחר תחתיו - לכשיבוא, או ישוב להתגורר במקום, הריהו שב למשרתו.

• אנשי 'חברה קדישא' העוסקים בקביעות בטהרת מתים ובקבורתם, זוכים במצוות אלו, ואין אחרים יכולים לדחותם, אף אם רצונם לעסוק במצוות אלו פעם אחת בלבד.

קדושת בית הכנסת במקומות ארעיים

• מקום המושכר לבית הכנסת - יש אומרים שלא חלה עליו קדושה, ויש חולקים, ויש להחמיר כדעתם. ולכל הדעות אין לנהוג בזיון במקום המושכר, ואף לאחר סיום השכירות.

• עזרת נשים - נחלקו הפוסקים אם היא קדושה כבית הכנסת; ויש שהסתפק בדבר. ואם היא בנויה בחלל בית הכנסת ואין מחיצותיה מגיעות עד התקרה - יתכן שלכל הדעות נחשבת כבית הכנסת.

• מקום שמתפללים בו הציבור לעתים רחוקות בהתאסף ציבור גדול, כגון חצר בית הכנסת, או אולם ענק - לא חלה עליו כל קדושה.

הגיעו ימי החופש ואדם רוצה לנסוע לבית מלון כדי לנוח מעמל כל השנה. כאשר הוא מגיע למלון - אומרים לו לסדר לעצמו את האוכל, לנקות את החדר וכו', מפני שכל הפועלים נמצאים בחופשה. וכשרואים אותו עומד ותמה על כך, אומרים לו: וכי רק אתה צריך חופש, גם הם צריכים חופש!...

הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל על מנוחת השבת - מנוחתו של הקב"ה

"מה קרה? למה המכולת סגורה?"

ענין הברכה הטמונה ביום השבת מתבאר מדברי הזוהר הקדוש, המודפסים בסידורים בסדר ליל שבת:
"זכור את יום השבת לקדשו. רבי יצחק פתח ואמר: כתיב ויברך אלוקים את יום השביעי, וכתיב במן ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו. וכיון דלא משתכח בה מזוני, מה ברכתה אשתכח בה? וכו'... [איזו ברכה טמונה ביום השביעי אם אין בו מן, אלא כך שנינו כל הברכות שלמעלה ולמטה תלויות ביום השביעי ושנינו: מדוע לא נמצא מן ביום השביעי משום שזהו היום שממנו מתברכים כל ששת הימים וכל אחד מחלק את מזונות כל יום מאותה הברכה שמתברכים ביום השביעי] ביאור הדברים על דרך הפשט הוא כך:
משל לאחד שבא למכולת ביום מן הימים, והמכולת סגורה. הוא שואל: "מה קרה? למה המכולת סגורה? אין אוכל?"
"לא", עונה החנווני, "עכשיו הגיע משלוח ענק מלא במצרכים של פסח, ואנו עסוקים בקבלת הסחורה וסידורה על גבי המדפים"
כלומר, חנות סגורה אינה מהוה בהכרח סימן לחוסר שפע או ברכה. יתכן ולהיפך, דווקא באותו רגע מתקבלים השפע והברכה, ולמחרת תהיה אפשרות לבוא לקחת את הדברים ולהנות מהם.
זוהי בפשטות כוונת דברי הזוהר הקדוש: הוקשה לו, כיון שבשבת אין מן, היכן הברכה? אולם האמת היא הפוכה: השבת היא הברכה, והכל מתמלא בשבת. אלא שכמובן, בשעה שדברים מתמלאים, לא לוקחים או קונים דברים. צריכים לחזור אחר כך, כדי לקבל את השפע. לכן, מכח שבת קודש יהיה לאדם לחם ביום ראשון, שני, שלישי וכו', אך כעת, בשבת קודש - "ממלאים את המדפים". שבת קודש היא מקור השפע לכל ימות השבוע.

(מתוך הגדה של פסח תפארת שמשון)

מנוחת השבת לא נועדה עבור האדם, שיוכל לנוח מעמל מלאכת ששת הימים, והראיה, שהרי התורה ציותה על מנוחת כולם - "אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך" (שמות ב, ט), ואם ענין המנוחה היה לנוח מעמל ששת הימים, איך יתכן שהאדון והעבד והבהמה - לכולם יהיה אותו יום מנוחה, הרי זו סתירה מיניה וביה, שאם האדון צריך לנוח, על כרחך שצריך את עבדו ואת בהמתו לשמשו.
הגע עצמך, הגיעו ימי החופש ואדם רוצה לנסוע לבית מלון כדי לנוח מעמל כל השנה. כאשר הוא מגיע למלון - אומרים לו לסדר לעצמו את האוכל, לנקות את החדר וכו', מפני שכל הפועלים נמצאים בחופשה. וכשרואים אותו עומד ותמה על כך, אומרים לו: וכי רק אתה צריך חופש, גם הם צריכים חופש!... והוא עונה - שיקחו חופש ככל אוות נפשם, אבל לא באותו יום שאני לוקח חופש, אלא באותם הימים שאני עובד את מלאכתי.

אם כן, מה פשר קביעת אותו יום מנוחה לאדון ולעבד, ואף הבהמה שובתת באותו יום מכל מלאכה, ואם יש מרחק רב בין ביתו לבית הכנסת אינו יכול אף לרכב על בהמתו, אלא הולך ברגל - והיכן היא אותה מנוחה?

אלא ודאי שיום השבת אינו יום מנוחה שלנו כלל, אלא יום מנוחתו של הקב"ה, ה"שבת וינפש" הכתובים אצל שבת אינם בעיקרם מעמל המלאכה כלל וכלל, אלא מכל מציאות עולם הזה, שהעולם הופך להיות עולם של קדושה, לזה שווים העבד והבהמה והאדון, שכולם ברואים של הקב"ה, וכל מעשה בראשית מזומנים להשתתף במנוחה זו.

ראיה נוספת לכך שהשבת אינה כדי לנוח מעמל מלאכה, שהרי אדם הראשון נברא ביום השישי - ומיד באה שבת מנוחה, והרי לו לא היה כל צורך לנוח מאיזו מלאכה. הרי לנו, שהשבת במקורה לא היתה לצורך מנוחה מעמל יגיעת מלאכת העולם (ראיה זו שמעתי בשם ת"ח וצדיק ר' יצחק ליפשיץ זצ"ל נלב"ע בשנת תרצ"ו).

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

גליון 584
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו

מסופר במדרש: מעשה בתינוק אחד שהיה מפליג בים הגדול בספינה, והיו בה אומות העולם, לפתע התחילה סערה גדולה והאניה חשבה להישבר, והיה לכל אחד ואחד מהם דמות אלהיו תלוי בצוארו, ונטלו כולם את ע"ז שלהם, מחבקם ומנשקם ולא היה מועיל להם כלום. כיון שראו שלא הועיל להם, אמרו זה לזה אין כאן אחד מאותה אומה שהוציא הקב"ה מארץ מצרים וקרע להם הים, אמרו יש כאן תינוק אחד עני, וכמדומה לנו שהוא יהודי, והוא ישן בירכתי הספינה. ירדו אצלו ואמרו לו אנו בצרה גדולה ואתה ישן? קום קרא לאלוקיך שמא בזכותך אנו ניצולים. עמד התינוק והתפלל לפני הקב"ה ואמר, רבש"ע היום יודע כוּחך וגבורתך ועכשיו יאמרו הכל כי אמת אתה חנון ורחום. מיד רמ הקב"ה לים ועמד מועפו, ויצאו לשלום. כיון שיצאו אל היבשה לקנות להם מזונות, בקשו ממנו כסף לקנות בו מזון בשבילו, אמר להם עני אני, אמרו לו אין אתה אלא עשיר מאד, ואותם האנשים עניים הם, שאין להם אלוה מושיע כאלוקיך, שהוא עונה אותך בכל עת שתקראנו. אמר להם אלוהיכם הוא תלוי בצואריכם, והוא רחוק מכם, אבל אלוקינו הוא רחוק בשמים, והוא קרוב אלינו, שנאמר כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו.

פרשת השבוע

דלק נר. בעל התניא הלך לכיוון האור, נקש על הדלת, וכשנפתחה, ראה לפניו את ר' דוד הסופר. כשראה ר' דוד את האורח שמח מאד וקיבלו בכבוד רב. נכנס בעל התניא ויחד התקרבו אל השולחן, לאחר שהכין שתייה חמה לאורחו החשוב, חזר ר' דוד להמשיך כתיבת ספר תורה. כשראה בעל התניא את כתב הסופר, ראה שהוא כותב בדיוק באותו כתב עליו כה התייגע אמש. כיצד למד את הכתב החדש? הרי הוא לא היה במעזריטש, ניקרה השאלה במוחו של בעל התניא. מי לימד אותך לכתוב כך את האותיות? שאל בעל התניא כשהוא לא מסתיר את פליאתו הגדולה. היום אמר לי הרה"ק רבי זושא זיע"א, שהכריזו בפמליא של מעלה על צורת אותיות התואמת הן לשיטת הפוסקים והן לשיטת המקובלים. ושרטט לי במדויק את האותיות הללו. סיפר הסופר בתמימות. בעל התניא התפעל מאד מקדושתו וגדלותו של רבי זושא מהאניפולי זיע"א.

וכתבתם על מזוזות ביתך ובשערך (ו' - ט')

מסופר: פעם קרא המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א לתלמידו הרה"ק בעל התניא זיע"א ואמר לו, "בעולמות העליונים התעורר קטרונג, מפני שאין התאמה בין אותיות הסת"ם של הפוסקים, לאותיות הסת"ם של המקובלים, אני מטיל עליך לעיין בכתבי הפוסקים והמקובלים ולמצוא את הכתב שיתאים לשתי השיטות". זמן רב התייגע בעל התניא עד שהצליח לשרטט אותיות שיתאימו לשתי הדעות גם יחד. לאחר שסיים את עבודתו המורכבת הראה את האותיות לרבו. "ברגע זה הוכרז בפמליא של מעלה שכך צריכות האותיות להיראות" אמר המגיד בקורת רוח, לאחר שעיין במלאכת המחשבת שהוצגה לפניו. למחרת עוב בעל התניא את מעזריטש, ובדרך לביתו עבר דרך העיר האניפולי, החושך שלט ברחובות, בני העיר כבר נמו את שנתם, בעל התניא הביט סביבו, תר אחר מקום בו יוכל ללון, והבחין בחלון מואר, באחד הבתים

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:18 ת"א: 8:21 ר"ת: 8:52

ואתחנן-נחמו

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:04 ת"א: 7:19

ריבוננו של עולם כל זה היה רק חלום?

ר' פינחס היה נגר עני שעבד קשה כל השבוע, אך ביום השישי בחצות, הפסיק את עבודתו כדי להתכונן כראוי לקבלת השבת, אשתו היתה יראת שמים לא פחות ממנו, כאשר לא היתה עסוקה במטבח או סביב הבית, היתה קוראת את סיפורי החומש והמדרשים בשפת האידיש, ר' פינחס עצמו היה אומר תהילים בשעות הפנאי כשלא היתה עבודה. ר' פינחס היה יהודי פשוט, לא למדן, אך ירא שמים בסתר כבגלוי, שאיפת חייו היתה לראות את שני בניו לומדים בישיבות, מי יודע, הרהר, אולי ילמדו טוב ויהיו למדנים רבנים, או ראשי ישיבה בעזרת השם יתברך, אין זה מן הנמנע כלל. על אף הכנסותיו הצנועות שרק בקושי הספיקו לו לכלכלת הבית, קבע לעצמו ר' פינחס מנהג של קבע להפריש מכמה שהרוויח, "מעשר" לצדקה, את דמי המעשר היה נוהג לשלשל בסתר לקופת הצדקה שבבית הכנסת מדי שבוע בשבוע. אשתו רבקה נהגה בחסכון, במשך כל ימי השבוע, ואת מרבית ההוצאות היא הוציאה על השבת, בשר ודגים, מפה לבנה וכלי אוכל נאים. כל משפחת ר' פנחס חיכתה בערגה לבוא שבת מלכתא.

כך חי לו ר' פינחס שמח בחלקו ומאושר, עד שביום בהיר אחד בשעה שישב ואמר תהילים, בא אליו חבר ותיק וניסה למכור לו כרטיס של הגרלת פיס, ר' פינחס האזין לדברי השידול והפיתוי שהשמיע באזניו חברו הטוב, הוא יהיה עשיר כרוטשילד אם רק יזכה בפרס הראשון של ההגרלה, אולם אפילו אם יזכה בפרס השני או השלישי יהיה זה סכום שיוכל לחיות ממש ללא דאגה עד סוף ימיו, לבסוף הבטיח ר' פינחס לחברו כי הוא יהרהר בדבר ואכן הוא חשב על ההגרלה במשך כל השבוע, מצד אחד היה נראה לו טיפשי לתת כסף בעד פיסת נייר שערכו מפוקפק ביותר, ומאידך לא נתן הרעיון מנוחה, שמה באמת יזכה בגורל ובין לילה יהפך עליו הגלגל ויהיה לעשיר עצום, וכמעט שהחליט כי עליו לקנות את הכרטיס ויהא מה, ר' פינחס הרהר והרהר עד שראשו נהיה עליו סחרחר, אפילו בשבת לא יכול היה להשתחרר מהמחשבה הטורדנית אודות הכרטיס.

אחרי ארוחת השבת בצהריים, כאשר התכונן לשנת שבת קצרה, הוא החליט לגלות את סודו וסיפר לאשתו על הבעיה המטרידה את מנוחתו, "האינך בוש לדבר בשבת קודש על עניני כסף?" שאלה אשתו הצדקת "ומלבד זאת האינך יודע כי עושר לרוב, הוא נסיון קשה ותו לא, האינך זוכר מה עלה בסופם של קורח והמון, שני עשירים גדולים שעושרם העביר אותם על דעתם, לו בקולי שמעת היית שוכח את הרעיון הטיפשי הזה אודות כרטיס ההגרלה, והיית נהנה ממנוחת השבת כמקודם".

אולם ר' פינחס לא שת לבו לדברי האזהרה של אשתו ומיד אחרי הברלה הוא רץ לבית חברו, וקנה ממנו את כרטיס ההגרלה, עתה נותרו שבועיים ימים עד ההגרלה, שבועיים אלה עברו תוך צפייה מתוחה, ר' פינחס שלא אור עוז בנפשו לספר אשתו על המעשה, היה נרגש ומתוח כשמצפנו מייסר אותו שמה לא עשה כהוגן, שמה ירד כסף הכרטיס לטמיון, בסוף הגיע יום ההגרלה המיוחל, ר' פינחס זכה בגורל, אמנם לא זכה בפרס הראשון, אולם גם הפרס השני היה סכום שנחשב גדול מאד

לגביו, הבשורה הטובה קבלה כנפיים וכל העיירה הקטנה היתה כמקרה, פתאום נהיו כולם ידידי הטובים של ר' פינחס, כולם אמרו שלום בפנים שוחקות וכולם הרגישו עצמם "מחזותנים בשמחתו, ור' פינחס עצמו ניתנת האמת להיאמר, כי חששותיו הקודמים ויסודי מצפנו לפני ההגרלה היו כאין ובאפס לעומת מה שהרגיש עכשיו, למרות שהבין כי הכסף חייב להיות במקום מבטחים, ואכן הפקיד אותו בבנק, בכל זאת נטרד מהמחשבה שמיישהו אורב לו ומסכן את חייו הוא לא ישן בלילות מפחד ודימה כי מיישהו או יותר מתנכלים לו ולילדיו, הגיעו דברים לידי כך שר' פינחס פחד מהצל של עצמו, וחיו הפכו לסיטו, לאחר מכן באה מכת הקרובים, לפתע נתגלו עשרות קרובים רחוקים עניים מרודים, שבאו לבקש את חלקם בעושרו של הקרוב בר המזל, מעולם לא ידע ר' פינחס שיש לו כל כך הרבה "קרובים", ואם זה לא היה מספיק, באו נציגי מוסדות הסעד והצדקה אל "הגביר" החדש בבקשה לתרום את תרומתו למוסדותיהם, לא היתה כל אפשרות להשתמט מהבקשות המרובות שמאחוריהן פרשות חיים עגומות, אחר כך נתרגשו ובאו עליו כל מיני מיסים משונות מטעם השלטונות, רובם ללא כל הצדקה, הוא ראה בהם שוד בצהרי היום ולאט גמלה בו ההחלטה לעזוב את מקום מגוריו ולהגר אל מעבר לים. ר' פינחס היה מסכן בעושרו והאושר היה רחוק ממנו, פחדו כי הכסף יתמסמס בין אצבעותיו עוד לפני שיספיק ליהנות ממנו. על כן החליט ללכת מעבר לים.

"סוף סוף באמריקה" קריאה זו של שמחה נמלטה מפיו של ר' פינחס, שעה שהגיע לארץ חלומותיו, הוא שמע רבות על אמריקה, סיפרו לו כי שם הכסף מונח ברחובות, ויש רק לטרוח ולהרימן, אין ספק שר' פינחס היה "הולך לאיבוד במגדל בבל המודרני ששמו ניו יורק, אילולא ידיד שעזר לו, הדריכו והנחה את צעדיו הראשונים בעולם החדש, ידיד זה דאג לכל, סידר הכל, וטיפל בכל, והודות לו ישב "פיליפ" כן הוא שינה את שמו למען הרושם, בדירה מרווחת ומרוהטת בטוב טעם והודות לו ולדאגתו האבהית, הוא נכנס עד מהרה לעסק פורח ומכניס שנתן בידיו את האפשרות להגדיל את הונו פי כמה, לבסוף התאקלם פינחס - פיליפ והתרגל לסביבתו החדשה, הוא נהיה אמריקאי בהליכותיו ומנהגיו, עסוק תמיד ורץ תמיד אחרי הכסף כדי לקיים את "יש לו מנה רוצה מאתיים".

עתה כבר לא היה לו זמן ללכת לבית הכנסת שלוש פעמים ביום, בתחילה הוא הלך בשבתות, אולם מאוחר יותר גם זה נהיה לא נעים, והוא החליף את בית הכנסת ב"טמפל" בו היו חברים היורדים העשירים שגרו בסביבתו, אשר לילדיו הרי שגם בתחום זה נשתנו שאיפותיו בהתאם למצבו החדש, שוב לא חלם על כך שבניו יהיו רבנים וגדולי תודה, ובמקום זה חניכם להיות רופאים ועורכי דין, בהתאם לכך הוא שלחם לבתי ספר גבוהים במקום לישיבה, חדשים עברו עד שהוא ראה אותם, וכאשר באו הביתה לחופשה קצרה, הם מתחו ביקורת על כל דבר בבית, ואמרו להורים שהם עדיין יותר מדאי "שמרנים" ולא מספיק מודרניים, הבנים נתנו להבין כי על ההורים לוותר על מנהגים עתיקים אותם הביאו ממולדתם הקודמת, כדי להשתלב בחברה האמריקאית, אשתו הצדקת החלה להרגיש כי היא מאבדת את הילדים, אולם היה כבר מאוחר מדאי, פיליפ מצדו היה טרוד בעסקיו לצבור עוד ועוד כסף הוא נכנס לעסקי המניות ושכח עולם ומלואו.

משל ונמשל

למה יש לרחם על העני

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורצה המלך שבנו ילמד ויהיה בקי בכל החכמות כדי שיוכל לרשת את מקומו, ולכן מסר את בנו ביד חכם אחד שילמדו את כל החכמות, ובפרט דברים שנוגעים לתכסיסי המלוכה. החכם לימד את הבן במשך מספר שנים, ולאחר סיום הלימודים שלח אותו אצל אביו המלך כדי שיבחן אותו. בחן אותו המלך ומצא אותו שלם בכל החכמות ושמח שמחה גדולה, וציוה המלך לתת לאותו חכם מאה אלף זהובים מקופת האוצר וגם נתן לו אות כבוד והצטיינות. אמר החכם למלך נשאר עוד דבר אחד שצריך אני ללמוד, ודי לזה זמן של שעה אחת בלבד, ולכן תשלח את בנך אלי כדי שאלמדו, המלך שלח את בנו לבית החכם והחכם סגר את הדלת תפס את בן המלך והכה אותו חמישים מכות על רגליו עד כי התחיל הדם להיות שותת, והבן צועק ואין מושיע לו, לאחר מכן הניח החכם את בן המלך בעגלה אחת ושלח אותו אל אביו. כשהגיע הבן אצל אביו המלך וראה את בנו צועק וגונח והדם שותת מרגליו, שאל אותו מה קרה, והבן סיפר לאביו את כל מה שקרה, מיד נתמלא המלך חימה וגזר לתלות את החכם על העץ, אך צוה שלפני התלייה יביאו את החכם אצלו שיסביר לו את פשר הענין, כשהביאו את החכם לפני המלך אמר לו המלך כבר גורתי לתלות אותך, רק תאמר לי מה השטות הזאת שעשית להרע לבני ואיבדת בידים את השכר והכבוד שהיית מקבל. השיב לו החכם אני נאמן במלאכתי ולא אעשה רמיה, לכן השלמתי את מלאכתי, כי הרי אתה מסרת לי את בנך שאלמדו תכסיסי מלכות, ומכיון שמלך במשפט יעמיד ארץ וכל אדם שעושה דבר רע יביאו משפטו לפניו, אך העונש צריך להיות כפי מדרגת החטא, ולפעמים יודמן שיביאו לפניו אדם שגנב מאה דינרים והוא יחרוץ עליו משפט להכותו אלף מכות, ומכיון שהמלך מימיו לא עקץ אותו אפילו פרעוש מחמת השמירה ששומרים עליו, לכן אינו יודע כמה הוא שיעור צער המכות, ויתכן שאם יכוהו שלש מאות מכות ימות, ואם חמש מאות יהיה גופו חתיכות חתיכות, אך כיון שגזר המלך אלף מכות דבר המלך אין להשיב, ויכו אותו וימות מיתה משונה על גניבת מאה דינרים, ויש כאן עוול במשפט, ולכן הכיתי אותו מכות שיעור שיוכל לסבול, כדי שיוכל לשער צער המכות עד כמה מגיע בעשר, ועד כמה מגיע בחמישים, ועוד, ועוד, ואז ידע לגזור העונש הראוי לפי העוון. כששמע המלך את דברי החכם שמח מאד על דבריו והוסיף לו מתנה יותר על מתנתו.

והנמשל הנה העשיר מימיו לא ראה רעבון, ולכן אם יבוא עני רעב ויצעק ללחם לא ידע העשיר עד היכן מגיע צער הרעבון כדי שיחוס עליו, לכן ציוה השם יתברך לעשירים ולעניים שיצומו יום אחד בשנה ביום הכפורים, כדי שהעשיר יבין עד היכן מגיע צער הרעבון וממילא ירחם על העני, וכן קורה פעמים רבות שהעשיר זקוק לכסף בעניניו מקח וממכר ומרגיש הוא דוחק וצער, וכל זה עשה השם יתברך כדי שיבין עד כמה דחוק העני, ובוהן הפסוק "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך" כאשר אחיך הגיע לדוחק וצמצום, הנה הדוחק הזה היה "עמך" דהיינו שאתה בעצמך היית פעם רעב ביום צום והיית דחוק למעות כשרצית לרכוש סחורה, ולכן עליך לרחם על העני.

(בן איש חי דרשות)

יום אחד בא לביתו אדם צעיר, האורח נראה היה מוכר מאד וחיש מהר התברר כי הוא בנו של הידיד שמכר לפינחס את כרטיס הפיס, ואף עזר לו להסתדר באמריקה, הצעיר היה במצב קשה וביקש הלוואה של אלף דולר, לרגע קט התנגשו בנפשו של פינחס פיליפ שני היצרים, הפינחס שבו, רצה ללוות לבן ידידו את הסכום המבוקש, שהיה סכום פעוט לגביו, האדם "השני" פיליפ צחק צחוק ציני ואמר לעצמו כי אין הוא חייב לשים את מעותיו על קרן הצבי, פיליפ ניצח את פינחס, והוא אמר לבן הידיד "מצטער מאד, אולם אין באפשרותי כרגע, אולי תיכנס בפעם אחרת.

אולם לא לעולם חוסן, המשבר בא כהרף עין, כל רכושו של פיליפ פינחס ירד לטמיון ועושרו הרב התמוטט כבנין קלפים, לא רק שנשאר חסר פרטוה, אלא חובות כבדים העיקו עליו, חובות שלא היה לו מושג מאין ישלם אותם, פיליפ בא הביתה חיוור כסיד, הוא ניגש אל שולחן הכתיבה שלו, כשברכיו כושלות התיישב והחל כותב, עטו חרש שורות מהירות ועקומות על גבי הניר, מה שכתב נועד להיות ד"ש ממי שהולך למות חלילה כמו צוואה, "תשוקתי לכסף, הריצה המטורפת אחרי הכסף הם שגרמו למה שקרה לי, אני מכרתי את כל היקר לי, המרתי הכל במה שנראה היה לי כאושר, את ידידי את דתי את מצפוני את מנוחת נפשי ואת אופיי הטוב, אולם מה שחשבתי לעושר אינו אלא דמיון תעתועים, רדפתי אחרי צל, לא היה אדם מאושר יותר ממני שעה שהייתי בעיירת מולדתי הקטנה, הוי... השבת המופלאה שם וההרגשה הטובה שנמשכה משבת אחת לשניה". פינחס נשם עמוקות כשסיים את הכתיבה הוקל לו במקצת, עתה לא חשב אלא להשתכר כהוגן ולא להתעורר לעולם. לפתע שמע שמישהו דופק בדלת, הדפיקה נתחזקה מרגע לרגע, ר' פינחס התעורר כשראשו עליו סחרחר, מיד עמד על כך שמישהו באמת דפק על החלון, ר' פינחס שמע קול מוכר, ר' פינחס הגיע הזמן להתפלל מנחה, אין ספק היה זה קולו של השמש הקול המוכר זה עשרות בשנים, ר' פינחס שפשף את עיניו בעוה, "אלוקים אדירים כל זה היה רק חלום" הוא הביט סביבותיו כאילו כדאי לשכנע את עצמו שכל זה היה רק חלום.

מעולם לא התפלל ר' פינחס בדבקות כזו כמו בשבת זו לכו היה מלא שיר הלל כאשר התפלל מנחה, והוא היה מלא תודה לה' על כי זה לא היה אלא חלום. אחרי התפילה הוא עלה אל הרב ואמר: "חלום נורא חלמתי רבי, האם אין אני צריך לצום מחר?" הוא סיפר לרב את כל החלום, והלה חיך ואמר, "לא ידידי, אמר הרב, החלום שלך לא היה רע כלל להפך היה זה חלום טוב מאד, אני מקווה שתזכור אותו היטב ותספרו לידידיך ומכריך, והעיקר לילדיך, הרבה אנשים עברו זאת בפועל ממש ואתה בר מזל הנך שאצלך זה לא היה אלא חלום". ואכן ר' פינחס זכר היטב את חלומו ואף סיפר אותו לאשתו וילדיו, ומיותר לומר שאת כרטיס הפיס הוא כבר לא קנה.

צ'ין אדם לחברו

צדקה זמנה בכל עת

על הרה"ק רבי מנחם נחום או כפי שהיה מכונה ר' נחומ'קה מהורדנה זיע"א, מספרים נפלאות, ועל דרכו בעניין הצדקה בפרט, ורבים היו שמחים אם זכו שר' נחומ'קה קיבל מהם תרומה בשביל צדקה לעניים. ומעשה באחד האמידים שהיה גם מטופל בבנים ובבנות, ור' נחומ'קה היה בא אליו כפעם בפעם ומבקש ממנו לתת צדקה לעניים. פעם אחת לא יכול איש עשיר זה להתאפק ואמר לו: אומנם דוד המלך אמר "עושה צדקה בכל עת" תהלים (ק"ו ג), אבל אמרו חז"ל (מסכת כתובות) כי פסוק זה נאמר על הזן את בניו ובנותיו כשהן קטנים. וכמדומני שאני יוצא ידי חובתי במצוה זו. החזיר לו ר' נחום כשצחוק קל מרחף על שפתיו ואמר: אבל כבודו שכח את הפסוק "ואל יבוא בכל עת אל הקודש", עם צדקה זו שעושים בכל עת, עדיין אין מקדשים שם שמים ואין לצאת בזה ידי חובה.

בזכות מצות הכנסת כלה

פעם נסעו חסידים ללובלין עם בעל עגלה, שהיה אדם פשוט מאד. בבואם מיהרו החסידים לקבל את פני רבם ה"חווה" הקדוש זיע"א, וכל אחד הכין את הקוויטעל שיגיש בקודש פנימה. ראה העגלון וביקש שיירשמו גם לו קוויטעל, ומסר אותו לאחד החסידים, והוא עצמו הלך לבית מרוח. כשנכנסו החסידים לרבי ועמם החסיד

שהביא עמו את הקוויטעל של בעל העגלה, התעכב ה"חווה" בקריאת הקוויטעל ואמר כי איש זה מאיר וזורח בכל העולמות, החסידים שמעו ותמהו, כי הכירו את העגלון לאדם פשוט ועם הארץ. הם שמרו דברי רבם והחליטו להתחקות אחרי מעשיו. שמה נמנה הוא עם ל"ו הצדיקים שבדור. הלכו החסידים לחפש את העגלון באכסניה בה שהה, בבואם קידמו את פניהם קולות צהלה ורינה, הציצו פנימה והבחינו בפניו הזורחים של בעל העגלה שלהם כשהוא מרקד לפני חתן וכלה. ניגשו אליו החסידים ושחו באוזניו את דברי הרבי, וביקשו את הסברו. סיפר להם בעל העגלה את סיפורו: בבואי לאכסניה שמעתי קולות מריבה, היו כאן חתן וכלה עניים שאמורים היו להיכנס לחופה, אך הכלה לא היה בידה לסלק את הנדוניה שהבטיחה, והחתן סירב להיכנס לחופה, כשראיתי את עגמת הנפש של כל הנוכחים, שאלתי באיזה סכום מדובר, הסכום היה גבוה, אך אני החלטתי לשעבד את כל חסכונותיי שחכתי לעצמי במשך כל השנים, ובלבד שלא יבוטל השידוך. ב"ה המשודכים התפייסו ואני שמח כאן כאילו אני מחתן את בני. ראו החסידים את עיניו הקדושות של רבם ה"חווה" הקדוש צופיות, וכיצד הבחין מיד בשנוי שחל באותו בעל עגלה שקנה עולמו בשעה אחת.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"א מנ"א

הרה"ק רבי הלל מפאריטש ב"ר מאיר (תרכ"ד)
הרה"ק רבי יצחק בלאור ב"ר שלמה (תרס"ו)
יום שני י"ג מנ"א
הרה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה
(ה"מגלה עמוקות" - שצ"ג)

יום שלישי י"ד מנ"א

הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן (אך פרי תבואה - תרל"ד)

יום רביעי ט"ו מנ"א

הרה"ק רבי מאיר נתן ב"ר חיים האלברשטאם מצאנו (תרט"ו)

הרה"ק רבי אשר (השני) מקארלין ב"ר אהרן מסטאלין (תרל"ג)

הרה"ק רבי יעקב מראדזין ב"ר מרדכי יוסף (תרל"ח)

יום חמישי ט"ז מנ"א

הרה"ק רבי מנחם מענדל מטארנא אב"ד סטריווב (תלמיד ה"חווה" - תקצ"א)

יום שישי י"ז מנ"א

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב ב"ר בנימין ואב יעקב (תקפ"ד)
הרה"ק רבי שמואל מאפטא (תלמיד ה"חווה")
ב"ר נפתלי הירש (ת"ר)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסימנים על המצוות.

לעבור בפני המתפלל (ב')

א) אם היושב ישב כבר, ועמד זה בצידו להתפלל, אין צריך לקום, שהרי זה בא בגבולו. והוא שמתפלל בבית שלא יחדוהו לתפילה, אבל בבית הכנסת שיחדוהו לתפילה, צריך לקום, מפני שהוא מקום המיוחד לכל, ולא שייך לומר זה בא בגבולו. ואפילו בביתו, מידת חסידות הוא לקום, כדי להרים מכשול מחבירו שעושה שלא כשורה, שעומד להתפלל בתוך ארבע אמות של היושב כבר בהיתר. (שו"ע או"ח סימן ק"ב סעיף ג', ובשו"ע הרב שם סעיף ג')
ב) יש מי שאומר שאם היושב בצד המתפלל הוא חלש, מותר לו לישב, שאין ישיבתו נראית גנאי, לפי שחולשתו מוכחת עליו שמפני כך ישב. ויש לסמוך על דבריו אם אי אפשר לו בקל להרחיק ארבע אמות, ולישב שם. (שו"ע שם סעיף ב', ובשו"ע הרב שם סעיף ב').

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחנות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

בחנות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב

מכל החברות 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מקלחת ציון

פְּרֶשֶׁת וְאֶתְחַנֵּן - אִין יְאוּשׁ

"וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהִיא לֵאמֹר" (דברים ג, כג)

שבשמיים יתייחסו לבקשותיו?

יש אנשים שהולכים בהרגשה שהם מתפללים ולא שומעים אותם. אדם עלול להרגיש שלא מתייחסים אליו, שלא שומעים אותו, וזה מייאש אותו. כמה אפשר להתפלל? הוא מרגיש ששום דבר לא זז.

בגמרא ראש השנה (יח) כתוב: "היה רבי מאיר בעל הנס אומר: 'שניים שעלו למיטה'. שני אנשים חלו באותה מחלה ובאותה דרגת קושי. וכן 'שניים שעלו לגרדום' - יצאו חייבים בבית דין שמוציא להורג. 'אחד ניצל והשני לא ניצל'. חולה אחד נרפא וירד מהמיטה והשני לא ירד. למה האחד ניצל והשני לא?

רבי מאיר אומר: 'זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה'. שניהם התפללו שניהם דתיים עם כיפות שניהם מאמינים בה' זה התפלל ובקשתו התקבלה וזה התפלל ובקשתו לא התקבלה. למה? רבי מאיר אומר: 'מפני מה זה נענה וזה לא נענה? אלא זה התפלל תפילה שלימה וזה לא התפלל תפילה שלימה'.

מה פירוש 'תפילה שלימה'? רש"י הקדוש אומר: הוא התכוון בתפילה מעומק הלב ברחמים ובתחנונים ובדמעות. הוא הרגיש שעומד לפני המלך ממש ולכן זכה שתפילתו נענתה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א יו"ר עמותת כשרות בישראל

שְׁמַיָּא לְבַת

ש"ק	כנסת לבת	צאת לבת	יבוי תם
19:04	20:15	21:08	י"ט
19:22	20:13	21:05	ת"א
19:25	20:15	21:08	מ"ב
19:22	20:13	21:05	כ"ג

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בת בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אלינה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בן אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה זרזי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזירי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי אליאור בן פרידה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים אורן בן פרידה

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזירי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – אולמות ומסעדות-חלק א'

אדם שנכנס לאולם או למסעדה, מה עליו לוודא?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס'י, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

אדם ששוכר אולם לעשות בו אירוע או קונה במסעדה, עליו לוודא שקיימת תעודת כשרות בתוקף. מקומות שבהם מצויה תעודת הכשר שאינה בתוקף או שלא קיימת בכלל תעודת כשרות (אם יבקש מבעל המקום לראות את התעודה הוא יטען שהוא דתי ושומר כשרות ולא זקוק לתעודה או שיאמר כי תעודת ההכשר תגיע בימים הקרובים) במקרים אלו אסור לקנות אוכל מהמקום אלא אם כן יראה תעודת הכשר מוכרת ובתוקף. **הערה:** באופן עקרוני אדם שומר מצוות הוא נאמן על הכשרות ואינו צריך משגיח שיפקח עליו. כך אנחנו נוהגים בפועל במקרה בו אנחנו מתארחים אצל מכרים וקרובים. לגבי קניית מזון ישנה מגבלה, שהאדם צריך להיות מוכר לנו באופן אישי כמחזק בכשרות עיין ברמ"א (יו"ד סימן קיט ס"א). כיום מציאות זו אינה רווחת. שכן ברוב המקרים הלקוחות לא מכירים באופן אישי את בעלי המקום.

כאשר תעודת הכשרות היא בהשגחת רבנות מקומית רגילה שאינה מהדרין, לא בהכרח שבשר הבקר הוא 'חלק' על פי חומרת הבית יוסף, היות ובמסעדה רשאים להכניס גם בשר בכשרות רגילה. העופות בכשרות מינימלית [יש לציין שכיום על שחיטת העופות מופיע רבנות 'מהדרין' על אף שהוא כשרות רגילה]. במקום זה יש לוודא שהירק מגידול מיוחד הנעשה בפיקוח ללא חשש תולעים, כולל הכרוב.

אם המקום נושא תעודת כשרות שאינה מהדרין, על פי רוב יש בישולי גויים באותו מקום לדעת הספרדים, אף שלכתחילה צריך להחמיר, מכל מקום בדיעבד גם לדעת הספרדים אפשר לאכול באותו במקום. **מקורות:** הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל בספרו הליכות עולם ח"ז (עמוד קי"ז).

מקום הנושא תעודת כשרות 'מהדרין' מטעם הרבנות המקומית, הבשר 'חלק' לדעת הבית יוסף וכן העופות תחת שחיטה של רבנות מקומית שמופיע עליו 'מהדרין'. הירק כולל הכרוב נקי מחשש חרקים והבישול ישראל לדעת מרן הבית יוסף.

אין לעשות אירוע במקום שלא נושא תעודת כשרות. אין להסתפק בהבטחותיו של בעל העסק המציג את עצמו ככשר בטענה כי בשל פתיחה בשבת וכד' אין לו תעודת הכשר. **הערה:** כמו כן אין לקבל טענה שהתעודה לא נמצאת אצלו כי "המשגיח עוד לא הספיק להביא לי אותה מהמועצה הדתית".

יש הבדל בין חנות המייצרת את האוכל בעצמה או שמוכרת אוכל פתוח, כגון: מסעדה, פיצרייה, חנות פלאפל וכו'. בחנות שמוכרת אוכל פתוח אי אפשר לקנות שם, כל עוד תעודת הכשרות לא בתוקף. חנות המוכרת מוצרים סגורים, אין צורך בתעודת הכשר, כי כל מוצר ארוז וחתום נושא את חותמת ההכשר שלו. **הערה:** מכל מקום יש להימנע וגם מוצרים סגורים כשרים לא לקנות במקום שאינו נושא תעודת הכשר, כדי לחזק את המקום של שומרי הכשרות ולא את שאינם כאלה.

הקונים דברי מאכל ממסעדה או בית עסק למזון שבעליהם ידועים כמחזקים בכשרות לכל דבר ויודעים את נבכי הכשרות והמורכבות שבה, ויודעים ממה וכיצד יש להיזהר ממכשלות, אף על פי שראוי שהמוכר יקבל תעודת הכשר, מכל מקום אם לא קיבל תעודה, מותר לקנות ממנו אף לכתחילה. **מקורות:** שו"ת נהרות איתן ח"ב סימן לח.

מסעדה הפתוחה בשבת - אף שמוצריה כשרים, אינה מקבלת תעודת כשרות. **הערה:** לפי נהלי הרבנות הראשית לישראל. למרות שמוצרים פתוחים או מבוסלים אסור לקנות שם מכל מקום מוצרים סגורים, כגון: בקבוקי שתיה וכדו' הנושאים כשרות, מותר לקנות.

מסעדה שפתוחה בשבת ואדם רוצה לעבוד שם בשאר ימות השבוע, מותר. **מקורות:** שו"ת מעין אומר ח"ד (עמוד נא) משמיה דהראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל.

הַרְגֵשׁת צַעַר הַזּוּלַת

אשה אומללה התייצבה לפני האדמו"ר רבי יעקב דוד קאליש מאמשינוב זצ"ל ומיררה בבכי: בנה הבכור מת ממחלת השחפת ל"ע ועתה סכנת מוות מאיימת גם על הבן השני... רחמיו נכמרו עליה ואמר: "אני מבטיח לך שבנך יבריא לגמרי". האישה התאוששה ויצאה לדרכה. לאחר מכן הרב פנה למלוויו ואמר להם: "וכי מה יכולתי לעשות? אילו לא הייתי מבטיח לה שבנה יבריא, היא היתה עומדת כאן כל היום ובוכה!".

האדמו"ר עמד בתפילה לפני בורא עולם ואמר: "ריבונו של עולם, הרי האשה חושבת שאני צדיק. אם לא תקבל את ברכתי, עלול להיגרם חילול ה' ח"ו שיאמרו: 'דברי צדיקים לא מועילים'. למרות שאני יודע שאני צדיק, הרי לדעתה של אותה האישה אני צדיק. אנא ה', חוסה נא שלא תצא תקלה של חילול ה' תחת ידי". ואכן, בחסדי ה' יתברך בנה של האשה הבריא. (מעובד מתוך 'גדולי הדורות')

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחס'י יש להתקשר 073-3718395

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותך לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס'י שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס'י בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב מנחם מנדל לזר זצ"ל

הגאון הרב מנחם מנדל לזר זצ"ל - נולד בשנת תקמ"ח (1788) בעיר טארני. בצעירותו כבר עלה וגדל בתורה הקדושה וניכר בחריפותו ובקיאותו העצומה. בנוסף התפרסם בגודל צדקתו. עבד את קונו בהתלהבות אש קודש. מידת השמחה מילאה את רבינו. כל מי שהיה מתקרב לצדיק היה מתמלא שמחה. רבינו היה איש אלוקים, גאון מובהק, בקי בחדרי התורה בנגלה ובנסתר. חכם עצום, בוציא קדישא, חסידא ופרישא.

רבו המובהק, האדמו"ר מנחם מנדל טארים מרימנוב העריץ את רבינו ואף התבטא עליו: "הרב הגאון החריף ובקי החסיד המפורסם בוציא קדישא חסידא ופרישא... גודל עילות תהילות קדוש ישראל, שהיה רב גדול ליהודים נודע ביהודה לשם ותהילה". רבינו הפליא בתפילותיו. קולו היה בוקע למרחקים. בהתחלה שימש כאב"ד בק"ק סטריזוב. מגדולי רבני מדינתו ופוסק מובהק. כתב תשובות ארוכות בענייני עגונה. בשנת ה'תקפ"א (1821) חזר לטארני. נפטר ב-ט"ז אב ה'תקצ"א (1831) במגפה. חי כ-43 שנים בלבד. ציונו בטארני.

אביו: הגאון ר' משה אברהם דוד. **מרבתינו:** האדמו"ר ר' יצחק יעקב הורביץ (ה'חזזה מלובלין), האדמו"ר ר' מנחם מנדל טארים מרימנוב (רבינו היה תלמידו המובהק), האדמו"ר ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ). **בניו:** הגביר ר' בנימין זאב וואלף, ר' משה ור' יעקב

אברהם. **חתניו:** ר' מאיר פייגנבוים ור' מאיר רייך. **מספריו:** **ישובע שמחות** - על התורה, על הש"ס וש"ת. רבינו השאיר אחריו הרבה כתבי קודש.

פ עם אחת באמצע תפילת מוסף של יום כיפור האדמו"ר ר' מנחם מנדל טארים מרימנוב זיע"א סגר לרבינו את הסידור שהתפלל על פי נוסח רבינו האריז"ל. המתפללים נבהלו מאוד ממעשה האדמו"ר ולא הבינו מדוע עשה כן. אחרי התפילה האדמו"ר הסביר מדוע עשה כן, כך הסביר:

"סגרת את הסידור בגלל שהוא רצה לכוון את כוונת כהן הגדול כשהיה נכנס לקודש הקודשים ביום הכיפורים. פחדתי שלא יזיק לו, כי הוא צעיר לימים, מטעם זה בבלתי אותו והעדפתי לסגור לו את הסידור". בעת ההיא רבינו היה פחות מבן שלושים וכבר ידע את הכוונות שכיוון הכהן הגדול כשנכנס לקודש הקודשים.

כ אשר חסידי רימנוב נסעו לאדמו"ר ר' יצחק יעקב הורביץ (ה'חזזה מלובלין' זיע"א, נקרא בכינוי זה מכיוון שכל לחזות ולראות למרחקים) להיות במחיצתו ביום כיפור. ה'חזזה' שאל אותם: "אצל הרבי ר' מנחם מנדל טארים מרימנוב, מי התפלל את תפילות מוסף של ראש-השנה?". החסידים ענו לו: "מנדל הגדול" (זה היה כינויו של רבינו).

ה'חזזה' שאל אותם: "האם בשני הימים?" - "כן". האדמו"ר אמר בלשון קודשו: "שמעתי רק יום אחד". כשחזרו לביתם, הלכו וסיפרו זאת לרבינו. הוא חשב מעט ולאחר מכן התפעל מאוד ואמר: "הצדק איתו, ה'חזזה הקדוש' התכוון על זה, כיוון שביום הראשון חשבתי לא להתייגע כל כך, כדי שישאר לי כוח מחר לתפילה, מטעם זה לא שמע את תפילתי ביום הראשון".

ר בינו נזהר כל ימיו לא להעיר אף אדם, בעת שהוא ישן מטעמים הכמוסים איתו. פעם אחת נסע ללובלין אל ה'חזזה הקדוש' כדי להיות במחיצתו ביום הכיפורים. הוא הגיע בעוד היום גדול והלך לאכסניה לנוח מעט. בחור אחד ניגש אליו וביקש שיקח אותו כש"לך אל ה'חזזה הקדוש'.

רבינו הבטיח לו שימלא את רצונו. ביני לביני נרדם הבחור והאריך בשנתו. בינתיים כל האנשים כבר הלכו לבית מדרשו של ה'חזזה מלובלין'. הגיע זמן תפילת 'כל נדרי', אבל רבינו לא העיר את הבחור. ליבו של רבינו נשבר בקרבו, מכיוון שהבטיח לבחור שייקח אותו, בנוסף גם ראה שאי אפשר להשאיר את הבחור הישן לבדו. רבינו נאלץ להתפלל לבד ביום הקדוש. הוא פתח את המחזור והתפלל את כל תפילת ליל יום הקדוש בשברון לב נורא.

בבוקר רבינו הלך אל בית-המדרש של ה'חזזה' הקדוש זיע"א. רבינו התבייש להיראות לפניו, לכן התחכם לכסות בטלית ראשו ופניו והתפלל בפניה ליד התנור במקום מוצנע. ה'חזזה מלובלין' נהג לבחור מי יעלה לשמש כשליח ציבור (בעיניו הקדושות יכל לראות מי ראוי עכשיו להתפלל כחזן, כך שבתפילתו כחזן יעלה את תפילות הציבור). לפני אמירת 'שמת כל חי' ה'חזזה מלובלין' התהלך בבית-המדרש מפניה לפניה ונראה היה כי הוא מחפש מישהו. הוא הלך עד שמצא את רבינו מעוטף ומכוסה בטליתו.

מבלי להסתכל בפניו טפח לו בידו על כתפו ורמז לו שיעבור לפני התיבה ורבינו כך עשה. כאשר פנה היום הכל התקרבו אל ה'חזזה' הקדוש וביקשו שיברך אותם שיתקבלו התפילות ברצון. ה'חזזה מלובלין' גילה לחסידיו ולרבינו שצפויה גזירה קשה. הפחד היה שתבוא פורענות חלילה על ישראל והחשש היה - שלא היה מי שיכול לבטל אותה זולת רבינו שהתפלל בשיברון לב גדול, ואכן רבינו בתפילתו כחזן הצליח לבטל את אותה הגזירה.

פ עם אחת כשרבינו התפלל תפילת ימים נוראים בביהמ"ד של רבו המובהק, האדמו"ר הרבי מנחם מנדל טארים מרימנוב הוא אחז סורגי הברזל אשר היו לפני העמוד. כאשר התחיל לומר 'המלך' - צעק בכל כוחותיו ומרוב התלהבות אחז בכח בסורגי הברזל והם התעקמו. כך הם נשאר מעוקמים כל הימים לזכר אותו מעשה.

הרה"ג החסיד רבי חיים צבי קופרמאן ז"ל אשר בימי זעם המלחמה היה אחד מעסקני 'חברה קדישא' של העיר טארנא סיפר כי מצא שכתוב בפנקס החברה שבשנת ה'תקצ"א השתוללה מגיפה רח"ל בעיר אשר הפילה חללים רבים. מיום ליום גברה המגיפה עד אשר רבינו שהיה צעיר לימים (בן 43 שנים בלבד) מסר את עצמו למיתה ואמר: "אני מוכן ללכת כפרת על עם ישראל". מיד לאחר מכן רבינו חלה ונפטר במגיפה. מיד לאחר מכן המגיפה נעצרה.

(הסיפורים מעובדים מתוך הספר של רבינו 'תולדות השובע שמחות')

מְסִירוֹת נֶפֶשׁ וְהַצְלָה מִפְּלָאָה

זינקו לחלון המסורג ואחזו בו בידיים רועדות. האש התחילה ללחך את אחוריהם. לא היה כל סיכוי.

הילדים צעקו לעזרה לעבר ההמון שעמד ובהה בהם מחוסר אונים. איש לא זז ממקומו. אף אחד לא העיז להיכנס לתוך הלהבות כדי לנסות להציל שני ילדים. האש בערה בחום עז והתקרבה אליהם. הילדים התייאשו. הם דמיינו את סופם.

לפתע הבחינו הם בדמות כהה עטופה בשמיכה ספוגה במים, כשהיא מתפרצת לתוך הלהבות. האיש תפס בהם במהירות והטיל אותם אל מעבר ללהבות הישר אל חדר המדרגות אפוף העשן.

ברגע האחרון הילדים ניצלו. הם רצו בתוך העשן הסמיך אל הרחוב הפתוח ונשמו אוויר בלי הפסקה. רק לאחר שהתמלאו ריאותיהם בחמצן נקי פרצו בבכי של הקלה.

באותם רגעים הוריהם הגיעו. כשראו שביתם עולה באש הם נתקפו בהיסטריה נוראה. במשך דקות ארוכות הם היו בטוחים כי ילדיהם ניספו.

כשגילו את הילדים בריאים ושלמים לא היו מאושרים מהם. המציל האלמוני נבלע בין הקהל המריע, אבל הורי הילדים לא ויתרו. הם חקרו ודרשו עד שגילו אותו.

"אתה הוא המציל של חיינו. אתה היצלת את חייהם של ילדינו האהובים. איך נוכל לשלם לך על כך?", שאלו בהתרגשות.

"אני שמח מאוד שילדיכם ניצלו ממוות, אבל אני לא מבקש מאומה מכם. בסך הכל עשיתי מצווה". "מצווה? מה פירוש מצווה?", ההורים שאלו. האיש שלאחרונה הגיע להתגורר במקום סיפר שהגיע מאתיופיה. הוא יהודי המקיים את מצוות התורה. "בתורתנו הצלת חיי אדם היא מצווה, וכך עשיתי".

השר סיים את סיפורו. כשדמעות בעיניו הוסיף ואמר: "אני הוא אחד משני הילדים שניצלו מן הלהבות. עד היום אני לא יודע מהי מצווה, אבל זה בדיוק מה שאני מתכוון לעשות עכשיו, אני אעשה מצווה!".

ידו הונפה באוויר והחלטה התקבלה. עוד באותו יום נשיא אמריקה יצא בבקשה מפורשת להציל את עשרות אלפי יהודי אתיופיה ממוות בטוח. הרודן האתיופי חגג את ניצחון ההכרה בו ושיחרר את הפליטים לנפשם.

'מבצע שלמה' יצא לדרך בתאריך י"ב סיוון ה'תשנ"א. במבצע זה הוטסו לארץ ארבעה עשר אלף ושלוש מאות ועשר יהודים שחייהם ניצלו. זוהי תוצאת מסירות נפש של אדם אחד שהציל שני יהודים, מעשה שגרר בהמשך את הצלתם של אלפי יהודי אתיופיה.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'אהבת ישראל'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו כי בזכות מעשה שעשינו בעבר, יתכן ונגלה כי יהיו לו השלכות מרחיקי לכת בעתיד עד כדי הצלת נפשות:

ימי זעם קשים עברו על אזרחי אתיופיה בעקבות ההפיכה שיזמו קצינים ממפלגת הפועלים האתיופית. ניסיון ההפיכה גרר את המדינה למלחמת אזרחים עקובה מדם.

נשיא אתיופיה העריץ, מנגיסטו היילה מריאם, היה ידוע ומפורסם באכזריותו המפלצתית. הוא נאלץ להיפגש עם שלושה יהודים חשובים שביקשו ממנו לאפשר לפליטים היהודיים הגולים לצאת מגבולות המדינה.

"אתן ליהודים להגר ממדינתנו לכל מקום שירצו, בתנאי שהנשיא האמריקני ג'ורג' בוש יפנה אלי בתקשורת ויבקש ממני לאפשר ליהודי ארצי לצאת מכאן". ענה העריץ.

היה ברור שכמעט ואין לכך סיכוי. הממשל האמריקני לא הכיר בשלטונו של מנגיסטו. סוד ידוע הוא שאמריקה היא האחראית להפיכה הצבאית המתחוללת במדינה. מרגלים אמריקניים מוכשרים נשלחו והיו בין המורדים והעניקו להם עזרה רצופה.

בקשה מפורשת שתצא מ'הבית הלבן' תעניק הכרה מדינית למנגיסטו, זאת לא תעשה אמריקה בשום אופן. אך כיוון שאחדות עמנו מהווה אור לגויים, הופעל מכבש לחצים אדיר על נשיאה ה-41 של ארצות הברית, ג'ורג' הרברט ווקר בוש, עד שנאלץ הוא לשטוח בקשה זו ולהביאה להכרעה של חברי הממשל. "האם לפנות אל הרודן האתיופי בבקשה לשחרר את הפליטים היהודיים ובכך להעניק לו הכרה בינלאומית או להתעלם?".

אווירה כבדה מאוד ריחפה בחלל האולם. דילמה קשה מאוד. מדובר בפיקוח נפש של היהודים שנמצאים באתיופיה באזור המהפכה! על כיסאות השרד היוקרתיים ישבו שרי הצמרת הממשלתית האמריקנית שגורלם של אלפי יהודים נתון לשיקולם.

הוחלט כי העניין יובא להצבעה. האצבעות היו באוויר מי בעד ומי נגד. לאחר ספירת הקולות התוצאה היתה תיקו! מחצית מהנאספים הצביעו בעד הפניה לדיקטטור ומחצית הצביעו נגדה. רק אחד מהנוכחים נראה מהסס.

הוא הניף את ידו לרגע ואחר כך הוריד, שוב הניף ושוב הוריד. עיני כולם הפונו אליו. האיש הזה יכריע מה יהיה. הנשיא פנה אליו ישירות ושאל: "האם תוכל לשתף אותנו בהתלבטות שלך?". "כן", השר ענה והתחיל לספר: "להבות אש אדומות פרצו לפתע מתוך הקומה השניה בבניין מגורים עלוב בהארלם (שכונת השחורים בניו-יורק). באותה השעה שני ילדים היסטריים היו לבד בבית. הוריהם יצאו לקניות. הם

הרב הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוזה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
רחל רפאת בת השמט ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בן שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אביבה בוש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נקיקס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	אלהו אליאס בן אלגריה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	אהרון בן רבקה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל	יעקב בן נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ספינגס תקווה בת נעימה ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל
מישא אסתר בת זרהרה ע"ה	עפאת בת השמט ע"ה	עפאת בת השמט ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל		

ת.ד 102 בני ברק
פקס : 03-5055919
9139191@gmail.com

זכרה מאמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת ואתחנן תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 494

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

תפלה כמתנת חנם

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר" (ג כג)
רש"י (ע"פ דב"ר ב א) מפרש כי לשון 'ואתחנן' משמעוּתה בקשת 'מתנת חנם', ולמדנו מכך כי "אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום, אלא מתנת חנם".

מדברי רש"י משמע שיכול אדם לבקש בזכות מעשיו הטובים. ויש לתמוה, הלא מלשון הכתוב (איוב מא ג): "מי הקדימי ואשלים", דרשו חכמים (ויק"ר כו ב): "מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה! מי למי לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר! מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג? מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו בית?!". לאמר כי אין אדם יכול לתלות בזכות מעשיו הטובים, לפי שלכל מעשה טוב שעשה, קדם חסד שעשה עמו הקדוש ברוך הוא.

פרש הפלי יקר:

באמרו "שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים", לא התפון רש"י לומר שיכולים הצדיקים לתלות את בקשתם בשכר המצוות שקימו, אלא במעשים הטובים שיקימו אם תפלתם תתקבל וגור דנים יקרא. טעון זה מצדיק קבלת בקשתם, כיון שאין הם מבקשים להמשיך ולחיות בעבור טובתם האישית, אלא כדי להמשיך ולעבד את בוראם. ואולם משה בענותנותו חשש שמא לא יקפיד בעתיד על קיום המצוות כראוי, ועל כן לא בקש אלא 'מתנת חנם'. לזאת פונה התורה באמרה: "ואתחנן אל ה'". תפילתי היתה לזכות במתנת חנם, לפי שבקשתי לפי מצבי בהווה, ולא תפילתי תפילתי במעשים הטובים שאעשה בעתיד.

עוד באר השפת אמת:

אין פונת רש"י לומר שיכולים הצדיקים לתלות את בקשתם בשכר המגיע להם על מעשיהם הטובים, אלא יכולים הם לבקש שתנתן להם לפנים משורת הדין 'מתנה' בעבור מעשיהם הטובים, כמתנה הננתנת כהכרת הטוב בעבור הנאה שהיתה לנותן המתנה ממקבלה (ראה מגלה כו

ב). ואולם משה לא בקש אף מתנה כזאת, כי אם 'מתנת חנם', שכשמה כן היא, ננתת חנם ללא שום סבה ('שפת אמת' לקוטיים).

זמן תורה לחוד וזמן תפלה לחוד

"ושננתם לבני דברת בס בשבת בביתך ובכלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" (ו ז)

חובת למוד התורה, אף שהיא מטלת על האדם במשך כל שעות היום, אסורה היא עליו בשעת התפלה, לפי שאז צריך לפנות לבו וכונתו לתפלה וענית אמן. וכתב הר"אשית חקמה (שער הקדשה פרק יז) שלכך פונו חכמים באמרום (ברכות ז א): "אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו", לאמר: אשרי מי שגדלו ועמלו בתורה נעשים בשעה שהוא עושה כרך נחת רוח ליוצרו, ולא בשעת התפלה, שאז אין חפץ לקדוש ברוך הוא בתורתו".

הראשון לציון, רבי חיים נסים אבולעפיה, פרש בזאת את דברי הגמרא (ברכות ה א): "אם רואה אדם שישורים באים עליו, יפשפש במעשיו... פפשש ולא מצא, יתלה בבטול תורה", מי שבאו עליו ישורים ואף על פי שפשפש במעשיו לא מצא חטא לתלותם בו, יתלם בכך שלא בטל מן התורה בזמן שהיה צריך לבטל, דהינו בשעת התפלה שהיה עליו להקשיב לחזרת הש"ץ ולענות אמן. בענותנותו מוסיף רבי חנ"א וכותב: "פשפשתי במעשי וראיתי שהישורים הבאים עלי הם מעוון זה" (פ"ת הדב"ר או"ח ח"ב רלו ה).

יכף הורה בעל דרך אמונה: "הלומד או קורא הפרשה בשעת חזרת הש"ץ וקדיש, לא די שלא יקבל שכר, רק יקבל עונש על כך... ואפשר שאפלו בדיעבד לא יצא ידי חובת קריאת שנים מקרא ואחד תרגום" (ארחות ישר' קצת דיני תפלה (בסוף הספר) אות כח).

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

נחזיק ב'אמן' ונתחזק באמונה

המאמר הקודם עסק באמונה ובצפייה לביאת המשיח המשויח המשורשת בנו מכח ענית אמן על ברכות הגאולה. במאמר זה נוסף ונרחיב כי ענית אמן משרישה בקרבנו את כל י"ג עקרי האמונה.

יסודותיה של אמונת ישראל נטועים בפרשתנו, בפרשות "אנכי" ו"לא יהיה לך", וענפייה מתפרסים לי"ג עקרים, שהם יסוד ובסיס לקיום התורה והמצוות.

ההתחזקות התמידית באמונה היא חובה בסיסית בחיי היהודי. זהו מקור הכח המאפשר לו לעמד איתן מול גלים זעפים של נסיונות וקשיים המאיימים על רוחניו וגשמייתו. הן לא לחנם מפציר בנו הרמב"ם (פרוש המשנה לסנהדרין, הקדמה לפרק חלק) אחר שמנה את שלושה עשר עקרי האמונה: "חזר על דברי אלה פעמים רבות והתבונן בהם היטב".

מתברר כי למטרה זו בדיוק נועדה מצות ענית 'אמן'! אין זה חדוש שלי, אלא דברים מפרשים שיצאו מקלמוסו של רבנו בחיי בפרושו הנודע לפסוק (שמות יד לא): "ויאמינו בה" ובמשה עבדו" - "ומפני שהאמונה יסוד כל התורה כלה תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא נגזר מלשון אמונה...". אף בעל המגלה עמקות, שביום שלישי הקרוב ימלאו ש"צ שנים לפטירתו, כותב (פרשת האזינו) שעקר האמונה תלוי בענית אמן.

התחזקותנו בעקרי האמונה מתחילה באמירת ברכות השחר בחבורתנו; בענית 'אמן' אחריו מרזיזים אנו על אמונתנו בכך שבהורא מנהיגנו בהשגחה פרטית ותמידית, המתבטאת בלח הראיה, ביכלת להניע את איברינו ובכל הטובות שאנו זוכים להן בכל יום. היא ממשית בברכות התפלה, אשר בהקפדתנו להקשיב לברכותיה ולענות אחריו אמן פצו ההלכה, אנו מבססים את אמונתנו בשכר וענש, בתורה מן השמים, בדברי הנביאים, בהבטחות הגאולה העתידה ובכל העקרים המזכרים בתפלה. אפשר שלכך תקנו לומר את י"ג העקרים מיד לאחר התפלה, שכן אין זמן מתאים להתחזקות בעקרי האמונה יותר משעה זו, לאחר ענית האמנים בסדר התפלה.

הודות לאלפי ורבות האמנים שאנו עונים, הופכת האמונה על כל פרטיה לבשר מבשרנו, וכתוצאה ישירה מכך מתחזק פחנו לעמד בנסיונות התקופה ולהשאיר דבוקים בה' יתברך בכל עת ובכל מצב.

נחזיק בענית אמן על כל הברכות, מ'ברכות השחר' ולאחר כל היום כולו, וכך נזכה לגלות את האמונה הטהורה החבויה במעמקי לבנו, ואשר עליה תפארתנו.

בקריאת: "עקר האמונה תלוי באמן".

שבת שלום ומבורך,

218 298 זכר אמונים

כעכים שיצפו בתפלות

ר' ראובן, קרא העשיר בבהלה, תוך כדי שהוא יורד מעגלתו, 'מה קרה? האם השליח לא העביר לך את המעטפה?' 'העביר גם העביר, ענה ר' ראובן בקול רגוע. 'אז מה אתה עושה כאן?!' זעף העשיר, 'הן מקומך בבית המדרש!'

'אני כאן כי אני לא מעניין בהסכסם - השיב האברך בפשטות, והדבר הרתיח את הגביר; 'באיזו זכות אתה עוזב את ההסכסם בלי רשות? הלא היתה בינינו עסקה!'

החליטו השנים לגשת אלי ולשאל את פי; 'האם אינך רוצה ללמד?' שאלתי את ר' ראובן, 'בודאי שאני רוצה' - השיב, 'אך את העסקה אבטל, כי היא מקח טעות.' 'ומדוע?' שאלתי, והספור שספר לי ר' ראובן רגש אותי עד דמעות:

'אסביר לרב: בתקופה שמכרתי את כעכי, הייתי קם מדי לילה לאמירת תקון חצות, ולאחר מכן הייתי יושב ללמד עד תפלת ותיקון. בשוכי הביתה מהתפלה היינו מתגיסים יחד, כל בני המשפחה, למלאכה המורכבת של הכנת הכעכים.

התחלנו בטחינת החטים לקמח. זוהי מלאכה קשה ומרובת, ולפיכך תוך כדי עשייתה התפללנו להצלחתה, מי בתפלה ומי באמירת פרקי תהלים.

בסיום הטחינה עברנו למלאכת הנפוי, ושוב היה עלינו לשאת תפלה, שמלאכת הנפוי תשלם בהצלחה ושחלילה לא תצא תקלה מתחת ידינו. בלישה היינו מתפללים שהבצק יצא רך ויתפח היטב. באפייה היינו מתפללים שהכעכים יצאו טובים, ובהמשך היינו נושאים תפלה שהמכירה תצליח, שיבואו קונים ושתהיה ברכה בכסף. התפלות כלן היו מלוות בדמעותיהן של אשתי ובנותי, והבית כלו הפך להיות בבחינת "כי ביתי בית תפלה..."

קירות הבית ספגו את התפלות הלוהטות, והילדים זכו בכך לחנוכה עצום לחיים - שאין דבר שיכול לזוז ללא תפלה.

והנה עכשו, כבר חדש שלם שאמנם חיינו זורמים על מי מנוחות, אך ללא תפלות. כלנו מרגישים את החסר, ואיננו מסגלים לוותר על כך. כאבא, עדיף לי לוותר על משפחת מכבדת ובלבד שאמשיך להרגיש קרבת אלוקים. עדיף לי להיות תלוי ביד מלך המלכים מתוך תחושת חבור רוחנית, מלהיות סמוך על שלחן גביר בשור ודם, כשאני רגוע, אך מנתק.

ר' ראובן סים את דבריו, ועיני דמעו מהתרגשות, סים המגלה עמקות, 'באותו רגע גמלה בלבי ההחלטה: אם יש בקראקא יהודים כאלו, אשר זכו לאמונה ולקרבת ה' שכזו באמצעות התפלה, הרי שאני נשאר כאן!'

'תשובתי חמד' ר"ה עמ' קסד בהערה

מכבדת. כל בני הקהלה טרחו בהכנת הסעודה, אולם לפתע, שעות ספורות לפני שאמורה היתה להתחיל, בקש המגלה עמקות' הודיע לקהל כי המסכה מבטלת, וכי הוא החליט לבסוף להשאיר.

התדהמה היתה גדולה, המקרבים התחננו להסבר והמגלה עמקות' ספר:

"היה זה ביום האחרון לשהותי בעיר. שעות ספורות לפני שהחלה מסבת הפרדה שארגנתם לכבודי נכנסו לביתי בהפתעה ר' זלמן, העשיר המפלג, ור' ראובן, הלמדן והמתמיד המפלא. ר' זלמן העשיר תבע את ר' ראובן הלמדן. וכאשר שמעתי את אשר בפיהם נדהמתי.

ר' ראובן, תלמיד חכם שהוא בעל משפחה ברוכה, נקלע לאחרונה למצב כלכלי קשה, ובשל כך נאלץ לסגור את הגמרא לשעות מספר בכל יום כדי להביא לחם לעולליו. כך כל מי שעבר בחדשים האחרונים בכפר השוק יכול היה לראותו עומד לצד עגלה גדושת כעכים, והוא קורא לכל עובר ושב לרכש מסחורתו.

באחד המקרים עבר במקום ר' זלמן בכרכרתו המפארת, וכששמע את קריאותיו הקצובות של ר' ראובן המפציר בעוברים ושבים לרכש מפעכיו, לא יכול היה לעצר בעצמו. הוא עצר את כרכרתו ומהר לגשת לר' ראובן.

'אמר לי, ר' ראובן, כמה שעות אתה עומד כאן בכל בקר?' שאל ר' זלמן. 'כשלוש שעות' - השיב ר' ראובן כשפניו מביעות צער. 'וכמה אתה מרויח בכל חדש?' המשיך ר' זלמן ושאל, 'משהו כמו מאה אדמים, ולפעמים מעט יותר' - השיב הלה.

ר' זלמן הרהר מעט ואחר כך אמר, כשפניו צופנות סוד: 'יש לי הצעה מצוינת בשבילך, אם תסגר את חנותך ותשוב לבית המדרש, אשלם לך מאה ועשרים אדמים בכל חדש. אני רוצה שיהיה בינינו הסכם יששכר וזבולון; אתה תלמד יום שלם במנוחת הנפש, ללא טרדות פרנסה כלל, וישנינו יחד נתחלק באיכות.

ר' ראובן לא היה צריך הרבה לחשב. בו במקום הוא סגר את דוכנו וחלק את כעכיו לכל דכפין, ומיד לאחר מכן פנה לבית המדרש, אל גמרתו האהובה. במקשה כל אותו חדש הוא ישב ולמד במנוחת הנפש, ובהגיע ראש חדש דפק על דלתו שליח והושיט לידי מעטפה מהדרת ובתוכה מאה ועשרים אדמים, טבין ותקליו.

העשיר שלם את חלקו בעסקה וצפה שהאברך ימשיך אף הוא בחלקו, אלא שלמרבה הפלא, בבקר שלמחרת, כאשר עבר בכפר העיר הבחין בדמות מפרת, היה זה לא אחר מר' ראובן, שעמד שם לצד עגלה גדושת כעכים והציע את מרפלתו לכל עובר ושב.

רבי נתן נטע שפירא זי"ע, מי שנודע כבעל 'מגלה עמקות', כהן ברבנות בעיר קראקא. הערצתם של בני קהלת קראקא אליו היתה ללא גבול. הכל ידעו על גדולתו העצומה בתורת הנגלה והנסתר. משכך לא יפלא עד כמה גדולה היתה תדהמתם כאשר נחתה עליהם הבשורה כרעם ביום בהיר: 'המגלה עמקות' עומד לעזב את קראקא.

החליטו השנים לגשת אלי ולשאל את פי; 'האם אינך רוצה ללמד?' שאלתי את ר' ראובן, 'בודאי שאני רוצה' - השיב, 'אך את העסקה אבטל, כי היא מקח טעות.' 'ומדוע?' שאלתי, והספור שספר לי ר' ראובן רגש אותי עד דמעות:

בית הכנסת 'ר' אייזיק' בקראקא

"מה קרה???" נזדעקו ראשי הקהל, "מדוע רוצה הרב לעזב אותנו?" הביעו כל אנשי הקהלה את פליאתם. אלא שהרב, שאשר את השמועה, התעטף בדקן של שתיקה ולא הסביר דבר.

בתחלה הם נסו לשכנע, אך כאשר הבינו ראשי הקהלה כי המצב בלתי נתן לשנוי, החליטו לכל הפחות לארגן מסבת פרדה

פונת אמן

ברכות אחרונות שבתפלת העמידה

שלוש הברכות האחרונות בתפלת העמידה מגדרות כ'ברכות הודאה' או כ'ברכות פרדה'. ולענין פונת אמן יש חלוק ביניהן: על ברפת 'מוזים' מכונים 'אמת', ואלו על ברפת 'רצה' וברפת 'שים שלום' שענינן בקשות ותפלות, יש לכוון גם יהי רצון.

מקורות ובאורים:

הרמב"ם (תפלה א ד) כתב: "שלוש אחרונות - הודיה". לדעתו פונת הגמרא (ברכות לד א): "אחרונות - דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו", היא שהמתפלל מודה לקדוש ברוך הוא על שקבל תפלתו, וכעין זה כתב הטור (או"ח קיב): "אחרונות למה הן דומים? לעבד שקבל פרס מרבו שמשבח והולך לו".

אלא שהמתבונן ראה שמתוך שלוש הברכות האחרונות רק 'ברפת מוזים' ענינה הודאה. הרדב"ז מבאר (שו"ת ח"ח סי' טו) שאכן ברפת 'מוזים' היא עקרון של ברכות אחרונות, ושתי הברכות הנוספות - 'רצה' הנאמרת לפניה ו'שים שלום' הנאמרת לאחריה - נתקנו אגב ברפת 'מוזים' ונחשבות כחלק ממנה.

ואולם רש"י (ברכות שם ד"ה ונפטר) פרש את דברי חכמים: "אחרונות - דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו", שבסיום התפלה נוטל המתפלל רשות מהקדוש ברוך הוא ללכת. בספר הבתים (ספר מצוה פרק יג) הוסיף ובאר שכשעבד נפטר מרבו הוא כולל בדברי פרדתו את הדברים הנחוצים לו ביותר, ולכן נכללו בברכות האחרונות "הדברים היותר צריכים לישראל". וראה תוספות (ברכות שם ד"ה אל) שכתבו: "עקר ברכות אחרונות צרכי צבור הם".

השל"ה (מס' תמיד גר מצוה סא) והאליה רבה (קכד י) כתבו שברכות 'רצה', 'שים שלום' ו'שלום רב' [הנאמרת בערבית,

לנסחת בני אשכנז], ענינן בקשות ותפלות, ולכן יש לכוון בעניית אמן אחריהו 'אמת' ויהי רצון. וכך פסק בשלחן ערוך הרב' (שם ט). מדבריהם עולה שבעניית אמן על ברפת 'מוזים' שענינה שבח והודאה, יש לכוון רק 'אמת', וכך כתב להדיא ב'סוד ושרש העבודה' (שער ה פרק ד). ב'סדר נהורא השלם' פרט את פונת אמן על שלוש ברכות אלו: "אמת שתחזר קדשתך לציון, אך מבקש אני שתחזיר אותה במהרה בימינו"; "אמת שהטובות הם מצד שמך הגדול ושאינ נאה להודות אלא לך"; "אמת שמדתך לברך את ישראל בשלום, ויהי רצון שתברך אותנו בכל עת בשלומך".

ברפת פהנים

אחר כל אחד מפסוקי ברפת פהנים יש לענות אמן במשמעות של 'יהי רצון'.

מקורות ובאורים:

כך כתב השל"ה (מסכת תמיד אות ס). ואולם ראה לבוש (או"ח קכז ב) שכתב שאמן אחר ברפת פהנים "הוא לשון קיום ומחזיק שפאמן את הדבר שאומרים הפהנים". ומשמע מדבריו שיש לענות אמן אחר ברכות הפהנים במשמעות של אמת, וכפי שמכונים בעניית אמן אחר ברכות השבח. וראה בקבץ (עץ חיים "ח"ו עמ' רז) שיש מי שבאר דעת הלבוש על פי המבאר בספרי הקדמונים שברפת פהנים היא פעלה של השפעת שפע בהווה, ואינה בקשה.

המאירי (ברכות נה ב) מצין ששעת עניית אמן אחר ברפת פהנים היא השעה שהצבור מכונים בה ביותר, שכן כתב: "אם ראה חלום ואינו יורד לסוף ענינו אם טוב ואם רע, ונפשו נבוכה עליו, כוון את השעה שהצבור מכונים בה ביותר והוא... בשעה שהפהנים נושאים פניהם ועוניו הצבור אחריהם אמן בכונה יתרה..."

דועי אמונים

מדברי מרנן ורבנן על עניית אמן

הרב משה ברנדסדורפר אב"ד היכל הוראה ירושלים

ישפיעו על שומעי התוכחה, אולם בענין עניית אמן היה מוכיח מיד, כי היה הדבר בנפשו. והיה רגיל על לשונו כמו שהזכרנו לעיל שהיה שואל "פאר ואס הערט מען נישט קיין אמן" [מדוע אין שומעים עניית אמן].

ומעשה היה באשה אחת שבאה אל ביתו יחד עם בנה, ובאותה שעה אמרו"ר זצוק"ל סעד את לבו, ואמרו לה להמתין קמעא בחדר שבו המתינו השואלים עד שיסיים סעדתו. לאחר זמן, כאשר סים אמור"ר זצוק"ל את סעדתו וברך על המזון, אמרו לו שיש כאן אשה עם בנה שממתינה כבר זמן ארך. בשמעו זאת יצא ושאל את האשה מה רצונה, והשיבה לו שבקשתה כבר נתקיימה. שכיון שידעה שהרב נמצא פעת באמצע סעדתו, לכן הביאה את בנה שמתקרב לגיל בר מצוה, כדי שיענה אמן על ברפת הרב וגם ישמע כיצד צריך לברך ברפת המזון בקול.

הכותב וחותם ומברך ועונה אמן לכל הברכות שמברכים אתכם,

אל כבוד ראשי מנהלי הארגון הנכבד 'בני אמונים' שמזכים את הרבים בעמלם להודיע לאלפי ישראל מעלת וגדל ענין עניית אמן.

באתי בזה לחזק ולאמץ ידיהם בפעלם הנשגב במילין זעירין מה ששמעתי ומה שראיתי אצל אמור"ר מרן הקנה בשם ז"ע, ובראשם מה שנהג להקפיד ולומר תמיד את הברכות בקול רם באפן שכל העומדים במחצתו יוכלו לענות אמן אחר ברכותיו, וכאשר היו עוד אנשים שעמדו קצת ברחוק ממנו היה מגביה את קולו כדי שישמעו ויענו אמן על ברכתו.

אמור"ר זצוק"ל היה מחנך את בני ביתו להקפיד מאד ולענות אמן על כל ברכה ששומעים. אם היה שם לב שאחד הילדים או המוסבים היה טרוד במחשבותיו ולא ענה אמן בקול רם, מיד היה שואל ואומר: מדוע אינני שומע שעונים אמן? ובדבריו היו כלולות שתי תוכחות כאחת, ראשונה - שצריך לענות אמן, ושנית - שצריך לענות את האמן בקול רם.

וכך היה דרכו בקדש: כשאמר ברכות השחר בביתו נאווה קדש, היה קורא לבני ביתו אל תוך חדרו, כדי שישמעו אותו מברך ויענו אחריו אמן. בבחינת מה שאומרים בברפת המזון "בברכה שלמה וגאמר אמן", ואמר על זה הרה"ק בעל ה'דברי ישראל' ממוז'צ"ץ זצ"ל: מתי הברכה היא בשלמות? כשעונים אחריה אמן ('דברי ישראל' פרשת נח).

והנה על אף שבכל דבר אם היה צריך לעורר ולהוכיח היה עושה הכל במתינות וממתין על השעה הראויה שבה יוכל להוכיח, כדי שדבריו

תנאי קודם לעניית אמן פהלכתה הוא להשמיע את הברכה פראוי. פאשר אדם מברך בקול ואינו ממלמל את הברכה בחצי פה, מלבד הרוח של עצם אמירת הברכה פראוי, הוא אף מזכה בכך את זולתו במצוות ענית אמן הנשגבה. בפרק זה נביא מחרוזת אמרות ופנינים מגדולי הדורות המאירים את מעלת אמירת ברכה בקול.

גזלת האמן

מן הפסוק (תהלים קג א): "לדוד ברכי נפשי את ה' וכל קרבי [איברי הפנימיים] את שם קדשו", לומד רבי יהודה החסיד: "כשיברך להקדוש ברוך הוא צריך לברכו בקול רם, כי בקול רם כל הקרבים מתנועעים ונמשכים אחר הקול" (ספר חסידים תתכ).

מלבד החיוב לשתף את איבריו הפנימיים באמירת הברכה, מוסיף רבי יהודה החסיד ומביא (שם רנד) סבה נוספת המחייבת את האדם לברך בקול: בעת שאדם מברך בלחש, הוא לא רק נמנע מלזכות את השומעים בענית אמן, אלא יש בכך חטא ממשי, שכן הוא גוזל מהם את מצוות ענית אמן (הובאו דבריו ב'באור הלכה' קלט ו).

מעלתו של המברך בקול

רבי יצחק מוינה מביא בספרו 'אור זרוע' (ה"ב שבת מב ו) מעשה נורא המלמד על גדל שכרו של המברך ברכותיו בקול:

"ואני הפרתי יהודי אחד מוורמ"ש [וורמזא], והיו קורין אותו ר' בונים, והיה זקן וקובר מתים. ושמעתי אל נכון ואל האמת שפעם אחת השכים לבית הפנסת וראה אדם אחד יושב לפני בית הפנסת ובראשו כתר של עשבים שקורין 'צפל' [עשב בעל ריח טוב במיוחד], ונתפחד, כסבור שהוא שד. וקראו ואמר לו: 'וכי אינך פלוני שמת עתה, וקברתי?' ואמר לו: 'הן'. ואמר לו: 'היאך אתה באותו עולם?' ואמר לו: 'היטב עד מאד'. ואמר לו: 'מה זכיות יש לך? והלא אתה היית אדם כל דהו?' ואמר לו: 'רק באותו זכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הפנסת, בזכות זה הביאוני בגן עדן ומכבדים אותי! וזה לך הסימן שאני הוא המדבר אליה, כי תראה בית יד חלוקי שקרוע, שקרעת לי כשהלבשתי התכריכים. ושאל לו: 'מה זה שבראשך?' וענהו: 'הם עשבים שבגן עדן ששמתי בראשי כדי לבטל ריח רע מעלי של זה העולם'. כתבתני אני המכתב אלו הפעשים, כדי שיראה ירא שמים וישים אל לבו ויאמר שבחתי של הקדוש ברוך הוא בקול נעים ובכונה וזכה לגן עדן'."

כבוד מערכת וְכָל מְאִמְנִים,
מה יקר בעיני גליונכם הנכבד והנחמד, המעורר ומחזק להקפיד על דבר יקר ונעלה עד מאד, ובו אף דבורים רבים ונפלאים על אודות השכר העצום המבטח למקפידים על מצוה זו.

ידועים דברי חז"ל (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן". מדבריהם עולה שענית אמן היא המפתח לגן עדן. ואף שלמראית עין נראית היא מצוה קלה, אבל כבר אמרו חכמים (אבות ב א): "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרו של מצוה".

עלה ברעיוני רמז יפה המלמד על שכרו של העונה אמן בגן עדן. במסכת תענית (כה ב) מובא שבגן עדן יש נהרות של שמן אפרסמון ["משחא דאפרסמון"]. והנה המלה 'אפרסמון' מרכבת מהמלים 'פרס אמן', ויש בכך רמז לגדל השכר שאזכה לו בגן עדן, מי שמקפיד על ענית אמן.

בברכה,

איתמר גינצבורג

בני ברק

נתן לשלח מכתבים לפקס

08-9746102 מסמפרו

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

שערי גן עדן

מעלת ענית אמן במשנת בעל ההלולא

צינו של המגלה עמקות בבית החיים הישן בקראקא

ה'מגלה עמקות'

י"ג באב שצ"ג

רבי נתן נטע שפירא נולד בשנת ש"ה לאביו רבי שלמה. כבר בימי נעוריו נודע שמו כעלוי בעל זכרון מפלא השולט בכל התורה כלה.

בהגיעו לפרקו נשא את בתו של הגביר, רבי משה רבי יעקל'ס מקראקא (אחיו של רבי איזיק רבי יעקל'ס). חותנו ספק את כל צרכיו ואף בנה עבורו בית פנסת מיוחד בקראקא. בשנת שצ"ג החל לכהן בקראקא כראש ישיבה ודרשן.

הוד של קדשה אפף את רבי נתן כבר בצעירותו, ובהקדמת בנו רבי שלמה לספרו 'מגלה עמקות' כתב שזכה לגלוי אליהו. כה מפורסם היה הדבר, עד שנוחקק על מצבתו: "פה נטמן איש אלקי קדוש מן הקדמונים, מגלה עמקות רזין ומטמונים, הוא שאומרים עליו שדבר אתו אליהו פנים אל פנים".

רבי נתן חבר חבר מיוחד ובו פרש במאתים חמשים ושנים אפנים את הפסוקים הראשונים בפרשת ואתחנן המתארים את תפלת משה להכנס לארץ ונפלא שיום הסתלקותו חל באותו שביע שקורים בו פרשת ואתחנן ושכה טרח לפרשהו. כמו כן חבר ספר המפרש באלף אפנים את אות 'אלף זעירא הכתובה בראש ספר ויקרא, אך לא זכינו לאורו. ברבות השנים נדפס גם חבורו 'מגלה עמקות' על התורה, ומגלה עמקות - באור רחב על ר"ף, ר"ן ונמוקי יוסף.

נפטר ב"ג באב שצ"ג, ומנוחתו כבוד בבית העלמין העתיק בקראקא.

ענית אמן משרישה אמונה

ה'מגלה עמקות' (פר' האיגו) כותב כי ענית אמן משרישה אמונה בלב האדם: הפתוח פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים". ודרשו חכמים (זהר וילך רפה ב, וראה שבת קיט ב): "אל תקרא אמונים [מלשון אמונה] אלא אמונים [מלשון אמן]". התורה כתבה 'אמונים' ואנו קוראים 'אמונים' לפי שהאמונה והאמן אחת היא, כי עקר אמונה נתלה בענית אמן, וה'אמונים' תלויים ב'אמונים'.

ענית אמן משתיקה

את המקטרגים

עוד כתב: על ידי ענית אמן משתיקים את כל המקטרגים, וזכות ענית אמן היא שעמדה ליעקב שלא הצליח שרו של עשו להזיקו (מגלה עמקות וישלח, וישב אפן לב).

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יא מנחם אב תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 7:04 תל-אביב: 7:19 חיפה: 7:11 מוצאי שבת: ירושלים: 8:19 תל-אביב: 8:21 חיפה: 8:22 ר"ת: 8:56

פרשת ואתחנן

כיבוד אב ואם

"תזהרו מאוד בכבודה..."

בצוואתו המופלאה שהשאיר אחריו הגאון רבי חיים חייקל מילצקי זצ"ל, ישנן חמישים ושלוש הוראות שכתב לבניו לקיים לאחר מותו. הדבר הראשון אותו מזכיר בצוואתו הוא על כיבוד אמו, וכך כתב:

"מי כמכם יודעים, עד כמה מסרה אמכם היקרה תחיל את נפשה להצילני מרדת שחת ולהקל מעלי את מכאובי ויסורי, עד שהיא בעצמה נחלתה מרוב בכיות ועבודה שטיפלה בי. וחוף מזה אתם יודעים את מדותיה התרומיות ואת מדת ההטבה שלה.

ולכן תזהרו מאוד בכבודה, ואם תכבדה נחשב לכם כאילו קיימתם כיבוד אב ואם ביחד. ומאוד אקפיד על זה אם לא תדעו ח"ו איך להתנהג איתה ולכבדה בתור אם כזו, אם מסורה ומצויינת, אלמנה מרת נפש... אל תהינו לבקר את קברי אפילו בעת צרה רח"ל, אם תדעו שלא קיימתם דברים אלו."

"אם יפול איזה דבר ביניכם, תכריע האמא תחיל. דעתה תהיה תמיד אצלכם כמו דעתם של בית דין הגדול..."

קונטרס הולכי נתיבות

"בזיון דוחה כיבוד..."

מעשה בזוג שהתגרש והילד גדל אצל אמו. כאשר הגיע לפרקו השיאה אותו אמו ונולד לו בן בכור. ביקש הבן להזמין את הריו לפדיון הבן, אבל האם הודיעה נחרצות: "האב התנכר אליך ואני גידלתי אותך. אם תזמין את אביך, לא אבוא!"

התלבט הבן מה יעשה? אמנם אמרו חז"ל (קידושין לא.) שכבוד אביו קודם לכבוד אמו, אבל כשנתגרשו חיובם שווה ורשאי לכאורה להעדיף כבוד אמו על כבוד אביו.

שאל את הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, והשיב ששאלה זו צריך להפנות להגרי"ש אלישיב זצ"ל, נסע לירושלים והציע שאלתו לפני הרב אלישיב.

השיב לו הרב אלישיב מיניה וביה: אמנם הגמרא אומרת שלענין כיבוד שניהם שוים, אבל שלא להזמין אב לפדיון הבן הרי זה בזיון, וכבוד האם ודאי לא דוחה בזיון האב! א"כ עליך להזמין את שניהם והאם תחליט האם לבוא או לא!"

ישא ברכה

מצוה חמורה זו של כיבוד אב ואם, נלמדת מהפסוק: "כבד את אביך ואת אמך כאשר ציוך ה' אלוקיך למען יאריכון ימיך ולמען יטב לך" (פרק ה-טז)!

ואמרו חז"ל: כיבוד אב ואם הוא אחד מן הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, דכתיב ביה למען יאריכון ימיך ולמען יטב לך (קידושין מ.).

כתב הרמב"ם (פ"ו מממרים ה"ז): "עד היכן הוא כיבוד אב ואם? אפילו נטלו כיס של זהובים שלו והשליכו בפניו לים, לא יכלימם ולא יצער בפניהם ולא יקעוס כנגדם, אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק. ועד היכן מוראן? אפילו היה לובש בגד חמודות ויושב בראש בפני הקהל, ובאו אביו ואמו וקרעו בגדיו והכוחו בראשו וירקו בפניו, לא יכלימם אלא ישתוק וירא ויפחד ממלך מלכי המלכים שציווהו בכך וכו'."

שח הגרי"ש זילברשטיין שליט"א: בשיעור שמסרתי לפני רופאים, נשאלתי: עד היכן כיבוד אב ואם? עד כמה צריך אדם להקריב מעצמו למען כבוד הוריו?

השאלה נסובה על הורים שדעתם נטרפה עליהם והם גורמים לבניהם צרות צרורות, מטרידים אותם בצורה חמורה עד כדי כך שהילדים כבר לא מסוגלים יותר לסבול את הצער. הרופאים התעניינו לדעת עד כמה צריך הבן להקריב למען הוריו.

כשהציג הרב זילברשטיין את השאלה לפני "אחד מגדולי ההוראה שבדור", השיב לו, שחיובו של הבן למען אביו, הוא בדיוק באותה מדה שהיה מקריב למען בניו הוא. כמה שהורים היו מוכנים להתמסר למען ילדיהם, כך באותה מדה הם צריכים להקריב למען ההורים שלהם. הנימוק לכך שהרי הקב"ה ציוה אותנו על כיבוד הורים מצד הכרת הטוב שחייבים להם.

ואולם הגרי"ש אלישיב זצ"ל דחה את הסברה הזו וטען שהאמת היא שחובתו של הבן היא מעבר לכך, וכפי ששמעו מלשון הרמב"ם "עד היכן שכוחו של הבן מגיע" דהיינו כפי מה שכוחותיו מאפשרים לו לסבול.

הוסיף הרב זילברשטיין: יש לציין שהגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל שזכה לאריכות ימים מופלגת מתוך כבוד עצום עד שקיבל סמכות לדון כשופט בבית המשפט העליון בתורכיה וכו', נשאל פעם ע"י תלמידיו במה האריך ימים? ענה רבי חיים ברשימה של עשרות דברים ואחד מהם: "מי שמטפל בהוריו למרות שהם שוטים וכבדים."

עלון "איש לרעהו" פרשת ואתחנן הוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה והצדקנית

מרת חיה פריימן ע"ה בת הרה"ח ר' יהושע מרדכי זצ"ל

שיום היאהרעייט חל ביום יד' מנחם אב

ת.נ.צ.ב.ה.

לזוטר ולהתפשר עם הזולת [בעניני ממוזן] אף לפני משורת הדין !

נלמד מהפסוק: "ועשיית הישר והטוב בעיני ה'" (פרק ו-יח)

וכתב רש"י: הישר והטוב - זו פשרה לפני משורת הדין. **עכ"ל.** והרמב"ן כתב: וזה ענין גדול, לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל הנהגות האדם עם שכניו ורעיו וכל משאו ומתנו ותיקוני הישוב והמדינות כולם. אבל אחרי שהזכיר מהם הרבה, כגון "לא תלך רכיל, לא תקום"... וכיוצא בזה, חזר לומר בדרך כלל שיעשה הטוב והישר בכל דבר; עד שיכנס בזה הפשרה ולפנים משורת הדין, וכגון מה שהזכירו ב'דינא דבר מצרא' (בבא מציעא קח.).

אמרו חז"ל (בבא מציעא ל:): לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהן על דין תורה ולא עשו לפני משורת הדין, ותמוה: הלא היו בוודאי עבירות נוספות שעברו [כמו שמפרשים חז"ל במקום אחר] וכיצד זה מייחסים חז"ל את סיבת החורבן לענין זה?!

וביאר הגאון רבי זלמל'ה מוולוז'ין זצ"ל (בתולדות אדם): באמת נכון הדבר שעברו ישראל על עבירות חמורות. אולם כל עוד שהיו מעבירים על מדותיהם ונוהגים עם חבריהם לפני משורת הדין, גם הקב"ה היה נוהג כך עמם, מדה כנגד מדה, והעביר על פשעיהם. ברם כאשר העמידו עניניהם על דין תורה ולא וייתרו, הרי גם ה' נהג כך עמם ונפרע מהם על כל עוונותיהם ונחרבה ירושלים.

כ"ק האדמו"ר מבאבוב זצ"ל מצא רמז לכך [שהחורבן תלוי בזה] בפסוק "צדק צדק תרדוף - למען תחיה וירשת את הארץ" (הובאו דבריו בקובץ כרם שלמה - תשנ"ג) דכיון שמוכח בגמרא (ב"מ פג.) שכדי לצאת ידי שמים לפני משורת הדין, צריך האדם לשלם אפילו שני פעמים, הוא זה שאמר הכתוב "צדק צדק" בכפל לשון, להורות, שבשביל "לפנים משורת הדין" תרדוף "צדק" אף שני פעמים, ועל ידי זה תזכה ל"ירשת את הארץ", שלא תחרב חלילה.

בענין עשיית הפשרה לפני משורת הדין, אמרו חז"ל (סנהדרין ו:): מצוה לבצוע שנאמר (זכריה ח-טז) "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם, ומבארת הגמרא: איזה משפט שיש בו שלום? הוי אומר זה ביצוע [=פשרה]. והיינו, שיש כאן גם משפט - הוא החלק הקרוב לדין התורה, ויש כאן גם שלום - שלא מיצו את הדין לגמרי בחינת "יקוב הדין את ההר" אלא התפשרו ביניהם... וכן נפסק בשו"ע (חור"מ סי' יב-ב).

ולכאורה תמוה ולא מובן: היאך שייך לעשות פשרה בממוזן, וכגון שראובן תובע בשטר חוב את שמעון שיפרע לו את חובו. פשיטא ששמעון צריך לשלם את כל חובו, וכי יפחיתו הבית דין מחובו מטעם פשרה?!

וביאר הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל בטוב טעם (בספרו חוט שני) ד"פשרה" היינו כשהדין לפנינו אינו מפורש בשו"ע, ויש להסתפק אם דומה לדין אחד המבואר בשו"ע לפטור, או שדומה לדין שני המבואר שם לחיוב. או באופן שהדין שנוי במחלוקת הפוסקים ולא ברור כמאן הלכתא, שאז צריך הדין להבין כפי דעתו אם לפטור או לחיוב, ואין לדין אלא מה שענינו רואות.

ואולם, מכיון ששני הבעלי דין טוענים טענות שיש בהם ממש, שראוי להסתפק מחמתם. רשאי הדין לא לפסוק את הדין לצד אחד אלא לפשר, כיון שאם יפסוק בלא פשרה, לא יהיה שלום במשפט מחמת שהשני סבור שהצדק איתו, ובזה אמרה תורה שמצוה לבצוע ולא לפסוק את הדין שיקוב את ההר.

אכן כשהדין מפורש להדיא בשו"ע, אסור לפסוק אחרת כדי לעשות פשרה, כגון שהזיק כלי של חברו בבית חברו ואח"כ נשרף הבית, דלפי הנראה, גם בלי שהיה מזיקו היה החפץ נשרף, מכל מקום כיון שפשוט וברור שבדיני נזיקין חייב לשלם. אין כל סיבה צדדית מהווה הצדקה לפשרה.

"ועשיית הישר והטוב" לטובת מי...

מעשה באלמנה שהיתה גרה בדירה גדולה בת ארבעה חדרים. היא החליטה להשכיר שני חדרים ולהשאיר לעצמה את השניים האחרים. הגיע אברך בעל משפחה גדולה ונשא ונתן עמה שהוא ישכור ממנה את שני החדרים וכבר השתוו על המחיר.

באחד הימים, שמע חתן שעמד להנשא, כי האלמנה מוכנה להשכיר שני חדרים, הלך אליה ודיבר עמה שתשכיר לו את שני החדרים וגם הוא השתווה עמה על המחיר, ועדיין לא סגרו את הקנין.

והנה נודע לאברך בעל המשפחה הגדולה שהחתן דגן נכנס באמצע ורוצה לשכור את שני החדרים. התלונן הלה כנגד החתן וטען עליו שנקרא "רשע" כי הרי יש כאן "עני המהפך בחררה" [כמבואר בגמרא קידושין נט. עיי"ש].

ואמנם האלמנה מצידה, העדיפה להשכיר את שני החדרים לחתן ולא למשפחה הגדולה, מפני שחששה מהרעש הגדול שיגרם לה אם תשכיר למשפחה.

מעשה זה הוגש לבירור לפתחו של הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל ומתייחס לכך בספרו (הליכות ישראל סימן מה) וכך כתב: "נשאלתי על זה ופסקתי שאין בזה דין "עני המהפך בחררה". כי כשם שאנו מחוייבים לשמור על זכויותיו של "המהפך", בשכירת החדרים, כך אנו מחוייבים לעמוד על זכויות האלמנה משום "ועשיית הישר והטוב", והרי לאלמנה נוח יותר להשכיר לחתן.

ואולם הוסיף הרב גרוסמן: "אחר זמן ביקרתי אצל החזן איש וסיפרתי לו את המעשה ואת הפסק, אמר לי החזן איש שמצד הסברא אני צודק, אבל צריכים בכל זאת לעיין בשות"ם שנושאים ונותנים בענין זה. שאלתי אותו: "למה לי קרא סברה היא?" והשיב לי: אם הפוסקים פוסקים אחרת מהסברה שלך, נמצא שדעתם היא הדרך של "ועשיית הישר והטוב".

הלמות עמלים

"לפנים משורת הדין"...

פעם אירע שאחד מבניו של הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל, בהיותו ילד קטן הזיק חפץ. מיד ניגש רבי משה לבעליו של החפץ והודיעו שברצונו לשלם לו על ההפסד שעשה בנו הקטן.

תמה האיש: הרי עפ"י דין תורה אין לאב כל חיוב לשלם עבור הזק בנו הקטן כדתנו (ב"ק פז) "חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה הם שחבלו באחרים פטורים". יוצא שאין כל אחריות על האב בהזק ילדיו.

הסביר לו רבי משה, כי למרות זאת רוצה לשלם, שכן יש שיטה בראשונים שאם הגדיל הקטן חייב לשלם, וחושש, שעד אז הוא בוודאי ישכח מזה. על כן, לפני משורת הדין, ברצונו לשלם עתה בשביל בנו.

והאיש משה

"זכות הויתור גדולה יותר"...

פעם התכונן הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל לעבור לפני התיבה כש"צ, ביום היארצייט של אביו, ואז נודע לו שבבית הכנסת נמצא יהודי שיש לו יארצייט לבתו וגם הוא רוצה להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש. למרות שעפ"י ההלכה, אבל על האב קודם לאבל על הבת.

רבי ישראל הרגיש שאותו יהודי מצטער מאוד. לא היסס ויותר על זכותו בשביל אותו יהודי. כשהקהל תמה על כך, הסביר להם רבי ישראל שהזכות הזו שיותר וגמל חסד עם אדם מישראל גדולה היא יותר מזכות הקדיש שהיה אומר לעילוי נשמת אביו...

המאה"ג

הזוהרנו שלא לפגוע בכבודם של תלמידי חכמים !

נלמד מהפסוק: "את ה' אלוקיך תירא" (פרק ו-ג)

ואמרו חז"ל: שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתין שבתורה, כיוון שהגיע ל"את ה' אלוקיך תירא" פירש... עד שבא רבי עקיבא ולימד: "את ה' אלוקיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים (פסחים כב: ב"ק מא. קידושין נז.). וכתב בעל הטורים: "תירא" בגימטריה "תלמידי חכמים". ואמרו חז"ל (סנהדרין צט:): מיהו אפיקורס? זה המבזה תלמיד חכם. והמבזה תלמיד חכם הריהו מבזה דבר ה' ואין לו חלק לעולם הבא. וכן אמרו חז"ל (שבת קיט.): לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים.

הבאנו דברי חז"ל שחורבן ירושלים היתה בעוון שביזו בה תלמידי חכמים. ובגמרא (עירובין כא:): אמרו חז"ל שהמלעיג והמתלוצץ על דברי חכמים נידון בצואה רותחת.

ומוסיף הש"ה הק' (בשער האותיות), שמטעם זה, האומר על איזה אמרה המוזכרת בגמרא או ברש"י או באחד הראשונים ואומר דבר רחוק הוא זה ואילו הייתי אני אומר דבר זה היו משחקים עלי, בדברים אלו עושה עבירה גדולה, ולפי ששמעתי מדברים כן, על כן הנני מזהיר על זה באלף אזהרות.

ורבי יהושע שאמר פעם אחת בושני מדברכם בית שמאי, נתחרט והושחרו שיניו מפני התעניות, והכלל הוא כפי שדרשו חז"ל, "כי לא דבר ריק הוא מכס" - אם הוא ריק, הוא מכס, כי כל דבריהם הם אמת וישר ובטוב טעם ודעת, רק יד שכלנו קצרה. עכ"ד.

בקץ תשכ"א אירע מעשה נורא שכל עולם התורה געש ורעש, כאשר אדם פגע בכבוד גדולי התורה ומדת הדין פגעה בו בכל חומרתה והכל התערורו והתרגשו ממראה עיניהם. אמר אז המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל את הדברים הבאים:

"נראה שהכל מרגישים שהנפטר ענש על העזתו שעבר בשאט נפש על אזהרת המשנה "והוי זהיר בגחלתן שלא תכה"..." אבל עלינו ליזכר שזו במשנה: "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך" ובהוראה השניה: "ואל תהי נוח לכעוס". ובהוראה השלישית: "ושב יום אחד לפני מיתתך". ובהוראה הרביעית: "הוי מתחמם כנגד אורן של חכמים"!

האם מאמינים בדברי חכמים רק לשליש ולרביעי, חלילה" - שאל המשגיח - "או רק לענין אחרים ולא לגבי עצמינו?!"

אומרים חז"ל בגמרא (שבת כג:): דרחים רבנן [=האזהב תלמידי חכמים] הוו ליה בניו רבנן וכו' דדחיל מרבנן [=ירא מהם] הוא גופא הוי צורבא מרבנן.

וטעון ביאור: מדוע משבחים חז"ל את הירא מתלמידי חכמים יותר ממי שאוהבו, הרי לומדים יראת ת"ח מיראת ה' והרי מי שאוהב את הקב"ה חשוב יותר ממי שירא ממנו (יראת העונש)?

השיב על כך הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל: הטעם שהאזהב את הקב"ה גדול יותר ממי שירא ממנו, הוא משום שהפחד והיראה אמורים להיות כדבר פשוט וטבעי אצל האדם ביראתו את מדת הדין השולטת בעולם, ואם כן, אין זו מעלה יתירה לירא את האלוקים, ולכן מי שהגיע לדרגת "אוהב ה'" הוא האדם השלם.

לא כן הדבר ביחס לתלמיד חכם, אותו קל לאהוב יותר מאשר לירא ממנו, שכן מעלתו הנשגבה והדרגות שזוכה להם מגבירות באופן טבעי אהבה והערכה אליו כשמראה כיצד מתגבר הוא על כל הבל העולם הזה. ומכיון שכך, נמצא שעיקר עבודתו להכיר שיש לירא ממנו שנשיכתו נשיכת שועל וכו' ולכן גדול כוחו של הירא מתלמיד חכם יותר מהאזהב.

"כדי לשמור על כבוד התורה"...

כאשר נתמנה בנו הצעיר של החתם סופר, הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל, לרבה של קראקא שהייתה עיר ואם בישראל, היו כמה אנשים נכבדים, מטובי למדניה של העיר, שעירערו על שנמסרה לידו רבנות גדולה ומפוארת כזו. והתכוונו שכאשר יכנס הרב לדרוש את דרשת ההכתרה, כנהוג, יקיפוהו בחבלי קושיות ויפרכו את דבריו.

והנה מיד כשנכנס רבי שמעון, הבין כוונתם. אזר עוז וסיפר להם את המעשה הבא שאירע עמו. וכך סיפר:

מעשה ברשע אחד שהתחצף נגד אביו החת"ס. נטלו אביו ומסר לו שם קדוש ושלחו אל עבר אותו רשע. ואכן מיד כשניגש אליו ואמר את השם הלו, כרע הלה ונפל מת ארצה.

כאן הרעים רבי שמעון בקולו ואמר: "דעו לכם רבותי שהשם הזה שנמסר לי בשעתו עדיין שמור עמדי בזכרוני, ובטוחני שלא נמסר לי רק לאותה שעה ולמקרה ההוא, אלא מוכן הוא בידי לכשאצטרך לכך. לכן אני מודיעכם, שמי שמתכוון להקשות לשם שמים וכדרכה של תורה אזי ינוח לו. אבל זה שכוונתו לקנטרני, ידע שאוכל להשתמש בשם הקודש כדי לשמור על כבוד התורה שאתם מבקשים לחללה"...

פחד גדול נפל על הקהל לשמע הדברים והכל נדמו לפניו בכבוד ובמורא, והחל להנהיג את עדתו ביד רמה. !

משחת שמן

הזוהרו בגחלתן...

סיפר הגר"א גנחובסקי זצ"ל מעשה נורא שראה בשו"ת רבי יצחק בן עמנואל מלאטאש זצ"ל (שהיה בזמן הבית יוסף) וכך היה מעשה:

בעירו היה אדם אחד שנשא את בת חלוצתו שהיא אסורה עליו מדברי סופרים. הורה לו רבי יצחק שיגרשנה, אבל הלה לא ציית לדבריו. שלח רבי יצחק מכתב לבעל הבית יוסף שיכתוב לו מכתב בו יורה לו שיגרשנה.

כתב לו הבית יוסף מכתב בו הוא מבקש מאותו אדם שלמען כבוד התורה והמצוה עליו לגרשה. אך הלה עמד בסרובו. שוב שלח הבית יוסף מכתב והפעם בשם המבי"ט והאלשיך הק' ועוד מרבני צפת, שהורו לו לגרשה. אך גם להם סירב.

הוסיף הבית יוסף ושלח מכתב נוסף בו הוא מזהירו לקיים דבריו. אך גם זה לא הועיל. בפעם הרביעית שלח לו הבית יוסף שהוא מזהירו שאם לא יגרשנה בתוך שלושה ימים רעה תהיה אחריתו. אבל הלה עמד במרדו ולא אבה לשמוע. תוך זמן קצר מת הלה במיתה מבוזה רח"ל..

אגן הסהר

"מסופקני אם הבית יחזיק מעמד"...

בדרכו לארץ ישראל הזדמן הבבא סאלי זצ"ל לאלג'יר. שם נערכה סעודה גדולה לכבוד האורח הקדוש. כטוב לב המשתתפים במשקה, קם אחד ונשא דברים, בתוכם אמר דברי גנאי כנגד אחד הצדיקים.

כששמע הבבא סאלי את דבריו נחרד וזעק: "איך יתכן שכך מדברים על צדיק ומבזים אותו". הוא קיצר את הסעודה ברך ברכת המזון והזדרז לעזוב את המקום, לא לפני שהתבטא: "מסופקני אם בית כזה שדיברו בו לשון הרע על צדיק, יחזיק מעמד..."

והנה כעבור שלושה חדשים נחרדו העוברים ברחוב לראות, כיצד אותו בית מתמוטט ונהרס ללא כל סיבה הנראית לעין. רק בנס לא אירעו בס"ד פגיעות בנפש בקריסת הבית..

תולדות הבבא סאלי

זמי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מידות מחושלות / סיפור תשיעי למבצע הסיפורים

ערך הקמח עולה. שווה יותר מזהב... פרוסת לחם? חתיכת חיים!

רבי שמואל זילברמן, בחכמתו וכישוריו הצליח לאגור עוד לפני פרוץ הרעב כמות נכבדה של קמח. אם-כי קשה לחיות על קמח ומים בלבד, אבל את סכנת המוות זה כבר סילק מעל משפחתו. קצת מנוחת הנפש, לדעת שבקמח - ברוך השם - אין לנו מחסור.

ובאותם ימים נקראים תושבי שכונת מגוריו, 'שערי-חסד', לאסיפה דחופה בבית הכנסת בה מעוררים את הציבור אודות משפחות שעומדות בסכנת רעב - הצילו!

רבי שמואל לא מהסס. תורם שק ענק, מלא וגדוש בקמח. לא ייתכן שמשפחה פלונית ואלמונית תתייטר בהרפת רעב. אבל רגע! "חייך קודמין" - לא? מי יודע מתי ישתפר המצב! ומה עם השעבוד-כתובה לזון ולפרנס את האשה? והילדים? ואם המצור יימשך עוד הרבה זמן?

ברגעים אלו קל מאוד להגיע למסקנה שהדבר בכלל אסור. רצון החיים הוא הרצון החזק ביותר בעולם, והוא משתלט בקלות על האדם ומחליט בשבילו הכל. לתרום את הקמח? מה פתאום! היעלה על הדעת? הקמח מסנוור יותר מזהב ויהלומים, אבל רבי שמואל לא מסתנור:

דלת הבית ברח' כהנוב 40 נפתחת, ורבי שמואל גורר החוצה את מטמון הקמח שלו - הישר לידי גבאי הצדקה...

* * *

טוב. אין קמח, אבל לפחות שמחה וסיפוק על קיום המצווה תוך כדי התגברות על-טבעית יש!

לא. מסתבר שגם זה לא כל-כך פשוט.

לימים יכה רבי שמואל "על חטא": אוי, בבית נשארה אז צנצנת ריבה, **הכיצד לא תרמתי גם אותה?** הייתכן שאצלי בבית ליקקו ריבה מתוקה בשעה שבבתים אחרים סבלו מרעב?

וכאשר, לימים, לקה במחלת הסוכרת ידע להצביע מדוע זה קרה: בגלל הריבה המתוקה שלא תרמתי "על חטא שחטאתי בעודף מתיקות - נענשתי בעודף מתיקות".

מסתבר אם-כן שהרבה לפני הצלחתו ההרואית בשתיקה מול אותו רופא עם הסט'ר'ים, הוא "התאמן" רבות בבין אדם לחבירו. הוא הגיע לנסיון "מחושל".

החולה, בן ה-70, שכב במיטתו בבית החולים.

זה מקרוב עבר ניתוח לשיפור ראייתו, אך האם הניתוח הצליח? לא ברור.

יתירה מכך: לאחר שחלה התדרדרות בראייתו, הוחלט לנתח את העין הטובה יותר, על מנת להציל אותה. שלכל הפחות עין אחת תהיה תקינה. אך מה קרה בפועל?

עודו מתאושש מהניתוח נכנס המנתח לחדר מלווה בקבוצת סטודנטים שלומדים רפואה - סט'ר'ים. הרופא מצטדק באוזני החולה שעדיין לא ברור האם הניתוח הצליח - ובלשונו: "ימים ידברו".

תוך-כדי-דיבור מסתובב הרופא לסטודנטים ומסביר להם באנגלית, מהי סיבת הכישלון שגרמה לחולה את איבוד הראייה לצמיתות. הוא מדבר "חופשי", מה איכפת לו? אין סיכוי שהחולה יבין. "חרדי-ירושלמי" עם זקן לבן, מנין לו לדעת אנגלית...

"באותה שעה" שחזר לימים החולה רבי שמואל זילברמן - שידע היטב אנגלית! - "הייתי יכול לפלוט באוזני הרופא משפט קצר באנגלית ולהעמיד אותו על מקומו - אבל שתקתי..."

הבן-אדם קולט שהוא הפך לסגי-נהור!

הבן-אדם מבחין שהרופא מודע לנזק של הניתוח שהוא עשה אבל הוא מסתיר זאת ממנו!

הרופא מסתודד עליו מאחורי גבו...

מה יותר מתבקש מאשר לפרוק עליו מעט מההלם, התדהמה, הכאב, העוולה...

בני-ירושלים, שעדיין זוכרים את רבי שמואל הסגי-נהור נשען על בן-לווייתו בצעידתו ברחוב, בוודאי יודעים להעריך את השתיקה שלו באותה שעה גורלית...

* * *

עשרות שנים לאחור:

שנת תש"ח - ירושלים במצור.

הערבים משתלטים על הדרכים העולות ירושלימה, מונעים הכנסת מוצרי-מזון לעיר. ירושלים אף פעם לא הייתה משופעת במזון, אבל המצב הפעם התחיל להזכיר את הרעב ששרר בעיר בתקופת מלחמת העולם הראשונה אז רבו חללי רעב בעיר - כפשוטו ממש.

הזוכה התשיעי: הרב מאיר זילברמן, מודיעין-עילית.

הזוכה הוא הזוכה התשיעי במבצע פרסים לעידוד וטיפוח מדות טובות. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור מעניין ולא שיגרתית על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון: "מכון אהבת אמת" רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242410 או פקס: 077-7671812 או אימייל: haemesemes@gmail.com

שתיים עשרה סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח(!) הסיפורים שיתקבלו יטופלו רק בתנאים הבאים:

- 1) אורך הסיפור בין 200-500 מילים (בעברית), בכתב יד ברור וקריא. (ועדיף מודפס במחשב).
 - 2) על השולח לרשום שמו, כתובתו המדוייקת ומס' טלפון.
 - 3) למכון שמורה הזכות, לפרסם את כל הסיפורים שישלחו, והרי הם רכוש המכון, (מלבד בהוראה אחרת מהשולח) ורק 20 סיפורים יזכו לפרס.
 - 4) למכון אהבת אמת שמורה הזכות, לערוך ולעבד את הסיפור לפי מדת הצורך.
 - 5) למותר לציין כי על שולח סיפור האחריות לבדוק שהסיפור לא פורסם בספר או בכתב עת ואין עליו "זכויות יוצרים".
- בע"ה בשבועות הקרובים נמשיך לפרסם את הסיפורים והזוכים הבאים.

מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

{ אז נדברו }

פרשת ואתחנן תשפ"ג | לסדר: "ואתם הדברים בה אלוקים חיים כולכם היום..." | גליון מספר: 613

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם
בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

האם לקרא בתשעה באב סיפורים על השואה...???

אם תשים לב יום תשעה באב, בין הייתר הוא גם עיסקת חבילה למכלול של כל הצרות שעברו על כלל ישראל לאורך כל הדורות... בקינות על בית המקדש, על הדרך מקוננים גם על הריגת הצדיקים והרוגי מלכות... ועל כל הפוגרומים והצרות שעברו על ישראל במשך כל הגלויות וגם על השואה... בקיצור: תשעה באב זה "יום הפורענות הכללי..."

תכל'ס: **כלפי מה הדברים אמורים?** המשגיח הרב וולבה היה רגיל לומר שתשעה באב נועד בין הייתר לתת לנו תזכורת שנתית שיש כזה מושג שנקרא **מידת הדין!!!** ברגע הראשון ששמעתי את המשפט הזה לא הבנתי מה הוא בא לומר... להזכיר לנו שיש מידת הדין?? מי חשב אחרת?? אבל עם הזמן התחלתי להבין... והיום אני כבר מבין מצוין...

הרי כך: אם תשים לב: לאורך כל הדרך יש לנו נטיה לעטוף כל דבר בצמר גפן... לצבוע את היהדות בורוד שהכל בנעימות... והכל בשמחה... והכל ורוד... וכמובן שהכל בגלל שהדור שלנו כ"כ חלש וכו' וכו'... תכל'ס... קיום המצוות צריך להגיע ממקום של התחברות... של אהבה... של רוממות... אין עונשים... אין מלקות... אין ארבע מיתות בין דין... אין גהינם... עזוב... זה שייך לדורות הקודמים... אצלנו הכל צריך להיות ורוד ונעים... לא צריך להגיע רחוק... קח לדוגמא את המאמר חז"ל "משנכנס אב ממעטין בשמחה!!!!" אתה יודע כמה וורטים אני לבד מכיר על המימרא הזו... כל מיני פשעטלאך... שהמכנה המשותף בין כולם ש... שבשורה התחתונה המסר הוא שאדרבה... צריך דווקא להרבות בשמחה בימים האלו... מכיר את זה?? (אגב: אין בכוונתי לזלזל ולהתעלם מקיומם של הוורטים האלו... סו"ס חלק מהוורטים האלו יסודתם בהררי קודש... סו"ס ישנם יהודים שבאמת לא כשירים לעולם רגשי... וכאן מגיע הצדיק שתפקידו להרעיף... טללי נוחם ולהרגיע גם בימים הקשים ביותר שהכל בסדר... זה כמו של"ע יושבים שבעה ונוהגים מנהגי אבלות... ולבאל שחייב במצוות אסור לו לצאת לטיול במשך שנה שלימה... וזה לא סתירה שכשמדובר ביתום בן השש... לא רק שהוא יוצא לטיול!! אלא בעיצומם של ימי השבעה לוקחים אותו לטיול הכי גדול... כי נעבאך... הוא יתום... צריך הכי לדאוג לו שלא ידע מצער... על אותו משקל: משנכנס אב ממעטים בשמחה... מתאבלים על בית המקדש... אבל מה יהיה עם היהודי הפשוט שבקושי שורד את היהדות?? פה יהיה את הצדיק שירגיע אותו... תמשיך להיות בשמחה... העיקר תשאר פה... אל תאבד לאבא שבשמים...) במילים אחרות: **רק אל תגיד לי שיש מידת הדין!!** אני לא כשיר ולא בשל לשמוע שיש פה בוס קשוח שלפעמים דופק על השלחן וזה עלול להיות מסוכן!! ובינינו... אני בעד!!! אני בעד כל הוורטים העליזים האלו... אני בעד שהכל יהיה בכיף... כל היום ריקודים... אני אוהב אורה קלילה... אבל מה נעשה שאנחנו רחוקים בסה"כ שמונים שנה מהשואה... (וכשאני נולדתי זה היה קצת פחות... וכשאבא שלי נולד זה היה בסה"כ עשר שנים אחרי השואה) והשואה זה משהו שקרה!!!! וזה היה נורא!! איום ונורא!! היה שם המון המון מידת הדין!!!!

אז הנה!!! לכל אלו שמנסים בכל דרך להתחמק מהמושג שנקרא מידת הדין... **בשבילם נועד תשעה באב!!** תשעה באב זה יום אחד בשנה שבו אנחנו באופן רשמי מציפים את כל הזוועות האיומות החוצה!!!! יום אחד בשנה שבו אנחנו מעיזים לעורר את הזכרונות הכי כאובים... ואת הפצעים הכי מדממים... והיום לשם שינוי... אנחנו לא מנסים להתעלות מעל הזה ולהמשיך הלאה... לא!!! בתשעה באב אנחנו נותנים לזה במה!!! ומה המטרה?? לבכות על זה... לקונן על זה... **והכי הכי: לזכור שיש כזה דבר!!! כן... יש כזה דבר צ"ח קללות!!!**

לא רק שיש את זה בתורה... זה גם קרה בפועל לאורך הדורות!!! ולדאבונו הרב... השואה האחרונה היא אפילו מתועדת... יש לנו ניצולים שמתארים את הצ"ח קללות האלו... ולפחות בתשעה באב אנחנו מסתכלים לזוועות האלו בתוך העיניים!!! (במאמר המוסגר ברשתך קורא יקר: הערה ממש בדרך אגב: ישנם כאלו שמשום מה... ללא הודעה מוקדמת... באמצע החיים הם פתאום מנחיתים עליך איזה סיפור מהשואה... והם מציירים לך את זה עם כל האכזריות והסדיסטיות ועם המון דם רוע... וצריך לדעת שלעשות כזה דבר זה חוסר עדינות! חוסר רגישות! ולמה?? כי סיפורים כאלו מזעזעים... זה משהו שיש לו את המקום שלו!!! כמו שבית מטבחים לא עושים בכל חצר בית... וכמו שחוף רחצה הוא לא באמצע רחוב... ככה לסיפורי זוועה יש מקום!! אי אפשר להנחית סיפורים מצמררים מהשואה באמצע איזה חוברת קלאסית עם מתכונים ותפוזרת לילדים... זה לא מתאים... שלא תבין: זה לא אסור... זה לא עבירה... אבל זה חוסר עדינות הנפש!! זה לא קשור!! לא מתאים!!)

תשעה באב לשם שינוי זה יום שאנחנו כן מציפים את המקום הזה!!! ביום הזה אנחנו מורידים כפפות... נושמים נשימה עמוקה ונחשפים לזוועות... אנחנו פותחים מגילת איכה ומתחילים לתאר את התיאורים הכי איומים... ידי נשים רחמניות בשלו לידיהן... כן... ללא רחם... אנחנו מגוללים למול עינינו את כל הזוועות עולם שעברו על אומתנו... ובשביל מה?? בשביל לדעת שהיה כזה דבר!! ויש כזה דבר!!!

קעת תבא ותשאל: נו... באמת בשביל מה צריך את זה??

בשביל מה צריך כ"כ לדעת שיש מידת הדין??

כדי שנפחד!!! שמעתת?? כדי ש נ פ ח ד מ- ה"!!!

כי... כי אני לא צריך להגיד לך מה קורה מיד במוצאי תשעה באב... כולנו יוצאים מהמיצר ל---צימר... יוצאים הישר לטהרוריות של בין הזמנים... וקדימה... מתחילים הניסיונות והפיתויים... וקעת צריך הרבה מאוד כח בשביל להחזיק חזק ולא ליפול... לא לרדת ברוחניות... נו... איך באמת?? **ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...**

סוף צום תשעה באב... אני צמא... צמא... צמא...

כמידי שנה... מיד במוצאי תשעה באב מתחיל רשמית בין הזמנים... בערב תשעה באב אני עדיין לא מעז לתכנן תכניות כי זה לא מתאים... וכ"ש בליל תשעה באב... אבל בתשעה באב אה"צ... סו"ס המשיח כבר נולד... ואז כשנפגשים בבית הכנסת ככה אחרי השקיעה... כשהרוגאלך ברקע... אז מעיזים להתחיל לדבר... נו... לאן... עכ"פ שנה שעברה היה לי צום קשה!! לקראת הסוף הייתי מאוד מאוד צמא... אח שלי ניגש אלי בט' באב אחרי מנחה ככת לקראת השקיעה... נו... מה קורה?? מה התכניות לבין הזמנים?? לאן נוסעים??

אמרתי לו בעיניים עצומות: שום דבר!!! אני צמא... **כוס מים קרים!!!!** אל תדבר איתי על שום דבר חוץ מכוס מים... אבל אח שלי המשיך... תשמע... נכון כוס מים... עוד רגע נגמר הצום ותשתה כוס מים... אבל הלאה... מה התכניות הלאה... עם מי מחליפים השנה?? עניתי לו שוב בקול ניחא: **השנה אין שום דבר!! השנה יש כוס מים!!!!** זה הדבר היחיד שיש השנה... השנה שותים מים!!!! שתי כוסות מים... שלוש... זה הדבר **היחיד** שמעניין אותי כעת... וזה הדבר היחיד שעושים... וזה... הוא ניסה להמשיך לדובב אותי... ושוב עניתי לו: עזוב אותי... תביא כוס מים... אין בין הזמנים... אין כלום... יש כוס מים!!!!

עבר חצי שעה... ארבעים דקות... והנה עוד שתי דקות מסתיים הצום... אוהו... הנה סו"ס הגיע הזמן לשבור את הצום... ברכתי ש ה כ ל נ ה י ה בדברו... ו... ושתיני גגלון של מים... אה... אמחייה... עבר דקה וחצי... שתיני עוד שתי כוסות של מים... אה... איזה תענוג... כמים קרים על נפש עייפה... עברו עוד שתי דקות... **תביא עוד!!!!** עוד כוס של מים... ועוד אחד... זהו... שתיני חמש כוסות של מים... כעת נרגעתי... רוית...

נו... מה עכשיו?? עכשיו מתקשרים לאח שלי... ההלו... מה נשמע?? נו... באמת מה התכניות לבין הזמנים?? לאיפה נוסעים?? עם מי מחליפים?? אח שלי החליט להמשיך איתי על אותו גל... שום דבר!! השנה אין כלום!! השנה יש כוס מים!!!! רק כוס מים!! אמרתי לו: בסדר... שברתי את הצום לפני חמש דקות... שתיני כבר חמש כוסות מים... עכשיו הלאה... מה התכניות?? ואח שלי בשלו... שום דבר!! השנה יש תכנית אחת ויחידה: כוס מים!!!!

בקיצור: עם כל ההתחשבות במצוקה שהייתה לי שרציתי כוס מים כוס מים... אבל מכאן ועד להגיד שזה התכנית של בין הזמנים ? ! ? זה טוב בשביל החמש דקות הראשונות!!! תוך חמש דקות אתה מסיים ליטר וחצי מים ואז אתה שואל... נו... מה הלאה...

הסיפור הזה הוא בשבילי דוגמא שמאוד ממחישה:

לכל אחד מאיתנו יש את החסך האישי שלנו!!! את הכוס מים ואת הלחם אשר הוא אוכל שחסר לו... והחסר הזה לפעמים הוא כ"כ חזק!!! שהוא מקיף את כל הישות... כך... כשהייתי צמא בתשעה באב... הצמא הקיף אותי מכל הכיוונים... כעת אני לא רואה כלום חוץ מכוס מים... ככה בשלל חסכים שיש לנו בחיים... כל אחד מול החסך שלו... לפעמים מבחינה רגשית אתה לא רואה כלום מול העיניים חוץ מזה!!! חוץ מהחסר הזה שעומד מול העיניים!!

ואי אפשר לזלזל ברגשות האלו... כי זה חסר!! זו מצוקה!!

אבל בשכלו!!! לפחות בשכל... צריך לזכור שההלו... אחרי הכל מדובר בחסך נקודתי... שאני באמת צריך לפצות את עצמי ולהשלים אותו ואני אשתדל לעשות אותו... אבל אחרי שאני אעשה את זה... אחרי שאני אמלא את הבור הזה... מיד אח"כ אני אעמוד ואשאל נו... ו... מה הלאה... ואני צריך לקחת בחשבון את ה'הלאה' הזה... לא להיתקע מול החסר!!!

זה בדיק כמו הכוס מים שהייתה חסרה לי כ"כ... אף אחד לא מזלזל בבן אדם מיושב שצמא למים... אבל מכאן ועד להגיד שבבין הזמנים הקרוב... יש תכנית אחת ויחידה שנקראת לשתות מים... ההלו... זה תכנית נפלאה בשביל החמש דקות הראשונות... ו... ומה הלאה... לאן עכשיו???

יש כאלו שיש להם חסכים מהסתפקות במועט... הם כנראה חוו קשיים כלכליים או גישה כזו בחיים... יש כאלו שיש להם חסכים מצמצום וחוסר שחרור... וכתוצאה מזה נוצר מין מחסום כזה!!! אתה שואל את הבן אדם: מה אתה רוצה לעשות בחיים?? ומה הוא עונה?? אני רוצה חיי רווחה... אני רוצה לטייל... אני רוצה להיות ג'נטלמן... בית יפה... ילדים מטופחים... שכל יהיה מושקע... כן... אתה צודק... אף אחד לא מזלזל במשאלת לב הזו... אם זה כ"כ חשוב לך אז באמת תחיה ככה... אבל... הלאה... מה הלאה?

לא!!! אין הלאה!!! הוא נתקע פה!! אני רוצה חיי רווחה... ו... ומה חוץ מזה? אין חוץ מזה!! זה בדיק כמוני שאם יש לך חסר בכוס מים... זה הדבר היחיד שעומד מול העיניים...

אפשר להבין את המצוקה... אבל לפחות בשכל!!! בשכל להבין שנוכח... אתה צודק... המים באמת יבואו... אתה תשתה לרוויה ותפצה את עצמך על החסך שגדלת עליו... אבל ההלו... תבין שהחסך הזה ממלא חלקיק מאוד קטן בחיים... וברגע שתמלא אותו... אתה תמצא את עצמך שואל נו... מה הלאה?? ובשאלה הזו אתה צריך בעיקר להתמקד!!!!

כי זו השאלה הרצינית באמת... זו השאלה שתשאל בשניה שתגמור לשתות ולרוות ולמלא את החסכים שצברת... למה אני כותב את המסר הזה לפני בין הזמנים?? לא יודע למה...

אולי בגלל שנזכרתי בצמא שלי בשנה שעברה בסוף תשעה באב... אבל לא רק!!! בין הזמנים זו הזדמנות לתת פורקן לחסכים... ישנם כאלו שמרגישים חנוקים... מרגישים עניים... אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו... אין לנו אפשרויות... לשם מתנקז החסך שלהם!!! וביאזשהו מקום העיניים שלהם נשואות לכוס מים הספציפית הזו והראש נעצר שם!!! אין בעיה... בין הזמנים זו הזדמנות לתת... לפרגן... לפצות על חסכים... תרשה לעצמך לאכול במסעדה... תרשה לעצמך לטייל... אבל אז... כשיגמר הטיוול שים לב לתחושה שתבא מיד אח"כ... נו... מה עכשיו?? מה הלאה?? תזכור שיש את הרגע הזה שאחרי שהשלמת את החסך וכעת עדיין כל החיים לפניך...

וכאן צריך לשים את עיקר הדגש!! מה הלאה... באיזה ערכים אני ממלא את החיים שלי מעבר למילוי החסכים שלי... בקיצור: עוד פעם מגיע תשעה באב... ואולי אח שלי שוב יגע אלי בתשעה באב אחרי השקיעה ושוב ירצה לדבר איתי על הנופש... ובאמת מעניין אותי האם החכמתי משנה שעברה... האם אני אהיה מוכן לשתף איתו פעולה או שאני שוב פעם אענה לו: אל תדבר איתי על כלום... תביא כוס מים וזהו!!!

המאמר הזה נכתב בחסך... בשבוע האחרון שלפני בין הזמנים... לא יודע כמה אנשים יספיקו לקרא אותו... אבל הוא חשוב מאוד מאוד!!!! תרשה לי להציף שוב את הנושא הזה בהזדמנות קצת יותר רגועה... צריך לתת לסוגיה הזו מקום של כבוד... חשוב לאין ערוך.

לקראת ימי בין הזמנים הממשמשים ובאים מתעורר הצורך בלרענן את התחושה הקבועה לשמור על עיניים טהורות וקדושות,

על כך בספר 'וימאן'!

הנכתב היישר מתוך חזית הקרב, והעוסק בעוצמות השליטה והחוסן הנדרשים ל'בן ישיבה' בדורנו הרדוד והנסחף,

ספר זה בין הייתר משמש כמנת דחף לגיבור הכח' של דורנו שמגלה מנהיגות ללא חת, והמהלך בגב זקוף וראש מורם מעל הכתפיים, למול הישח אדם וישפל איש שמצוי גם במחוזותינו, להניף את דגל הגאווה וימאן, ודע מה שתשיב מול הנלעגים לך בעבודת ה',

על כך בספר זה!!!!

הודות לתרומה נקודתית, ניתן עדיין לקנות ספר זה במחיר מיוחד, 15 ₪ בלבד (כריכה רכה)

מוקדי המכירה ברחבי הארץ:

ירושלים: רח' נחמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזיאל - 054-8491554

בית וגן - משפחת נוישטטר רח' הרב פראנק 29

רוממה - המ"ג 29 - 052-7682281

רמות ד' - רובין 47 - 054-8419684

אופקים - משפחת שפירא: 053-4112035

אחיסמך - שרגל 9 - 052-7171721 שבט אשר 9

שלב ב': 0534162979

אלעד - 03-9073067

אשדוד - הרב צור - 050-4120311

באר שבע - משפחת חיון 0533162445

ביתר עילית - אזור רמי לוי - 054-8450998

בית שמש - נהר הירדן 9 ר"ב - 058-3294147

בני ברק - קיבוץ גלויות 9 - 055-6728458

חזו"א 34 - 052-7117271

אזור רח' הרב קוק - 0527603814

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה - 054-8441354

מודיעין עילית: קצות החושן 14, 052-7174781

חפץ חיים 14 - משפחת דרבקין - 089742750

גרין פארק 0527644795

נתיבות - הר' גרשונוביץ 42 - 089934274

עפולה - 052-7686876

פתח תקוה - (מרכז העיר) 0504124235

צפת - 052-7181828

רהובות - 0533185792

רכסים - 054-8415410

תל ציון - 052-7150166

תפרה - לימן - 055-6705003

יצאה כמות מצומצמת של החוברות 'בשוי

לירושלים' על ענייני גלות ונחמה

והמתרחש במקדש בתקופה זו, ניתן להשיג רק בב"ב בכתובת חזו"א פינת דסלר משפחת דרייפוס, ובקיבוץ גלויות 9.

אז תגיד לא להנהיג מנהג אכזרי ולשאול: מה חרי האף הגדול הזה? כשנמצא את השאלה הזו... ונבין מה ה' בא לעורר אותנו ב"גפירת ומלח שריפה כל ארצה... כמהפכת סדום ועמורה..." כשנמצא את זה... אז נוכל לחזור למשפטים שגדלנו עליהם שהכל הנהגת היחוד ואז ימלא שחוק פיננו, בזמן שיאמרו הגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה... שתי הנהגות האלו משתלבות זו בזו וחייבים למצות את שניהם...)

אני מחכה למישהו שיתפוס יוזמה ויעזר לכתוב ספר יחודי על השואה!! לא עוד איזה ספר... לא עוד ראיין מניצולי שואה ולא עוד תיעוד של מסמכים... את זה כבר יש בשפע... אני מחפש ספר מסוג מאוד יחודי!!!! שזה יראה כמו ספר ירמיהו ויחזקאל... שיהיה בו תיאור ספרותי... כאילו נביא ה' מסתובב עשרים שנה לפני השואה... הוא מתהלך ומתנבא מה הולך לקרות!!!! טיירע יידן... תזהרו... "הנה עם בא ממזרח אירופה וגוי גדול יעור מירכתי ארץ... קשת וכידון יחזיקו, אכזרי הוא ולא ירחמו, קולם כים יהמה ועל טנקים גרמנים ירכבו, ערוך כאיש מלחמה עליך בת ציון..." והנביא ממשיך ומסתובב בוורשא הבירה... עובר בין גינות שעשועים מלאים צאן אדם... ילדים וילדות משחקים... והנביא מתיישב שם על אחד הספסלים בגן ורשא (לא של בני ברק... אלא ורשא המקורית) פורץ בבכי נורא לעיני כולם ואומר: "מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם ולילה על חללי בת עמי... כן... אם לא נחזור בתשובה בעוד חמש שנים כל הילדים המתוקים האלו יובלו שמאלה לכבשני אושוויץ..."

תחשוב שאתה הולך בוורשא שהיא נראית כמו בני ברק לכל דבר... מאתיים אלף יהודים מסתובבים לך בין הרגלים... והנביא מקונן ומכריז מול כולם: על ההרים אשא בכי ונהי ועל נאות מדבר קינה, כי נצתו מבלי איש עובר... אין!!!! נצתו מבלי איש עובר... לא ישאר פה אפילו אחד!!!! כל המלא מלא חרדים שמסתובבים כאן... לא ישאר אף אחד כאן...

כזה ספר הייתי מזמין על השואה!! כי הוא הספר הנכון!!!! ספר שיתאר את השואה מזווית של עתיד!!!! מזווית של תוכחה ואזהרה... יהודים יהודים תחזרו בתשובה כי אחרת יהיה פה חורבן...

לא!! זה לא חכמה לכתוב ספר על השואה מזווית של עבר!!!! כי אחרי שזה קרה יתכן שצריך להתמקד בעיקר בעתיד... אם כבר צריך לדבר על השואה בתור עבר!!! זה בשביל הלך לעתיד!!!! להסתכל על השואה במבט של היום שלפני... לנסות לדמיין את השנים המשגשגות והפורחות של הכמה שנים לפני החורבן הנורא... שאף אחד לא חלם איזה גזירה נוראה מרחפת על כלל ישראל... והיה אפשר לבטל את הגזירה הזו!!!!

אתה מאמין שהיה אפשר לבטל אותה??? אתה מאמין שהיה אפשר לבטל את הצ"ח קללות שעברו על עמנו בשנת הת"ש???

אם כלל ישראל היו רק מעלים על דעתם איזה עניים שחורים מפציעים מעל ראשם... הם היו קושרים חבלים במתניהם ומתהלכים בכל מזרח אירופה כמו מלך נינווה בשעתו... היו מזעזעים את העולם...

יש את השאלה המוכרת: האם כדאי לקרא ספרים על השואה או לא???

האם יש עניין להיחשף לכל הזוועה והסבל שעבר על אומתנו?

כמדומני שהתשובה היא מאוד חתוכה וברורה:

אם אתה מוכן להגיע מנקודת הנחה שהשואה הייתה עונש!!!! אם ככה אתה יכול לקרא ספרים על השואה... וכשקוראים על השואה מנקודת הנחה של עונש... יש בזה תועלת... ואפילו תועלת גדולה... למה?? **כי זה מפחיד!!** לראות מה החטא גורם... (כמונן, שכשדברים על החטא אין הכוונה ספציפי בייחס לכל היראים והכשרים שהיו שם... ס"ס כלל ישראל הוא גוף אחד... וכשחלק מהגוף רקוב וחוטא... כל הגוף חולה וחושש יחד איתו) כבר כתבתי באריכות על זה לפני שלושה חודשים שכשאתה קולט על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת, מה חרי האף הגדול הזה... כשמבינים שזה על עזבם את ה'!!! זה מעורר כזו יראת שמים... כזו יראת העונש... שזה פשוט עושה אותך רציני באותו רגע... זה מוציא לך את כל החשק לפרוץ את החסימה של המחשל... כשאתה קולט שכל "יעשן אף ה' וקנאתו" הגיע בגלל השורש פורה ראש ולענה של אותו דור שהתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשריות לבי אלך... כשקולטים שזו היה סיבת השואה... זה זריקת יראת שמים שגם הקאלטער והקל דעת הגדול ביותר שבינינו לא יכול לעמוד מול זה!!! להבין שאין תגיגות... אם יהודי לא רוצה להיות קדוש ה' עושה לו הבדלה... יהודי שלא רצה לחסום את עצמו מההשכלה יום אחד הוא מצא את עצמו מאחורי גדר תיל עם כלבים ואקדחים שלופים...

אם אתה מוכן להגיע מתוך נקודת הנחה שהשואה הייתה עונש... תקרא!!! תקרא על השואה!!! זו פצצה של יראת שמים!!! ויראת שמים זה משהו שלא יזיק לנו בדור קליל שכזה וביולי אוגוסט שפון שכזה...

אבל!!! אם אתה מאלו שלא מוכן להסתכל על השואה כעונש... אם אתה מאלו שהתעצבנו עלי לפני שלושה חודשים שכתבתי את זה... אם השואה לא הייתה עונש... אז תעשה טובה ואל תקרא על השואה!!! כי זה לא בריא משום כיוון... כי זה רק עושה רע מאיזה כיוון שתסתכל על זה!!

כי חיזוק זה הרי לא יתן לך... כי הרי לשיטתך זה לא קשור לשכר ועונש... ואילו ספקות באמונה זה רק יגביר אצלך... (ועל זה נאמר: "אם אמרתי אספרה כמו, הנה דור בניך בגדתי) ולהיחשף לכ"כ הרבה סדיסטיית ורוע כפי שהיה שם זה אף פעם לא עושה לנפש העדינה שלנו טוב... (אתה יודע מי היחיד שזה עושה לו טוב? לשבועון החרדי!!! שבועון חרדי חייב לספק דם... חייב משהו שבועו בצבע עז... ממילא השואה היא תמיד מספקת את התוצרת ומגרה את הסקרנות) אם ככה בשביל מה... בשביל מה לקרא סיפורים על השואה??? בשביל שלא ישכחו שהייתה שואה?? בסיידר... זה כבר מטופל... יש מספיק אנשים שכבר מתפרנסים מזה... (אגב: כאן המקום להבהיר שוב ושוב: ברור שהשואה הייתה גם הנהגת היחוד... שזה מהדברים שאנחנו לא מבינים ויהודי לא שואל שאלות... אבל את זה אומרים רק אחרי שמיצינו את הנהגת המשפט... אחרי שסיימו להפיק את אחרון הלקחים על מה ה' עשה ככה לארץ הזאת... ומשום מה לא נעים לומר... אבל יתכן שהדור האחרון... שנוסע בהמוניו לביקורי שורשים אי שם באירופה המדוממת... אנחנו עדיין לא התחלנו לשאול את השאלה שהתורה מחייבת

המשך) התיאורים המזעזעים

באיכה ובשואה..

(המשך) אז ככה: תשעים אחוז מהחיזוק אמור להתמקד ברוממות ונאמנות לה'... באהבת ה'... בהעצמת כח היחיד וכו' וכו'... שם זה לרכז את עיקר החיזוק הנצרך בדורנו... אבל!!! צריך גם!!! גם את הקב חומטון!!! צריך גם את העשר אחוז חיזוק מהסוג המרירי והאמיתי... שההלו... זה יכול להרביץ... ההלו... יש מידת הדין!!!! זה לא צחוק...

כן... עם כל הרצון הטוב להתחזק בעבודת ה' ממקום של רוממות וגדלות... אבל צריך לדעת שיש גם בוס שלא מרשה לעשות עבירות!!! והוא עלול להעניש!!! כן... יש עונשים ויש גהינם!! ושאל אחד לא יגיד שלא קרתה שואה כי זה לא חוקי... כן... כשיגיע בין הזמנים ויום שלם לא תפתח ספר... אם תתקשר אלי שאני אחזק אותך... אני אעודד אותך... ואתן לך כח... אני אגיד לך שאתה יכול ואתה כזה מיוחד... אני אשתדל לרומם אותך (ואת עצמי) אני אלחש לך באוזן שתדע לך... שהדף גמרא שלך מאוד יקר וחשוב לה'... זה מה שנוכח להגיד בשעת מעשה (אם רק תסכים להקשיב)

אבל במקביל! לא יזיק שגם תשעה באב (שהיה לפני שבוע) ינשוף לנו בעורף ויזכיר לנו... ההלו... על מה אבדה הארץ, על עזבם את תורתך...

ההלו... אם אתה לא קובע עיתים לתורה זה גם מסוכן!!! בורא עולם מוחל על הכל ולא ומוותר על ביטול תורה!!

ישנם הרבה כנסי חיזוק בצניעות... כמה רוממות... כמה זה חשוב וגדול בעיני ה'... זה אמור להיות השפראן הכללי לאורך השנה... אבל לא יזיק!!! שבמקביל!! ינשבו לנו איזה מסר עמום ורועם שההלו... יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון הלוך וטפוף וברגליהם תעסכנה... אז... אז בסוף זה עלה להם ביוקר... הם נעשו על זה... בסוף הם נתגנו ונתקערו לאין ערוך... אפילו שבעים שנה לאחמ"כ הם עדיין כיסו דמעות את מזבח ה' על זה שאף אחד לא רצה להתחתן איתן...

צריך גם את המידע הזה לדעת!!! לפחות שהמידע הזה יהיה מונח באיזושהי מגירה בראש... שלא הכל מתחיל ונגמר בחיזוקים חובבניים בצניעות... לא הכל מתחיל ונגמר בנדיבות הלב שלי... יש גם מידת הדין שלא הולכת לעבור על זה בשתיקה!!!! ובינינו... תסכים איתי שאנחנו לא אוהבים לשמוע את זה... במשך השנה אנחנו לא פתוחים רגשית לשמוע שיש מידת הדין... אז לפחות יש לנו תשעה באב יום אחד בשנה להציף לנו כל מיני דברים לא נעימים שקרו והתרחשו ושאלף אחד לא רוצה שזה יקרה ולדעת שזה קרה!!!! זה קרה בגלל עוונות!!!!

במקום!!! תוך כדי שהם נופחים את נשמתם... ריש לקיש קרא להם בלעג: רגע רגע... אל תמותו לי... נשארתי חייבים לי עוד חצי מכה... הרי סיכמנו שאני יכול לתת לכם מכה **וחצי**... עד כאן הסיפור!!! מיותר לציין שכל אחד מבין שבסיפור הזה רב הנסתר על הגלגה... וכאן מגיע החתם סופר עם מהלך נפלא על דרך הדרוש...

אומר החתם סופר: שהשודדים האלו שהם אוכלי אדם... זה רמז לחומרות!!! וכן אדם מוכר את עצמו לחומרות הזו... כאן בא ריש לקיש וחיידש לשיטתו (בברכות ה.) שיש שלוש דרכים איך להתגבר על היצר הרע! א. אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה, ב. ואם לאו יקרא ק"ש, ג. ואם לאו יזכיר לו יום המיתה... אז ככה: ריש לקיש היה עוסק בתורה והיה דבוק ביחוד ה' ק"ש... וזה כבר היה מכה אחת שיש בה כדי להמית!!! בזה שהוא עסק בתורה ובק"ש... זה הסיפק לו בשביל להכניע את היצר הרע ולהגיע ליראת שמים בתכלית... ונשאר לו עוד חצי מכה- דהיינו יראת העונש ויזכיר לו יום המיתה... שריש לקיש מצידו התכונן לחצי הנוסף הזה... אבל הוא לא הצטרך להגיע לזה... למה??

אומר החתם סופר: מי שדבוק בתורה וביחוד ה'... זה כח מספיק חזק כדי להיות ירא שמים בתכלית... וכבר לא צריך לעשות שימוש ביראת העונש וביזכור לו יום המיתה... (זה מה שרמז במעשה הזה, שהלודאי מתו עוד לפני שהוא הסיפק לממש את החצי מכה הנוספת) אומר החתם סופר בשם רבו בעל ההפלאה שזה הפשט בדברי יצחק אבינו שאומר: "הנה נא זקנתי, לא ידעתי יום מותי", פירוש: שלא הוצרכתי להזכיר יום המיתה לעולם, כי בטלתי בתורה וק"ש... כאן מרגיע אותנו החתם סופר: שמי שדבוק בתורה, המאור שבה הוא התחליף המומלץ ביותר למי שמוותר על ההרפתקה של יראת העונש... והעצה הזו היא מאוד קריטית בשביל אנשים כמוני... (ואולי כמוך) ישנם אנשים שבריריים שכשהם נחשפים לדברים מזעזעים הם לוקחים את זה למקום מאוד אישי... זה מכניס אותם לדכאון... הם מתחילים לפתח דמיונות וחרדות... זה מכניס אותם לבור... בקיצור: ישנם אנשים שיראת העונש זה כדור יותר מידי חזק בשבילם!! **מישהו מזדהה עם התיאור הזה??** אז אם אתה מהסוג הזה... אם גם לך יש רגישות לתרופות מסוג יראת העונש... אז אין לנו ברירה!!! אנחנו חייבים להכניס לסל הרפואי שלנו את המרשם החילופי שנקרא תורה וק"ש... להיצמד לתורה... אין לנו שיוך אלא התורה הזאת.

אז בא נסכם ככה: כן!!! יש מידת הדין! ובשביל זה יש לנו תשעה באב! אבל מה עושים במוצאי תשעה באב... רגע אחרי הכוס קפה ועוגה???

רצים מהר מהר לארון... פותחים דף גמ' ומבטיחים לעצמנו את העונג הזה... רבש"ע: אני בוחר להיות ירא שמים דרך זה!!! חדוותא דשמעתא.

ואז אשמור פיקודיך וחוקך בלי עצב ואתפלל כדת כראוי וכנכון... לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעיני... כי בס חייתיני...

ומאימים וכולנו מקשיבים להם בנימוס וקצת מתרגזים על הניתוק שלהם מהדור... אולי ההצלבה בין הדרשות של התשצ"ג לבין מה שקרה בתש"ג... אולי זה מה שימחיש לנו שזה לא צחוק... אף אחד לא רוצה שוב לשחק באש...

קראת את המאמר?? הזדעזעת?? טוב מאוד!!! זו המטרה!!!

זו המטרה של תשעה באב... להסתכל על אותה אמת שמבשלת את בנה... להסתכל לזוועה הזו בעיניים ולדעת שיש מידת הדין והאלוקים עשה שיראו מלפניו ונא... ונא לשמור מרחק מעבירות!! קח עוד כמה פסיעות אחורה!!! כי... כי... כמו שאחינו הארנכיסטים מאוד מפחדים מהרס הדמוקרטיה... הם מפחדים שהולך לצוץ כאן איזה ריך שלישי... אז גם לנו יש מה לפחד... אנחנו מפחדים ממה שגרם לאיום הזה...

עד כאן מסר לתשעה באב!!!

קעת עבר תשעה באב... זהו!!! קעת אנחנו עוברים ליום שאחרי תשעה באב... מה עושים עכשיו?? מה... להמשיך לקרא סיפורים מסמרי שיער על השואה?? זה עושה לי כ"כ רע!!! זה רודף אותי כל היום... זה גורם לי שאני לא נרדם בלילה... אז זהו!!! שכאן אנחנו נכנסים לסוגיה חדשה:

האם שייך להיות ירא שמים בלי יראת העונש???

האם אפשר לשמור על יראת שמים צרופה לאורך ימי בין הזמנים גם בלי שואה שנושפת לך בעורף... או יותר נכון בלי צורך בכל מיני טרגדיות שפתאום שומעים וזה מנער אותנו לעוד כמה ימים עד הפירוק הבא... (עיין ערך בין הזמנים הקודמים...) האם אפשר להיות ירא שמים בלי עננים קודרים וללא צורך באיומים?? אז התשובה היא ככה:

יש! יש משהו אחד שיכול לשמש כתחליף! קוראים לו: תורה!!!

תורה זה סוג מסוים של מולטי ויטמין שמעורב בו בין הייתר סיבים תזונתיים של יראת שמים... שמי שלוקח את זה כל היום... דהיינו עוסק בתורה יום יום... אז התורה יכולה לשמש כתחליף טבעי נפלא במקום יראת העונש!!! כלומר: מי שלא מתאים לו יראת העונש... יכול לבחור בתחליף הזה... ואולי כאן ההזדמנות להביא את הוורט הנפלא של החתם סופר על המעשה שלמדנו לאחרונה בדף היומי בגיטין...

למי שזוכר בדף מז. יש סיפור מסתורי על האמורא הקדוש ריש לקיש שיום אחד הוא החליט למסור את עצמו לכנופיה של 'לודאי' - שודדים אוכלי אדם... ריש לקיש הצטייד לצורך העניין עם מבוטה נסתרת (גוש עופרת שעטוף בשקית) ויום אחד הגיע השלב שהם רצו להרוג אותו, והמנהג שלהם היה כידוע, שלפני שהורגים בן אדם נותנים לו לבקש בקשה אחרונה, ומה שהוא מבקש עושים... ריש לקיש ביקש לקשור את כולם ושהוא יתן לכל אחד מהשודדים **מכה אחת וחצי!!! זה הכל!!! בקשה צנועה**... אני רוצה לתת לכל אחד מכה אחת וחצי ואח"כ תהרגו אותי... והם הסכימו, ריש לקיש קשר אותם... ואז הוא הוציא את המבוטה... נתן לכל אחד מכה אחת בלבד והרג אותם

קוראים אל ה' בחזרה... חוזרים מן החמס שבכפיהם וה' היה ניחם על הרעה

אתה מקבל את הנוסחה הזו או לא???

לפני כמה שנים יצא סרט יחודי שמתעד את הכנסיה הגדולה הראשונה, סרט שריגש כל יהודי... לראות תיעוד מהח"ח... לראות יהודים של פעם עומדים ומתכוננים לכנסיה... הסרט הזה הציף רגשות אצל כולנו...

כל אחד תפס אותו משהו אחר בתיעוד הזה... לי באופן אישי!!! מה שהכי תפס אותי בסרט הזה... זה... לעבור על כל האנשים שרואים אותם שם ו... ולחשוב שלא חלפו עשרים שנה וכמעט כולם הלכו כצאן כטבח למחנות השמדה... שם נתקעתי!!! זה מה שראיתי שם בסרט... לא הצלחתי להתרגש מהתפס מהחפץ חיים... לא הצלחתי להתרגש מהתפס מהטוהר של היהודים שרואים שם (שזה נושא בפ"ע) הדבר היחיד שראיתי מול העיניים זה גיוואלד!!! כל האנשים שמחייכים שם בסרט... שנראים כ"כ רגועים ושלוים... עם הפנים קדימה... האם הם קולטים איזה שואה דוהרת לכיוונם? ומה הכי מזעזע אותי?? תאר לעצמך שהם היו יודעים!!! מישהו שם היה מחייך?? תאר לעצמך שבכנסיה הגדולה היה אפשר לראות תיעוד של הפתרון הסופי... מה הולך להיות פה בעוד 15 שנים... (וגם פחות... תלוי איזו כנסיה...) אתה מבין לבד שכל האופי של האירוע היה נראה אחרת לגמרי... הכל היה נראה שם חרדת אלוקים...

אני מחכה למישהו שינסה להמחיש את הכנסיה השלישית... שעומד שם הבעלזא רוב הזעק בקול מרוסק: כה אמר ה', עבוד שנתיים שלוש, ונפלה נבלת האדם כדומן על פני השדה ואין מאסף... להכרית עולל מחוץ בחורים מרחובות, תחשוב שר' אלחנן וסרמן היה זועק את זה בשם ה' ומתנבא מה הולך להיות פה... תחשוב איזה חרדת אלוקים הייתה שם!!! וכעת אני אגלה לך סוד כמוס: ר' אלחנן וסרמן אמר את זה... החפץ חיים התריע על זה... נו... והייתה שם חרדת אלוקים???

לא!!! אז מה כן קרה?? רוצה שאני אגיד לך מה קרה??

החפץ חיים סיים להתנבאות מה הולך לקרות... הוא סיים את דבריו, והמנחה לקח את המקרפון והכריז... תודה רבה לחפץ חיים על דבריו המאלפים... קעת נשמע את הרב הבא בתור... כן... בדיוק כמו הפרוטוקול שאנחנו מכירים... זה היה נראה בדיוק כמו עוד אחת מהכינוסים המייבשים של פגעי הטכנולוגיה... שהרבנים עושים נו נו... ואנחנו מחכים שהרב יסיים... כדי להקריא את המכתב של הרב הבא... ולנעול את האירוע בקבלת עול מלכות שמים... ועסקים כרגיל...

נו... אם בכנסיה הגדולה השלישית זה נראה בדיוק!! אבל בדיוק כמו הכנס טהרנו האחרון שהיית בו בשובבי"ם... אז מה הדבר היחיד שעוד יכול לעורר אותנו?? ש... שאולי הגיע הזמן להמחיש את הכנסיה הגדולה השלישית בשילוב של מה שקרה מיד אח"כ... ולהצליב ביניהם!!! להבין שהפרוטוקול המשעמם הזה שהרבנים מתריעים

למעשה... הפעם ברמה של גן... סיפור לילדים בגינה בתשעה באב... בין ביס לביס...

מזל טוב... ליענקי נולד אח קטן וקוראים לו דוד... בהתחלה אמא הייתה טיפה חלשה וגם דוד היה מאוד קטן והוא כל הזמן בכה... אבל אחרי הברית אמא לחשה ליענקי... שעוד מעט... כשדוד יהיה כבר בן חודש ועשרה ימים... אנחנו- אבא ואמא ניסע יחד עם דוד הקטן לבית המקדש להגיד תודה לה'... ואנחנו ניקח רק אותך... רק את יענקי... ובאמת כל הילדים נשארו בבית ורק אני נסעתי עם אבא ואמא ודוד הקטן...

אבא לקח איתו כבשה גדולה... והניח אותה על הכתפיים... כדי להביא אותה מתנה לה'... (האמת היא שכבש זכר... לא כבשה נקבה... כי זה עולת יולדת שאינה באה נקיבה אבל שישאר בינינו... ילד מכיר רק כבשה...) ואני יענקי... אני גם הבאתי לה' מתנה... אני הבאתי יונה קטנה קטנה... אמא שמרה לי על היונה... ועכשיו אנחנו נוסעים לבית המקדש כדי לתת לה' מתנה... כבשה! ויונה!!! באמצע הדרך אמא נתנה לי להחזיק את היונה... ואני סיפרתי ליונה ולחשתי לך בשקט בשקט: שאנחנו עכשיו לוקחים אותך לבית המקדש ואנחנו ניתן אותך מתנה לה'... והיונה מאוד מאוד שמחה... ואז הגענו לבית המקדש... איך שמחנו... הנה... הגענו לבית של ה'... אנחנו כ"כ אוהבים לבקר בבית של ה'... קודם אמא לקחה יחד איתי את היונה והבאנו את זה לכהן שביא אותה ה' במתנה... (חסאת העוף- קרבן יולדת) ואחרי שהכהן לקח את היונה... אז אבא הביא את הכבשה לכהן... שיתן מתנה לה'... והכהן לקח את הכבשה ואת היונה ונתן אותם לה'... איך שמחנו...

ואז אמא הסבירה לי שה' כל כך שמח שבאנו אליו... וה' כ"כ שמח ביונה שאנחנו נתנו לו... ולכן ה' ביקש שאנחנו נשאר בירושלים גם בלילה... (דין לינה בירושלים לאחר יום ההקדבה) כי הוא רוצה לראות אותנו עוד קצת... ואבא ואמא כ"כ שמחו... ואפילו דוד הקטן כל הזמן חיך ושמח... הלכנו לישון בירושלים... וזה היה מיטה אחרת וגם שכחנו את המוצץ בבית... אבל לא היה איכפת לי... כי אנחנו נמצאים ליד ה'... ואז מוקדם מוקדם באמצע הלילה אבא העיר אותי... ואמר לי: יענקי... בא... אתה רוצה לבא איתי לבית המקדש להתפלל לה' לפני שאנחנו חוזרים הבייתה??? קפצתי מהר מהמיטה... כן אבא... ואז אבא לקח אותי לבריכה גדולה שיש בה המון מיס... ואבא אמר לי להכניס את כל הראש בתוך המים... כדי שאנחנו נהיה טהורים להיכנס לבית המקדש... ואז מהר התלבשתי והלכתי יחד עם אבא לבית המקדש... היה עדיין חושך... השמש עדיין לא התעוררה... וגם היה קצת קר... אבל המון המון אנשים הולכים מהר מהר... כולם רוצים להספיק להגיע לבית המקדש... ואז פתאום!!! פתאום שמענו קול חזק של חצוצרות... פפפ פפפ... ואז אבא הסביר לי שעכשיו ה' פותח לנו את הדלת של החצר של בית המקדש... כי ה' כבר רוצה לראות את יענקי... ה' מתגעגע לשמוע איך יענקי מברך יפה ואומר מודה אני בכוונה... ואז פתאום שמענו קול חזק חזק חזק: עמדו כהנים לעבודתכם ולווים לשירתכם... ואבא הסביר לי שמעירים את כל הילדים שיקומו להתפלל ולהגיד לה' תודה על שנתן לנו עיניים ואף ואזניים ורגלים בריאות... ונכנסו לבית המקדש... ואז ראינו המון המון כהנים צדיקים שלבשים בבגדים לבנים... ואבא הסביר לי שהם צדיקים כמעט כמו אמא... כי הם עובדים במטבח של ה'... וכמו שאמא שלנו עובדת בבית שלנו שה' מגיע אלינו!! ולכן ה' רוצה שנכבד אותה ונשמע בקולה... ככה אנחנו צריך לכבד את הכהנים כי גם הם עובדים בבית של ה'... ואז אבא הראה לי את הכהן שמדליק את האש על המזבח הגדול הגדול כמו אמא במטבח... ואז פתאום ראינו שלושה אנשים עולים במדרגות... ואבא תפס אותי חזק חזק בהתרגשות ואמר לי... הנה... עכשיו עכשיו פותחים את הבית של ה'... ועכשיו כל הילדים מתחילים להתפלל חזק חזק שה' יתן כח לאמא לגדל את דוד ושנחנו תמיד נהיה ילדים טובים... ושיענקי יגדל תלמיד חכם גדול... ואז יענקי ראה איך שהדלת נפתחה וכולם עוצמים את העיניים בכוונה ומתפללים וגם הוא התפלל חזק חזק שאבא יוכל להמשיך ללמוד הרבה הרבה תורה... ושסבא יהיה בריא וכו'...

נחזור לשנת התשפ"ג אמא סיימה את הסיפור בגינה ונתנה לשלישי את הביס האחרון ואמרה לו בשקט: שהיום אנחנו מאוד עצובים... כי בית המקדש נחרב... ויענקי כבר לא יכול להגיע עם אבא לבית המקדש... **ואתה יודע למה???** כי יענקי כל הזמן היה רב עם רותי... הוא לא הסכים לוותר לה בבימבה... הוא כל הזמן לקח לה את המשחקים... וגם רותי לא ויתרה ליענקי... וה' עשה נו נו נו ליענקי ולרותי... תפסיקו לריב... צריך לוותר... מי שלא מוותר... אני לא מרשה לו לבא לבית המקדש... ויענקי לא הקשיב לה'... הוא המשיך לריב כל הזמן עם רותי... ואז ה' אמר ליענקי... אני יותר לא מסכים לך שתבא אלי... אני לא רוצה את היונה שלך... כי אתה לא מוותר לרותי... אבל יענקי המשיך ולא הקשיב... ואז ה' נעל את הדלת של בית המקדש... ויום אחד יענקי שוב הגיע לבית המקדש וראה שהדלת סגורה!!!! יענקי התחיל לבכות... ה'... באתי אליך עוד פעם עם יונה... אני רוצה לתת לך מתנה... תפתח לי את הדלת... יענקי עמד כל הלילה בחוץ ובכה... ה'... תפתח לי עוד פעם את השער... אני רוצה להגיד לך שלום... אבל ה' אמר: **לא יענקי!!!!** אתה לא ויתרת לרותי בנדנדה... ולכן אני לא מוכן שתבא אלי!!!! תחזור עכשיו בחזרה הבייתה ותעשה שולם עם רותי... תוותר לה... תתן לה במשחקים... וגם אם היא לוקחת לך... אל תרביץ... ואם באמת תהיה ילד טוב ותתחיל לוותר לילדים בגן... אז אני רוצה שתבא אלי עוד פעם... ויענקי חזר הבייתה עצוב... כל הדרך הבייתה הוא בכה... ה' לא פתח לי את הדלת... ה' השאיר אותי בחוץ... גם היונה הייתה עצובה והיא בכתה כל הדרך יחד איתו... אבל כשיענקי הגיע הבייתה הוא החליט: זהו!!!! מהיום אני מוותר לרותי... וגם רותי שמעה שה' סגר את הדלת... וגם היא החליטה שהיא מוותרת לדוד הקטן... ומאז יענקי כל הזמן משתדל לוותר... אבל לפעמים הוא שוכח!! והוא שוב לא מוותר... וחבל... כי ה' כבר כ"כ רוצה שיענקי יבא אליו... אבל כל זמן שיענקי מרביץ לחברים בגן וכל הזמן רב ה' לא פותח לו את הדלת...

עד כאן הסיפור... תם ולא נשלם... מה שבטוח: אם את הסיפור הזה אנחנו נספר ליענקי שלנו בגינה הוא יבין... והוא יתחיל לוותר ובעז"ש הוא עוד יביא את הגאולה... **אבל מתי אנחנו נבין את זה???** כתבתי בכותרת שהפעם הסיפור הוא ברמה של גן... הלוואי!!!! הלוואי וזה היה סיפור ברמה של גן... אנחנו נמצאים עמוק עמוק בתוך הגן הזה... אז לי אמנם לא קוראים יענקי ולך גם לא קוראים רותי... וגם המשחקים והנדנדות שלנו הם טיפ טיפה שונים... אבל ממש לא בהרבה... **ולמרה הצער שם בית חיינו תקונו!!!!** שם הדלת סגורה!!!! בא יענקי... בא תעזור לנו להבין עניין... אתה תשתדל מהיום לוותר לרותי... ואנחנו ההורים בעז"ש נשתדל ללמוד ממך גם לוותר... ולתקן את השנאת חינום שיש בינינו... ואם נראה אותך מחר שוב מרביץ מכות לדוד... ושוב מתכסח איתו... לפחות נדע מה עובר על אבינו שבשמים כשאנחנו עושים את זה... כשה יגמר בבכיות כמו תמיד... ואז תגיע לבכות אצלי, ומרוב כעס אתה תקלל את דוד עם כל אוצר הקללות שהבאת איתך מהחידר... ואני אכעס עליך ואעניש ואשתיק אותך... לפחות אני אדע מה עובר על אבינו שבשמים כשאני מדבר בגנותו של אחד מבני... מה שבטוח יענקי... נישא תפילה שתחזינה עינינו בשובר לציון ברחמים... ועד אז זה תלוי בנו... רק בנו... הנה זה עומד אחר כתלנו... יהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו.

תזכורת: כמה נקודות בירור הלכתיות... רגע לפני שסוגרים מול הדירת נופש... הצימר, המתחם...

א. עירוב!!!! תברר מראש מה המוצב העירוב במתחם זה בפרט, ובכל הישוב בפרט... כי גם אם אתה בדרך כלל סומך על העירוב השכונתי... אל תשכח שאתה לא נמצא כעת בבית וגן... אתה נמצא במקום יחסית נידח שאין לו חוקת כשרות... ולא תוכל להיתמם שלא ידעתי שהעירוב שם לא שווה... מוקד העירוב: 054-8483320

ב. ישנם כיום בריים משוכללים שברגע שאתה רק לוחץ אוטומטית נדלק הבוילר לחמם את המים וכדו'... נא לבדוק זאת ולודא שזה אכן מנוטרל לפני השבת...

ג. נא לוודא איזה **מונה מים** יש לצימר הפרטי שבו אתה נמצא, אם הוא דיגיטלי, הרי יכול להיות בו חשש חילול שבת.

ד. המיחם שבת, תבדוק שהוא בסדר, ישנם בעייתים ואכ"מ.

ה. במקומות שכאלו לפעמים מתקנים **תאורה** חסכונית שיש לה חיישן שהיא נדלקת אוטומטית כשהיא מזהה אדם שחולף ונכבית מיד לאחמ"כ, צריך לודא קודם שזה מנותק.

ו. מקרר!!!! נא לבדוק מראש איזה סוג מקרר יש לך. היום בעידן הדיגיטלי יש מקררים ממש בעייתיים... נא לברר זאת... (לפניך שני מוקדי בירור שעונים על שאלות בדקה ה-99 משמרת השבת- 0722164422 ובד"ץ עדה"ח 0722756800...)

ז. מזונן אינו טרור... מאוד הגיוני שזה יהיה המזון המשוכלל... שלך בחדר... רק תדע לקראת מה אתה הולך... אם יש לך בעיה עם זה... אז אני הכנת אותך... שלא יהיו הפתעות...

ח. נרות שבת!!!! כשישנים בצימר אחד, ואוכלים באולם אחר, מתעוררת שאלה היכן להדליק נרות שבת?? למה שאני אענה, תבדוק אתה את הנושא... (אגב: זהירות!!!! צימר הוא מקום דליק, חמירא סכנתא מאיסורא...)

ט. ערפל או נדנדה!!!! נא לוודא שהם לא תלויים או כרוכים לעץ מחובר לקרקע... שאם כך אסור להשתמש בהם בשבת.

י. חדרי אירוח כאלו שיש בהם שירות ניקיון ע"י עובדים זרים שנכנסים לחדר באמצע היום וכדו', צריך לזהר מלהשאיר בקבוק יין פתוח... באופנים מסוימים זה יכול להיות יין סך.

יא. וסליחה שאני מתעלל ברגשותיך... אבל מה עם המזווה? אתה כ"כ בטוח שהיא כשרה לכה"פ בדיועבד?? והקומקום המקרר והכיריים... מי ערב לך שלא הניחו שם משהו בשרי...? אז בשביל סוג השאלות הכ"כ בסיסיות האלו... הפתרון הכי פשוט וטוב הוא פשוט לשכור צימר **מיהודי חרדי** וירא"ש (ויש כאלו לוי) **בפרט!!! בפרט** אם מדובר בגיבור כח שבאופן עקרוני עומד על כך שלא יהיה אצלו מכשירים אלקטרוניים פסולים בצימר. וכתוצאה מזה כצפוי זה מוריד לו בקהל הלקוחות באופן משמעותי... כאן המקום שלנו לחזק את ידי בכל עוז **ולפרנס דווקא אותנו...** מגיע לו!!!! וגם לך מגיע צימר יהודי עם מזווה מהודרת ועם צימר ענושא צורה יהודית.

יב. זה כבר בונס, לנשים שמתפללות במקום- לבדוק בעוד מועד מה הם הרוחות של הצימר הזה, היכן הכיוון של ירושלים... לאן להתפלל...

יג. ליתר בטחון תברר מראש מתי מתחילה תפילת ערבית של שבת בישוב הזה, שאם יש שם מנין יחיד, וניח שבקיץ הם מתפללים מוקדם... הרי אתה נגרר אחריהם בקבלת שבת, ואסור לך לעשות מלאכה לאחר שהם אמרו ברכו...

יד. ואחרון **אחרון ולא כ"כ חביב:** זה כבר הערה נחוצה בעיקר למוסדות חינוכיים... כמו סמינרים או ישיבות שעושים שבתות גיבוש וכדו'... נא לוודא בקפדנות באופן שכל מערכות ה-ovo נעולות וסגורות באופן הרמטי, וכבר היו דברים מעולם, שנפילות רוחניות אירעו מתחת לאפס של הצוות הרוחני בעיצומו של מתנה מפוקה, והכל קרה כתוצאה ממחולל שלא לגמרי וידאו שהגישה האלחוטית חסומה במתחם זה... אז נא ונא!!!! לא להקל ראש בזה.

יום ללא לימוד --- יום ללא מקלחת!!!!

קראת את הכותרת?? תחזור עוד פעם על המשפט: יום ללא לימוד שווה יום ללא מקלחת... כן... זה המתווה החדש!! תאמן אותו... בא נחליט שזו הרפורמה של בין הזמנים הקרוב... אוטוטו מתחילים הימים הסהרוריים של בין הזמנים... יהיה מי שידאג לנופש... יהיה מי שיעמוד לך על הראש מתי יוצאים לטיול... יהיה מי שלא ידע עד שלא יסע לים... **והשאלה היא: מי יעמוד לי על הראש לפתוח ספר??** איך אני מוודא באופן חד משמעי שאין כזה דבר זום בלי קביעת עיתים לתורה!!!! (כמה?? זה כבר אינדיבידואלי... תני שעה, שעה וחצי... כל חד לפוס חופיה... אבל מה שבטוח ע"פ תורת ה' חייבים לקבוע עיתים לתורה!!!) אז זהו... איך אני אוכף את זה?? איך אני מוודא שלא יעבור עלי יום אחד בלי להתחבר להטענה או יותר נכון להנשמה של נשמתי הצמאה לתורה???

אז הנה!!! הנה לך אמצעי אכיפה חדש! קליט! ברור! ובהחלט מרתיע...

עוד יום ללא לימוד --- עוד יום ללא מקלחת!!!!

כן... כעת תשעת הימים, האשכנזים שבנו כבר יודעים קצת מה זה לא להתקלח... אנחנו פוגשים את התחושה הזו כעת ברקע של האבלות על החורבן... אז זהו!!! תציב לעצמך חוק בל יעבור!! לא למדתי... אין מקלחת... "ולרבים השואלים": ואם אני מבטיח שאני אלמד אח"כ... האם אפשר ללכת להתקלח?? כן---אבל!!! עוד לפני המקלחת אתה מוציא את הגמ'... פותח את הדף כריכה (כמו כשרוצים לתפוס סטנדר... האם מותר לעשות שימוש בגמ' לצורך זה... זה עוד נושא) ממש על משקל 'פרסו סדין של בוך בינו לבין העם', עלה ונסתפג, יצא ובה לו לעסוק בתורה... מומלץ בחום...

אגב: יש קשר נמרץ בין מקלחת ללימוד... תן ניחוש מה הקשר??

פשוט מאוד: אתה בעצמך יכול להעיד איך אתה מרגיש בעיצומו של חודש אב אחרי יום שלם של בילוי בפארק או בשמורת טבע עם 70% לחות... אתה מרגיש צורך נואש כהלל בשעת 'לגמול חסד עם עלובה דא', לגמול חסד עם הגוף שמרגיש צורך נואש להיפרד ממוותרות הזיעה והחטטין... (הז"ח" שבביעית מתייחסים לרחיצה כחיי נפש...) אז זהו!!! שעם כל הרחמים והחמלה על הגוף העלוב... זה אולי מדובר על הגוף של הלל הזקן שטיפח את נשמתו ולא נותר לו אלא להשאיר כמה פירוורים לגופו העלוב... אבל אנחנו בבין הזמנים אב עם המילק שייק והגלידה ושעשועי פארק המים... אני חושב שדווקא הגוף קצת פחות עלוב... אם יש משהו עלוב זו בעיקר הנשמה... שעלולה למצא את עצמה עולה בשעות הקטנות של הלילה ליצרה מטונפת מעוונות ותוספת... ואבא שבשמים צריך לרוחץ אותה במקומך... אז בבקשה!!! בבין הזמנים- לפני שאתה הולך לגמול חסד עם החתן הראשי העלוב, הלא הוא הגוף... לפני כן תוודא שלא שכחת להחיות את הנשמה הענייה... יחידה תמה ונקיה... לא נראה לך דרישה לגיטימית??

כן... את השיטה הזו למדתי מרבינו יונה ביסוד התשובה,

רבינו יונה מביא הנהגה של תשובה, למי שרוצה להיכנס לעקביות של חזרה בתשובה, שיתוודה מתי?? **סומך לאכילה!!!**

ובהתחלה לא הבנתי: מה הקשר בין יודי לאכילה...?? מילא להגיד ויודי מיד אחרי שמו"ע... הבנתי מה הקשר... אבל יודי לפני ארוחת בוקר?? **מה יודי קשור לחביתה של הבוקר ולביצת עין של הערוב??**

ואז יום אחד קלטתי!!! שרבינו יונה מלמד אותנו עצה גאונית...

אם אתה רוצה להשריף הנהגה מסוימת!!! ואתה רוצה להכניס את זה לעקביות!!! ולאבטח שזה אכן יעשה כל יום בלי חריגות... מה העצה הכי טובה לעקביות?? פשוט תצמיד את זה למשהו שהוא **כבר קבוע ועקבי!!!**

אצלי חביתה בארוחת ערב זה משהו עקבי!!! אין בלי זה!!! אה... אין בלי חביתה? מצוין... טוב שיש לך חביתה... מהיום תצמיד את היודי לחביתה הזו... לפני שאתה ניגש לחביתה הזו- קודם תתוודה!!! ככה תאבטח את היודי!!! רבינו יונה ניגש כאן בגישה ריאליטית... אם תתחיל לזכור לעשות יודי כל יום בשעה מסוימת... לך תדע אם תזכור או לא תזכור... אבל את ארוחת בוקר אתה הרי לא תשכח... אז הנה... תצמיד את היודי לארוחת בוקר!!! מובטח לך שהיודי יהפוך להיות עקבי!!! **לא בגלל שזכרת** להתוודות... אלא **בגלל שלא שכחת** לאכול...

רבינו יונה סומך על הקיבה שלך שתזכיר לך לאכול, והאוכל יזכיר לך להתוודות... זו עצה כללית בייחס לכל דבר שחשוב לך לא לשכוח אותו... להצמיד אותו למשהו חומרי שהוא כבר בלאו הכי עקבי...

אי לך ובהתאם לזאת אני חושב שבימי בין הזמנים אב... אם יש משהו יותר עקבי מהחביתה בארוחת ערב... זה המקלחת!!!

את המקלחת אף אחד לא הולך לשכוח... אחריותי! וממילא אם תקנה שרשרת ותקשור את הלימוד למקלחת... ותתנה את המקלחת בלימוד מובטח בך שלא יעבור עליך לילה אחד בלי עסק התורה... אז קדימה... אתה זוכר שפעם כתבתי מאמר וביקשתי תללות אותו על המקרר... אז זהו!!! שאת המאמר הזה נא לתלות את דלת האמבטיה... (רק אם היא נפתחת החוצה...)

עכשיו כמה מילים ברצינות: הירושלמי אומר דבר מאוד מעניין: שחטא המרגלים המוכר... שכולנו יודעים שבלי תשעה באב שעם ישראל ישבו ובכו בכיה של חינום ולכן נגזר עליהם בכיה לדורות... אז זהו!!! שהירושלמי מגלה לנו שיש לזה רקע... הסיפור לא התחיל בתשעה באב...

זה התחיל בכלל חודשיים וחצי לפני כן... הסיפור היה שכלל ישראל פשוט התבטלו מתורה במשך ארבעים יום רצופים!!! ויום הארבעים היה תשעה באב... בקיצור: מתברר שברגע שיהודי ח"ו מתבטל מתורה במשך ארבעים יום... הוא בקבוצת סיכון לעשות טעויות אימות שעלולות להסתיים בכביה לדורות... **אז מה באמת קרה???**

הירושלמי עושה חשבון שבאותה שנה, כב' באייר נעלה הענן ואז כתוב 'ויסעו מהר סיני **דרך שלושות ימים**'... ומיד אח"כ הם התאוו תאוה, ואז הם נענשו ב'עד **חודש ימים** עד אשר יצא מאפס' ואז מרים נצטרעה 'ותסגר מרים מחוץ למחנה **שבעת ימים**', תעשה חשבון... (שלושה ימים, ועוד 30 יום, ועוד שבעה ימים) זה יוצא בדיוק ארבעים יום!! בקיצור: בדיוק ביום הארבעים לביטול תורה... באותו יום הטעות האימה יצאה לדרך... בדיוק באותו יום הם שלחו את המרגלים...

עד כאן ברור?? מספיק לך?? אתה כבר רואה מה עלול לקרות למי שלא פתח ספר ארבעים יום?? **אבל חכה... זה לא נגמר בזה...**

הירושלמי ממשיך הלאה!!! טוב... קרה מה שקרה... לאחר ארבעים יום של ביטול תורה... כעת הגיע הזמן שכלל ישראל רוצים לחזור לעצמם... הם שוב רוצים לחזור לבית המקדש... וכידוע הכלל: אם תעזובי יום, יומיים אעזובך... כעת כל ההתחלות קשות... צריך לאט לאט לחמם מנועים... ובשביל לחזור לאותו מקום שבו היינו... כעת צריך במשך ארבעים יום הקרובים לקחת את העניינים חזק חזק לידים...

ואכן כלל ישראל לאט לאט חוזרים לעצמם... והנה סו"ס הגיע ט' באב!! מה יש בתשעה באב?? ביום הזה אי"ה כלל ישראל מדביקים את הפיגור!!! סוגרים מעגל ולראשונה מסיימים את הנסיגה שהתחילה ב' באיר... וכעת אנחנו שוב חוזרים לאותו מקום שהיינו רגע לפני שברחנו מהר סיני כתינוק הבורח מבית הספר!!! אוהו... התרגשות גדולה במחנה ישראל... סו"ס בשעה טובה **כעת מתחיל זמן קיץ במחנה ישראל...**

כעת ביום ח' באב אה"צ... משה רבינו מוסר שיעור פתיחה!!! ומשה רבינו מוסר לכלל ישראל את פרשת חלה וערלה... הברען סו"ס חזר... השטייגן בעיצומו... ריתחא דאורייתא... סדר ב' גועש ורועש... ולפתע בום!!! באמצע הסדר לפתע עוברת הרינה במחנה... המרגלים כעת חזרו!!! הם חזרו בדיוק "בזמן"... בדיוק ביום שאנחנו סו"ס נכנסים לשוונג... סו"ס הבית מדרש חזר לעצמו... וכולם עושים שטייגן... בדיוק היום המרגלים חזרו... המרגלים נכנסים ורואים כזו אוירה של לימוד... והם שואלים: רגע... מה הנושא... מה לומדים? איזה מסכת התחילו כאן??

כלל ישראל עונים להם: לומדים סדר זרעים... פרשת חלה... ערלה... מצוות התלויות בארץ... בבואכם אל הארץ... והיה כי תבואו אל הארץ...

אוי אוי... המרגלים באותו רגע לקחו את המקרופון והתחילו להפריך את השיעור כללי של משה... רבותי... אל תשאלו... ההתלהבות שלכם מוקדמת... ארץ אוכלת יושביה... לא כדאי... ויציאו דבת הארץ... ובוים!!! הזמן שלתים עוד באותו יום שבו הוא התחיל!!!

משמע הירושלמי שאם המרגלים היו מגיעים יום אחד יותר מאוחר... **הרי המאור שבתורה לא היה נותן למחדל הזה לקרות!!!**

סו"ס כל יהודי שלומד תורה מתפלל: ותן בלבנו להבין!!! **להבין עניין...** אל תשכח שברכת אהבה רבה פותחת בבקשה הנוהאת, בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים- אתה ה' שלמדת את אבותינו... נתת להם להבין מה אתה יתברך רוצה כדי שהם לא יטעו... אז אנא, כן תחננו ותלמדנו!!! תזכה גם אותי שאני לא אעשה טעויות בעבודת ה'...

אומר הירושלמי: מי ששקוע בעסק התורה... מי שה"אבינו אב הרחמן... והאר עינינו בתורתך" מתווה אותו... כזה אדם לא אמור לעשות טעויות!!! ה' לא מביא תקלה לבהמתו... כ"ש לו בעצמו... ממילא אומר הירושלמי: אם כזה מחדל נוראי קרה... זה חייב להיות בגלל שכלל ישראל לא היו לגמרי לגמרי אחודים באילנא דחיי... אם הם כבר היו מספיקים לחזור לגמרי לגמרי לשוונג של הר סיני... להדביק את הפיגור שהם צברו בארבעים יום של הריפיון... זה לא היה קורה!!!

אתה שומע?? זה לא היה קורה כשהורסים רצף של עסק התורה... הנה לך מה קורה כשבמשך ארבעים יום לא פותחים ספר...

אשר על כן בחור יקר משיעור ג' ישיבה קטנה!!! בינינו... כעת כשהגיע בין הזמנים... כמדומני שהגיע הזמן להתחיל את הזמן!!! להתחיל ללמוד... זה לא צחוק... אתה הולך עוד רגע להתחיל זמן אלול... זה להתחיל ישיבה חדשה... צורת חיים חדשה... הכל חדש... ורק זה חסר לך... שגם הגמ' תהיה חדשה לך... אז נא!! אני מזדהר אותך... מהר מהר ללכת לעשות היכרות עם הגמ'... מהר להתחיל לשבת וללמוד כי אם לא... אתה תיאלץ להקצות את כל ארבעים יום של זמן אלול... רק בשביל לערוך היכרות עם הגמ'!!! ולא הייתי מחל לך את זה... אז מהר מהר לתפוס את העניינים ברצינות כבר עכשיו... לערוך ריאיון היכרות עם הגמ'... איפה הצד של רש"י ואיפה תוס'... ולהתחיל להופיע גם במניינים של שבע

ושמונה לפנות בוקר... (כמובן שכל המשפטים האלו באוירה טובה, אני סומך על הדור מבוגר שמבין שדרך גומא נקט' וזה לא גרוע כמו שאני מתאר את זה... זה קודם שישארו בינינו...) אבל באמת ברצינות... אוי ואבוי לך אם תנחת לאלול אחרי חודשיים תמימים ללא מסגרת!!! זה גרוע מאוד!!! שיהיה לך ברור: אני מדבר מניסיון!!! בחור חודשיים ימים נמצא ללא מסגרת... גם אם הוא נשאר מאופס... הוא בחור שלעת עתה לא מתאים לישיבה קדושה... (הוא אולי פעם התאים... לפני שהוא ידע שהוא התקבל... אבל עכשיו כבר לא...) בחור כזה צריך קודם ללכת לישיבה של מתחזקים... ואז לאט לאט לקבל אישור להחליף לשחור לבן ואז נשקול לשלוח אותו לישיבה קדושה... ואת התהליך הזה אני ממליץ לך לעשות בבין הזמנים... כידיוע: בבין הזמנים אתה לא בחור ישיבה... אז מה אתה כן?? אתה רווק ש... שמתחזק!!!

אוהו... רווק שמתחזק זה אחד שקם בבוקר... קובע עיתים לתורה... עושה משהו עם עצמו... ואז תוכל להיות מתאים לקפוף לישיבה קדושה...

כן... זה מה ש ככה!! זה ממש לא בדיחה!!! נא להזדרז לעצור את הריפיון הממושך הזה... את הפורקן מהמסגרת שזה אסון... עד כאן לבחור משיעור ג' ישיבה קטנה... נא להעביר את

המסר הזה בנייכם... אבל בה נעבור לנורמליים שבנו... אלו שנמצאים באמצע... אמצע הישיבה, אמצע החיים... גם אנחנו צריכים חיזוק בבין הזמנים! נא לא לשכוח: יהודי חייב לקבוע עיתים לתורה!! זה הלכה! זו חובה!!!

רק מה?? ביום יום אנחנו לא פוגשים את ההלכה הזו... כי אנחנו כל היום לומדים... כל היום בכלל... אבל כשמגיע בין הזמנים ואין את המסגרת של הלימוד... כאן מתעורר ההכרח לקבוע עיתים לתורה... אז כפי שהמורה שלי לחשבון בכיתה ה' צעק עלינו בכיתה... אני מריח ריחות לא נעימים בכיתה... בקיץ צריך להתקלח כל יום!!! אז גם אנחנו נכנסים לעצמנו לראש בבין הזמנים צריך לעסוק בתורה כל יום...

זכור: עוד יום ללא תורה... עוד יום ללא מקלחת??

קליט?? מובן?? ישים?? ברור!!!